

บทที่ 2

การใช้ภาษาในสารคดีของวาณิช จรุงกิจอนันต์

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2525 (7 : 608) ให้ความหมายของคำว่าภาษาไว้ดังนี้ "ภาษา น. เสียงหรือกริยาอาการที่ทำความเข้าใจกันได้ คำพูดถ้อยคำที่ใช้พูดกัน"

กำชัย ทองหล่อ (8 : 1) ให้คำจำกัดความของภาษาไว้ดังนี้

ภาษาแปลตามรูปศัพท์ว่า คำพูดหรือถ้อยคำ แปลเอาความว่า เครื่องสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ให้สามารถกำหนดรู้ความประสงค์ของกันและกันได้ โดยมีระเบียบคำหรือจังหวะของเสียงเป็น เครื่องกำหนด

พระยาอนูมานราชชน (9 : 22) ให้คำจำกัดความของภาษาว่า "ภาษากล่าวอย่างกว้าง ๆ ก็คือ วิธีทำความเข้าใจระหว่างคนกับคน วิธีทำความเข้าใจกัน ย่อมทำได้หลายวิธี สุดแล้วแต่จะสามารถทำให้เข้าใจกันได้"

Morris (10 : 20) ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับภาษาไว้ว่าจะต้องประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- (a) a plurality of arbitrary (conventional) signs, which have
- (b) a common significance to a group of organisms,
- (c) a significance independent of the immediate situation, and
- (d) that are produced as well as received by the users;
- (e) it is a system in which the signs are articulated by certain rules of combination.

ดังนั้น ภาษา คือถ้อยคำที่มนุษย์ใช้เพื่อการสื่อสาร ภาษาเป็นเครื่องมือที่ทำให้คนเข้าใจกันได้ การใช้ภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการสื่อสาร

วาณิช จรุงกิจอนันต์ เขียนเรื่องนั้น เถิงออกมาหลายเรื่องด้วยกัน
ภาษาที่วาณิช จรุงกิจอนันต์ใช้มีทั้งลักษณะภาษาทั่ว ๆ ไปตามปกติ และภาษา
ที่มีความแปลกสะกดคำต่างไปจากปกติ การใช้ภาษาของวาณิช จรุงกิจอนันต์ ก่อให้
เกิดความบันเทิงและสะท้อนข้อคิดเห็นบางประการที่น่าสนใจ

การใช้ภาษาในสารคดีของวาณิช จรุงกิจอนันต์ แบ่งเป็น 3 หัวข้อใหญ่ คือ

การใช้ถ้อยคำ

การใช้สำนวน

การใช้ภาพพจน์

การใช้ถ้อยคำ

พระยาอุปกิตศิลปสาร (11 : 2) กล่าวว่า "ถ้อยคำหรือข้อความ
หมายถึง คำพูดที่ผู้พูดตั้งใจจะกล่าวออกมาครั้งหนึ่ง ๆ จะมีถ้อยคำหรือมากคำไม่มี
กำหนด แต่กำหนดเอาตามความต้องการของผู้พูดเป็นเกณฑ์"

วาณิช จรุงกิจอนันต์ ใช้ถ้อยคำได้อย่างน่าสนใจ ถ้อยคำเหล่านี้แสดง
ให้เห็นความสามารถ และคุณสมบัติเฉพาะตัวของเขาให้เด่นสะดุดตาขึ้น การใช้
ถ้อยคำของวาณิช จรุงกิจอนันต์ มีหลายลักษณะ แต่ในวิทยานิพนธ์นี้จะศึกษา
3 ลักษณะ คือ

ก. การเลือกใช้คำ

ข. การใช้คำที่ดัดแปลงจากคำเดิม

ค. การนำคำมาใช้ร่วมกัน

ก. การเลือกใช้คำ

วาทิช จรุงกิจอนันต์เลือกใช้คำหลายลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1. การใช้คำภาษาต่างประเทศ
2. การใช้คำซ้ำ
3. การใช้คำซ้อน
4. การใช้สร้อยคำ
5. การใช้คำพวน
6. การใช้คำสะแลง
7. การใช้คำและอักษรย่อ
8. การใช้คำคำ
9. การใช้คำที่ต่างไปจากปกติ

1. การใช้คำภาษาต่างประเทศ

ภาษาคำต่างประเทศในสารคดีของวาทิช จรุงกิจอนันต์ นั้นมีหลายภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฮิตาเลียน ฯลฯ ซึ่งเป็นการใช้คำให้เหมาะกับเนื้อหาและบรรยากาศของเรื่อง เช่น เมื่อเขียนเรื่องเล่าถึงฉากในต่างประเทศ วาทิช จะใช้คำภาษาต่างประเทศให้เหมาะกับประเทศที่เขาเดินทางไป หรือเมื่อต้องการอธิบายเรื่องบางเรื่องหรือสิ่งของบางชนิด วาทิช จะใช้ภาษาคำต่างประเทศเพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่านแทรกไปด้วย เช่น

บันไดสเปน...เรียกเป็นภาษาฮิตาเลียนว่า เปียสซ่าคิสปาย่า

(12 : 65)

การนอนกลางวันเรียกเป็นภาษาฮิตาเลียนและสเปนชื่อว่า เซียสต้า หมายถึง การนอนพักในช่วงที่อากาศร้อนที่สุดของวัน

(12 : 79)

การใช้ภาษาคำต่างประเทศในการเขียนสารคดีของวาทิช จรุงกิจอนันต์ ผู้อ่านสามารถอาศัยบริบทประกอบทำให้เดาความหมายการใช้ภาษาคำต่างประเทศนั้น ๆ ได้ นอกจากนี้ วาทิช ยังพยายามใช้คำอธิบายประกอบหรือให้ความหมายของคำนั้น ๆ ไว้ด้วยเกือบทุกคำ และบางคำเป็นคำที่คนไทยใช้กันทั่วไปและเข้าใจความหมายกันดีอยู่แล้ว มีปัญหาเรื่องการสื่อสารจึงไม่มี

ภาษาคำต่างประเทศที่วาทิช จรุงกิจอนันต์ ใช้มาก ได้แก่

- ก) ภาษาอังกฤษ
- ข) ภาษาจีน
- ก) ภาษาอังกฤษ

ภาษาอังกฤษเป็นคำยืมที่คนไทยรู้จักดี เพราะพบในงานเขียน

ทุกประเภท

การใช้คำภาษาอังกฤษของวาทิช จรุงกิจอนันต์มีดังนี้

- 1) คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ
- 2) คำภาษาอังกฤษ
- 3) คำทับศัพท์และคำภาษาอังกฤษ

- 1) คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ เช่น

บริษัทกูฟวิ่งมาดูงาน เรื่อยเดี่ยวหามันไปแดกดินเนอร์สิ่งไม่ถูก อายมันคายทำ

(2 : 29)

ดินเนอร์ มาจากคำ Dinner แปลว่า "อาหารมื้อเย็น" (13 : 144)

เป็นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่ผู้อ่านสามารถเดาความหมายโดยอาศัยคำกริยา "แดก" ซึ่งเป็นคำไม่สุภาพที่คนไทยทราบความหมายกันดีอยู่แล้ว และการใช้คำ ดินเนอร์

ให้ความรู้สึกว่าเป็นอาตารมือเย็นที่หฐุหระ จึงขัดแย้งกันอย่างมากกับคำกริยา
แตก และการใช้คำ แตก คายท่า ร่วมกับคำ ดิน เนอร์ นี้อาจมีผลให้ผู้อ่านขบขัน
เพราะการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาไทยปนกันก็เป็นได้

แลนดส์ไลด์ คือการที่ดินมันเคลื่อนที่เก็ดขึ้นมากตามทีซิ่งเป็นหน้าผาดิตทะเล
... ส่วนมัตสไลด์ คือ การที่โคลนมันเคลื่อนลงมาจากภูเขา

(14 : 212)

แลนดส์ไลด์ ตรงกับคำ Landslide (13 : 297) และ มัตสไลด์
ตรงกับคำ Mudslide (13 : 350) เป็นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่ให้คำอธิบาย
ประกอบไว้ด้วยเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้เพิ่มขึ้น

2) คำภาษาอังกฤษ เช่น

มหาวิทยาลัยที่ฉันเรียนนี้ชื่อเดิมมันชื่อ California State University
at Long Beach ชื่อย่อก็ CSULB.

(2 : 159)

California State University at Long Beach เป็นชื่อเดิม
ของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐคาลิฟอร์เนียร์ วิทยาเขตลองบีช มีชื่อย่อคือ CSULB

ตัวอย่างนี้ เป็นการให้ความรู้แก่ผู้อ่านใน เรื่องชื่อเฉพาะของมหาวิทยาลัย

ไอ้คำว่า เพศ บี เขาเขียนไว้ว่า SEX ซึ่งต้องกรอกว่า MALE หรือ
FEMALE หมายความว่าเพศหญิงหรือเพศชาย...ผู้ชายไทย 2 คน กรอกไ้ไบ
ที่ว่านี้ เมื่อถึงคำว่า SEX คนหนึ่งก็เขียนลงไปว่า Sometime อีกคนเขียนว่า
Not so much.. ฉันเกือบจะใส่ Normal ซึ่งแปลว่าปกติลงไปเหมือนกัน

(2 : 31)

ตัวอย่างนี้เป็นกรออธิบายและให้ความรู้แก่ผู้อ่าน เพื่อกันความเข้าใจผิดเรื่อง การกรอกข้อความในหนังสือเดินทาง คือในช่องที่ให้กรอกข้อความ ถ้ามีคำว่า SEX ให้กรอกว่า MALE หรือ FEMALE เพราะถ้าหากเข้าใจผิดกรอกว่า Sometime Not so much หรือ Normal ลงไปจะทำให้ความหมายของคำ SEX ในหนังสือ- เดินทางผิดไปทันที และเป็นข้อความซึ่งให้ความรู้ลึกทะลึ่งทะเล้นเรียกอารมณ์ขัน จากผู้อ่านได้

3) คำทับศัพท์และคำภาษาอังกฤษ เช่น

ทุกคนเป็น โหวตเตอร์ (Voters)

(14 : 14)

โหวตเตอร์ (Voters) เป็นคำทับศัพท์และคำภาษาอังกฤษซึ่งไม่มีคำแปล ประกอบ แต่เราใช้คำ โหวต กันบ่อย ๆ ในการประชุมต่าง ๆ จนชินและพอจะทราบ ความหมายกันอยู่แล้ว โหวต เป็นคำกริยา ส่วน โหวตเตอร์ เป็นคำนาม แปลว่า "ผู้มีสิทธิ์ออกเสียง" (13 : 612)

คำว่า โพลีแกมี (POLYGAMY) นี้ หมายถึงการแต่งงานที่มีสามีหรือ ภรรยา มากกว่าหนึ่ง ไม่ได้หมายความว่ามีการมีภรรยาหลายคนของผู้ชายเท่านั้น โพลีแกมี แบ่งออกเป็นสองประเภทคือ โพลีแอนดรี (POLYANDRY) และ โพลียีนิ (POLYGYNY) โพลีแอนดรี คือการที่มีภรรยาหนึ่ง สามีมากกว่าหนึ่ง อาจจะสองหรือสาม โพลียีนิ คือการที่ผู้ชายมีภรรยา มากกว่าหนึ่งขึ้นไป

(15 : 446)

ตัวอย่างนี้เป็นกรออธิบายคำศัพท์เฉพาะ 3 คำด้วยกันคือ โพลีแกมี (POLYGAMY) โพลีแอนดรี (POLYANDRY) และโพลียีนิ (POLYGYNY) ซึ่งเป็น คำศัพท์ที่เข้าใจยากจึงต้องมีคำอธิบายประกอบ เพื่อความรู้ความเข้าใจในเรื่อง

การใช้คำภาษาอังกฤษ ของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ ทำให้เห็นว่า วาณิช นิยมใช้คำภาษาอังกฤษและใช้คำทับศัพท์ในจำนวนเท่าเทียมกัน คำเหล่านี้มีทั้ง คำศัพท์ยากและคำศัพท์ง่าย ๆ คำศัพท์ที่ยากนั้นพบมากในสารคดีท่องเที่ยว และ สารคดีประเภทจดหมาย ซึ่งผู้อ่านสารคดีประเภทนี้มักมีความรู้ภาษาต่างประเทศ ดีพอสมควร ส่วนคำศัพท์ง่าย ๆ มักพบประปรายในสารคดีเล่มอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม จะพบว่า วาณิช จรุงกิจอนันต์ ใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อประกอบการอธิบายเรื่องราว โดยพยายามให้คำแปลหรือคำอธิบายประกอบไว้ด้วยเสมอ ดังนั้นแม้ผู้อ่านจะไม่มีความรู้ ภาษาต่างประเทศมากพอก็ไม่ทำให้เกิดปัญหาด้านการสื่อสาร แต่กลับทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้กว้างขวางขึ้น

ข) ภาษาจีน

ภาษาจีนเป็นอีกภาษาหนึ่งที่คนไทยนิยมมาใช้ เพราะในสังคมไทยเรามี คนจีนอาศัยอยู่ปะปนกับคนไทยจนมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น ภาษาจีนจึงเป็นภาษา ที่คนไทยได้ยินกันอยู่บ่อย ๆ บางคนนำคำจีนมาใช้โดยไม่รู้ตัวก็มี การใช้ภาษาจีนของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ ส่วนใหญ่เป็นคำที่เดาความหมายได้ง่าย ๆ หรือเป็นคำที่ทราบ ความหมายกันอยู่แล้ว เช่น

ฉันอุคสำห้เหี้ยวไล้เหี้ยวชื้อไปร้านคนไทยหลายคน

(2 : 243)

ไล้ ชื้อ เป็นภาษาจีนซึ่งคนส่วนมากรับมาใช้ และรู้ความหมายกันดี อยู่แล้ว หรือหากบางคนไม่ทราบความหมายที่แท้จริงของคำจีน 2 คำนี้ ก็สามารถเดาความหมายจากคำว่า เหี้ยว ไล้ เพราะ เหี้ยว เป็นคำกริยา หมายถึง "เรียนไปเรียนมา ไปหรือมาบ่อย ๆ (7 : 407) ซึ่งเราใช้กันว่า "เหี้ยวไป-เหี้ยวมา" นั้นเอง

ควรที่จะเลิกเจียงมิ่ง เจียงม้วย กินข้าวสวยกินข้าวต้ม

(15 : 28)

เจียงมิ่ง เจียงม้วย เป็นคำจีนที่คนไทยส่วนใหญ่ทราบความหมายและ
คุ้นเคยอยู่แล้ว หากแต่ วาณิช ยังให้คำแปลหรือคำอธิบายประกอบไว้ด้วย ซึ่งคำแปล
นี้มีเสียงสัมผัสสระฮั้วในคำ ม้วย กับ สวย ทำให้ข้อความมีเสียงคล้องจองกัน
อีกประการหนึ่ง

การใช้คำภาษาจีนของวาณิช จรุงกิจอนันต์ ส่วนใหญ่จะเป็นคำที่ได้ยิน
กันบ่อย ๆ เป็นคำที่เดาความหมายได้โดยอาศัยบริบทประกอบ หรือมีเดานั้นก็เป็น
คำที่คนไทยทราบความหมายกันคืออยู่แล้ว การใช้คำภาษาจีนจะให้ความรู้แก่ผู้อ่าน
ด้วยเพราะมักจะมีคำแปลหรือคำอธิบายประกอบไว้ คำภาษาจีนบางคำมีเสียงที่
ให้ความรู้สึกกริ่ม เกรง บางคำมีเสียงสัมผัสคล้องจองกันทำให้ข้อความราบรื่นขึ้น

นอกจากนี้วาณิช จรุงกิจอนันต์ ยังมีวิธีใช้ภาษาคำต่างประเทศที่แปลกและ
สร้างความขบขันบันเทิงให้เกิดแก่ผู้อ่านได้อีกด้วย กล่าวคือ ใช้ภาษาคำต่างประเทศ
2 ภาษาร่วมกันในทีใด ๆ กัน ทำให้ข้อความมีลักษณะสะดุดตา และบางข้อความ
ก็ทำให้เกิดความรู้สึกขบขันหรือเสียดสีแสบเยาะหยัน ซึ่งนับได้ว่าเป็นการใช้ภาษา
คำต่างประเทศที่ทำงานเขียนสารคดีของวาณิช จรุงกิจอนันต์ โดดเด่น แปลก
แหวกแนวขึ้น

การใช้ภาษาคำต่างประเทศ 2 ภาษาร่วมกันมีทั้งการนำภาษาคำต่างประเทศ
ที่มีความหมายไปในทำนองเดียวกันและความหมายต่างกันมาใช้ร่วมกัน เช่น

คนกรุงเทหาเขาเลยไม่รู้จะข้ามทางม้าลายไปทำไมมันแป๊ะเหยีย
อินเดอะเซมอยู่เห็น ๆ

(16 : 32)

แปะ เอียอิน เตอะเซม เป็นการใช้คำภาษาต่างประเทศร่วมกัน 2 ภาษา คือ แปะเอีย เป็นภาษาจีน ส่วน อินเตอะเซม เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งทั้ง 2 คำ เป็นคำที่ ๗ ที่คนส่วนใหญ่ทราบความหมายอยู่แล้ว และคำทั้งสองภาษานี้มีความหมายไปในทำนองเดียวกัน คือหมายถึง เหมือน ๆ กัน การใช้คำเช่นนี้มีลักษณะเหมือน การสร้างคำซ้อนเพื่อความหมายในภาษาไทย แต่มีลักษณะเด่นและแปลกคาคงที่คำ ที่นำมาซ้อนนั้น เป็นคำภาษาต่างประเทศทั้ง 2 คำ

คัมมอนดีก ไต้หลง เฮล เตอะกาย ช่วยไอดีนี้หน้อยเดอะวะ

(14 : 293)

คัมมอนดีก ไต้หลง เฮล เตอะกาย เป็นการใช้คำภาษาต่างประเทศ 2 ภาษาร่วมกัน คือ คัมมอนดีก และ เฮล เตอะกาย เป็นภาษาอังกฤษ ส่วน ไต้หลง เป็นคำจีน ซึ่งแปลรวม ๆ กันจะได้ใจความว่า ช่วยไอดีนี้หน้อย ซึ่งอยู่คอนท้าย ประโยคนั่นเอง การใช้ภาษาเช่นนี้ นอกจากจะทำให้ประโยคมีใจความสมบูรณ์ ความภาษาพูดซึ่งแสดงไว้คอนท้ายแล้วยังมีผลให้ผู้อ่านรู้สึกขบขันในท่าทีของตัวละคร ซึ่งเป็นชาวอเมริกันที่พูดภาษาอังกฤษปนจีนอีกด้วย

การใช้ภาษาต่างประเทศ 2 ภาษาร่วมกันนี้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำ ภาษาต่างประเทศที่มีความหมายไปในทำนองเดียวกันหรือต่างกันก็ตาม ย่อมทำให้ งานเขียนสารคดีของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ มีลักษณะแปลกตา และให้ความรู้สึก ต่าง ๆ กัน เช่น ให้ความรู้สึกขบขัน เพราะการใช้ภาษาต่างประเทศที่มีความหมายไปในทำนองล้อเลียนหรือแสดงท่าทีไม่จริงจัง เช่น

เวรกรรมทู่แจแปน คัมมอน อาริกาโตะ คอมบิงวะ คอนนิจิวะ ฮักกะจัง

(14 : 318)

และ ฮิวอิมใจ ไอดีคอนท้ออันเดรอส์แดนค์ ไม่เข้าใจว่ามันเรื่องอะไร

(17 : 65)

บางครั้งการใช้ภาษาคำต่างประเทศ 2 ภาษาด้วยกันก็ทำให้ผู้อ่านรู้สึกขบขัน
ในความขัดแย้งกันของข้อความหรือท่าทีของตัวละคร เช่น

เอพีไอ เข้าไปนั่งชดโกปีรอยู่ในแบงค์

(14 : 172)

และ ถ้ามันสั่งว่าพริช ละก็ เดียม ๆ จ้อ ไว

(14 : 199)

การนำคำภาษาคำต่างประเทศที่คำความหมายกันมาเรียงเป็นคำ
ส่วนหรือเป็นประโยค นอกจากจะทำให้ข้อความมีความหมายสมบูรณ์ขึ้นแล้ว
ยังเข้าใจให้ผู้อ่านศึกษาความหมาย ทำให้สารคดีของวณิช จรุงกิจอนันต์ มี
เสน่ห์ชวนอ่านและชวนติดตามยิ่งขึ้นด้วย เช่น

อายุฉันนั้น ยี่จิบ ไป ยี่ปูล

(2 : 282)

เลคี่ไฮ้ว (เลือกผู้หญิง) ตัวหนึ่งนั่งอยู่

(18 : 656)

และ ถ้าทำ 3 ชั่วโมงแล้วมีสิทธิ์ เบรคคือหยุด จะไป ค้อที่ เบรคหรือ
ไอเลี้ยงเบรคก็ตามใจ

(2 : 73)

การใช้ภาษาคำต่างประเทศมีสรุปได้ว่า วณิช จรุงกิจอนันต์ นิยมใช้
ภาษาอังกฤษประเภททับศัพท์มากพอ ๆ กับการใช้คำภาษาอังกฤษและยังมีคำแปล
หรือคำอธิบายประกอบด้วยเสมอ ส่วนภาษาอื่น ๆ ใช้บ้างไม่มากนัก ทั้งนี้เพื่อ
เล่าหรืออธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เขาได้พบเห็นในต่างประเทศ ส่วนการใช้ภาษาจีน
นั้น ส่วนใหญ่เป็นคำที่คนทั่วไปเข้าใจความหมายได้ไม่ยากนัก และการใช้ภาษา
ต่างประเทศ 2 ภาษาด้วยกันนั้นทำให้เห็นว่า วณิช มีวิธีใช้ภาษาคำต่างประเทศ
แตกต่างไปจากนักเขียนสารคดีทั่ว ๆ ไป คือนอกจากจะให้ความรู้ในเรื่อง
ความหมายของคำศัพท์ภาษาคำต่างประเทศแก่ผู้อ่านเพิ่มขึ้นแล้ว ยังให้ความบันเทิง
แก่ผู้อ่านในลักษณะต่าง ๆ กัน คือให้ความรู้สึกขบขันเพราะความหมายของคำ
ภาษาคำประเทศนั้น เป็นไปในทำนองล้อเลียน ไม่จริงจัง บางครั้งก็ทำให้ผู้อ่านขบขัน

ในความขัดแย้งของข้อความหรือท่าทางของตัวละคร นับได้ว่าการใช้ภาษาคำประเทศ
เหล่านี้ทำให้งานเขียนสารคดีของเขามีเสน่ห์ ชวนอ่านยิ่งขึ้น

2. การใช้คำซ้ำ

บรรจบ พันธุเมธา (19 : 102) ให้คำจำกัดความของคำซ้ำ ดังนี้
"คำซ้ำ คือคำคำเดียวกันนำมากล่าว 2 ครั้ง มีความหมายเน้นหนักหรือบางที่ต่าง
ไปกับคำเดี่ยวเพียงคำเดียว" การใช้คำซ้ำพบได้บ่อยมากในสารคดีของวาณิช
การใช้คำซ้ำนี้มีทั้งคำซ้ำประเภทคงรูป* และคำซ้ำประเภทเปลี่ยนเสียง** เช่น

เขาจะหากนทรงมาใหม่เอาแถว ๆ ผังชนมีแหละ

(17 : 448)

แถว ๆ เป็นคำซ้ำประเภทคงรูปความหมายของคำซ้ำคำนี้ เป็นไปใน
ทำนองคาดคะเนหรือไม่แน่นอน คือไม่สามารถกำหนดสถานที่หรือระยะทางที่แน่ชัดได้

ฉันละร้อร้อ

(17 : 229)

ร้อร้อ เป็นคำซ้ำประเภทเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ โดยเปลี่ยนเสียง
คำหน้าให้เป็นวรรณยุกต์ตรี ทั้งนี้เพื่อเน้นความหมายของคำ ร้อ ให้มีน้ำหนักขึ้น
คือเน้นว่าการร่อนนั้นดำเนินไปด้วยใจจ้อจ้อ เป็นเวลานานมาก

*คำซ้ำประเภทคงรูป ได้แก่ คำที่ออกเสียงคำนั้นซ้ำกันหมดทุกพยางค์
โดยไม่เปลี่ยนแปลงรูปหรือเสียงของส่วนที่ซ้ำ เช่น เกือบ ๆ ราว ๆ (20 : 86)

** คำซ้ำประเภท เปลี่ยนเสียง ได้แก่คำที่ออกเสียงคำนั้นซ้ำกันโดยเปลี่ยน
เสียงส่วนใดส่วนหนึ่งของคำ เช่น เปลี่ยนเสียงสระ เปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ เช่น
กินแกม ค้าค้า (20 : 87)

คำซ้ำเป็นภาษาพูด การใช้คำซ้ำของวาณิช จรุงกิจอนันต์ ทำให้งานเขียน
สารคดีของเขามีลักษณะสมจริงให้ความคุ้นเคยและเป็นกันเอง

นอกจากนี้วาณิช จรุงกิจอนันต์ ยังมีวิธีการใช้คำซ้ำ* ซึ่งทำให้ข้อความ
มีลักษณะแปลก สะดุดตา และ บางครั้งให้ความรู้สึกชวนขัน นับได้ว่าเป็นการใช้คำที่
ทำให้งานเขียนสารคดีของวาณิช มีลักษณะเด่นไม่ซ้ำแบบใคร

วาณิช จรุงกิจอนันต์ ชอบใช้คำซ้ำๆ ที่เป็นลักษณะพิเศษ 5 ลักษณะคือ

1. ใช้คำซ้ำๆ ที่เขียนด้วยรูปคำเดิมมากกว่า 1 ครั้ง
2. ใช้คำซ้ำๆ ที่เขียนด้วยรูปไม้มยมมากกว่า 1 ครั้ง
3. ใช้คำซ้ำๆ ที่เขียนด้วยรูปคำเดิมและไม้มยมมากกว่า 1 ครั้ง
4. ใช้คำซ้ำๆ ประเภท เปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์และไม้มยมมากกว่า 1 ครั้ง
5. ใช้คำซ้ำๆ หลาย ๆ คำเรียงกัน

1. ใช้คำซ้ำๆ ที่เขียนด้วยรูปคำเดิมมากกว่า 1 ครั้ง เช่น

เขาคู้คู้คู้เข้าให้ก่อน

(21 : 230)

คู้คู้คู้ หมายถึงเสียงที่เกิดจากการทบทวน คำซ้ำๆ นี้ทำให้ความหมาย
ของคำเปลี่ยนเป็นพหูพจน์ กล่าวคือ การทบทวนนี้เป็นอาการที่ทำติดต่อกันหลาย ๆ ครั้ง
และการใช้คำซ้ำกันถึง 3 ครั้ง ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าเป็นการกระทำอย่างรุนแรง ทำให้
ข้อความมีความหมายเน้นมากขึ้นกว่าปกติ

* คำซ้ำ ๆ ในวิทยานิพนธ์นี้ หมายถึง คำที่ใช้ซ้ำ ๆ กัน มากกว่า 2 ครั้ง
เช่น เขา กิน กิน กิน ด้วยความหิว

ตั้งแต่จำความได้หมกก็เริ่มย้ายบ้านแล้วและก็ย้ายย้ายอีกหลายหน

(15 : ๑๑๑)

ย้ายย้ายย้าย เป็นคำซ้ำๆ ที่ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยน เป็นพหูพจน์ คือ การย้ายบ้านนั้น เกิดขึ้นหลายครั้ง การใช้คำซ้ำกันถึง 3 ครั้ง ทำให้ข้อความ มีความหมาย เน้นมากขึ้นกว่าปกติ

2. ใช้คำซ้ำๆ ที่เขียนด้วยรูปไม้มากกว่า 1 ครั้ง เช่น

พูดอะไรคือมีอะไรได้จอด ๆ ๆ ๆ ๆ

(22 : 102)

ตัวอย่างนี้ใช้ไม้มาก 5 ครั้ง .จอด ๆ เป็นคำวิเศษณ์หมายถึง "อาการ ที่พูดหรือเสียงไม่หยุดปาก" (7 : 245) เมื่อใช้ไม้มากซ้ำกันมาก ๆ จึงทำให้ ข้อความมีความหมาย เน้นหนักและสมจริงยิ่งขึ้น

ไซะ เซะ แหวด ๆ ๆ ๆ ๆ ออกมาเป็นดับ

(21 : 125)

ตัวอย่างนี้ใช้ไม้มาก 5 ครั้ง เพื่อเน้นความหมายของคำให้ชัดเจนและมีน้ำหนัก ขึ้นทำให้เสียง "แหวด" มีจำนวนหลายครั้งร่วมกับข้อความ เป็นดับ ซึ่งอยู่ค่อนข้าง

3. ใช้คำซ้ำๆ ที่เขียนด้วยรูปคำเดิมและไม้มากกว่า 1 ครั้ง ประเภท นี้มีเพียงตัวอย่างเดียว คือ

กริ่ง กริ่ง กริ่ง ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ

(21 : 249)

ตัวอย่างนี้ใช้รูปคำเดิมซ้ำกัน 3 ครั้ง แล้วตามด้วยไม้มากถึง 5 อัน เพื่อ เน้นความหมายของคำให้ชัดเจนและมีน้ำหนักยิ่งขึ้น ในตัวอย่างเป็นการเลียนเสียง ไทรศัทท์ ซึ่งทำให้ผู้อ่านได้ยินเสียงไทรศัทท์ดังราวติด ๆ กัน หลายครั้งสมจริงยิ่งขึ้น

4. ใช้คำซ้ำๆ ประเภทเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์และไม้ยมกมากกว่า 1 ครั้ง
ประเภทนี้มีเพียงตัวอย่างเดียวคือ

ค้าย ๆ คายแล้ว อ๋อมาถูกตัวฉันนะ (23 : 78)

ค้าย ๆ เป็นคำซ้ำๆ ที่เปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์จากเสียงสามัญเป็นเสียงตรีเพื่อเน้นหรือแสดงอาการตกใจอย่างรุนแรง โดยเห็นได้จากการใช้คำค้าย 3 ครั้งติดกัน ตามปกติแล้วคำที่ 2-3 จะเป็นเสียงสามัญ

5. ใช้คำซ้ำหลาย ๆ คำเรียงกัน การใช้คำซ้ำประเภทนี้มีทั้งการใช้คำซ้ำที่เขียนด้วยเครื่องหมายไม้ยมกและคำซ้ำที่เขียนด้วยรูปคำเดิม มาเขียนเรียงกัน 2 คำ หรือบางครั้งมากกว่า 2 คำ เช่น

ก็ เรียน ๆ มา เรื่อย ๆ ตอน ๆ ลุ่ม ๆ ตก ๆ หล่น ๆ
(14 : 64)

ตัวอย่างนี้ใช้คำซ้ำเรียงกัน 6 คำ และมีคำซ้ำถึง 5 คำที่ใช้เป็นคำขยายแสดงลักษณะของการเรียนซึ่งเน้นไปอย่างค่อนเนื่อง แต่ผลของการเรียนนั้นออกมาในลักษณะที่ไม่ค่อยดีนัก

แต่เขามีคำแนะนำว่า ถ้าจะไปพูดเรื่องอะไรที่นี้จะก็ขอให้รู้จักสักหน่อย
เงอะ ๆ งะ ๆ เข่อ ๆ ซ่า ๆ งู ๆ ปลา ๆ อย่าเสียงขึ้นไปที่เดียว
(12 : 433-434)

ตัวอย่างนี้ใช้คำซ้ำเรียงกัน 6 คำ และมีคำซ้ำถึง 4 คำ ที่ใช้เป็นคำขยายแสดงลักษณะท่าทางของคนซึ่งมีลักษณะไม่มั่นใจ ซึ่งเกิดจากความไม่รอบรู้ ดังใช้ว่า
"งู ๆ ปลา ๆ" ที่อยู่คอนท้ายนั่นเอง

ก็ไป เออ เออ คะคะ จ๊ะจ๊ะ ครับครับ กับเขาจนจบ

(21 : 81)

ตัวอย่างนี้ ใช้คำซ้ำที่เขียนด้วยรูปคำเดิมซ้ำกัน 4 คำ คำซ้ำทั้งหมดนี้เป็นคำขานรับ ที่ทำให้เกิดความหมายใหม่ขึ้น กล่าวคือ หมายถึงชุดรับคำไปอย่างนั้นเอง หรืออาจหมายถึงการพูดในทำนองเห็นด้วยหรือเห็นดีเห็นงามกับความคิดของผู้อื่น ไม่มีการพูดโต้แย้งเลยเป็นต้น การใช้คำซ้ำในตัวอย่างนี้มีเสียงสัมผัสสระทำให้รื่นหูอีกด้วย

ภาษาอังกฤษของหม่นมัน ... ได้แก่ ไอ ไอ ยู ยู ปลา ปลา

(2 : 4)

ตัวอย่างนี้ใช้คำซ้ำที่เขียนด้วยรูปคำเดิมซ้ำกัน 4 คำ เป็นคำที่ทำให้เกิดความหมายใหม่ขึ้น คือหมายถึงไม่คอยสันหัดในการพูดภาษาอังกฤษ หรือพูดภาษาอังกฤษ คำง่าย ๆ ได้เพียงไม่กี่คำ เช่น I หรือ You เป็นต้น ยู ปลา ปลา แปลว่า รู้เล็ก ๆ น้อย ๆ จึงใช้ได้เหมาะสมในบริบทนี้ และคำซ้ำในตัวอย่างนี้ยังมีเสียงคล้องจองกันด้วยเสียงสัมผัสสระอยู่ในคำ "ยู ยู" ซึ่งทำให้คำซ้ำตัวอย่างนี้มีเสียงรามรื่นขึ้น แม้จะเป็นการใช้คำคนละภาษากันอยู่บ้าง เพราะ "ยู" กับ "ปลา" เป็นคำภาษาไทย

การใช้คำซ้ำประเภทนี้นอกจากจะใช้คำขยายมาเขียนเรียงกันแล้วยังมีการใช้คำกริยามาเขียนเรียงกันอีกด้วย ซึ่งทำให้เห็นกิริยาอาการที่ไม่มั่นคงหรือ เป็นอาการหลาย ๆ อย่างที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้องเอาไฟฉายส่อง ๆ ด้อม ๆ บอง ๆ หาเลขที่บ้าน

(2 : 187)

การคำนวณงานของแต่ละช่องที่ เห็น ๆ อ่าน ๆ ฟัง ๆ บว มันพิศดารซับซ้อนจนไม่น่าเชื่อ

(14 : 156)

ไม่ใช่เห็นเขาดับ ๆ ล้อ ๆ แอบ ๆ บัง ๆ จะยิงกระด้ายก็เดินเข้าไป
สวัสดีครับ

(14 :- 381)

จากการวิเคราะห์ การใช้คำซ้ำของวาทิต จรุงกิจอนันต์ ทำให้เห็นได้ว่า
วาทิต นิยมใช้คำซ้ำประเภทคงรูปโดยใช้ไม้มยมมากกว่าใช้คำซ้ำที่เขียนด้วยรูปคำเดิม
คำซ้ำที่ใช้ส่วนใหญ่ มักเป็นคำกริยาหรือคำขยาย นอกจากนี้วาทิต ยังมีวิธีใช้คำซ้ำๆ
ที่ทำให้งานเขียนสารคดีของเขา มีลักษณะที่น่าสนใจเป็นพิเศษคือ ทำให้ข้อความนั้น
แสดงอารมณ์หรือความรู้สึกที่เน้นให้เห็นจริงหรือมีความสมจริงมากกว่าปกติ คำซ้ำๆ
บางคำก็ช่วยเน้นความหมายของประโยคให้หนักแน่นขึ้นหรือทำให้เกิดความหมายใหม่
เปลี่ยนไปจากคำเดิยวก็มี คำซ้ำๆ ที่เขียนด้วยรูปไม้มยมบางคำแสดงความรู้สึกไม่
มั่นคง ไม่มั่นคง และคำซ้ำที่นำมาเขียนเรียงกันมากกว่า 1 คำขึ้นไป มักจะมี
เสียงคล้องจองกันทำให้ข้อความไพเราะราบรื่นขึ้นบ้างครั้งให้ความรู้สึกชวนอ่าน
อีกประการหนึ่งด้วย

3. การใช้คำซ้อน

บรรจบ ทิมตุเมธา (19 :- 81) ให้คำจำกัดความของคำซ้อนว่า

คำซ้อน คือคำที่มีคำเดียว 2 คำ อันมีความหมายหรือเสียงคล้ายกัน
ใกล้เคียงกัน หรือ เป็นไปในทำนองเดียวกัน ซ้อนเข้าคู่กัน เมื่อซ้อนแล้ว
จะมีความหมายใหม่เกิดขึ้น แม้ว่าบางคำความหมายจะไม่แปลกไปกว่า
ความหมายเดิม (คือความหมายของคำเดียวแต่ละคำ) มากนัก แต่ก็
ต้องมีความหมายและที่ใช้ต่างออกไปบ้าง

การใช้คำซ้อนของวาณิช จรุงกิจอนันต์ พบได้บ่อยมาก การใช้คำซ้อนนี้มีทั้งคำซ้อน 2 คำ* 4 คำ** และ 6 คำ*** ซึ่งทำให้ภาษาที่ใช้ในงานเขียนสารคดีของวาณิช จรุงกิจอนันต์ มีลักษณะ เป็นภาษาพูดที่เป็นกันเองมากขึ้น เช่น

ว่าแล้วก็แข่งคำความค้นคว้าเขี้ยวของตัว

(24 : 226)

แข่งคำ เป็นคำซ้อน 2 คำ ที่เกิดจากการนำคำกริยา 2 คำ มาซ้อนกัน ทำให้ได้คำซ้อนที่มีความหมายใหม่ขึ้นคือหมายรวมทั้ง คำ และ แข่ง

เวลาถึงที่ศาลมีเรื่องศับของหมองใจก็มักจะถูกออกจากศาล

(15 : 12)

* คำซ้อน 2 คำ ประกอบด้วยหน่วยคำ 2 หน่วย เช่น บ้านเรือน ใจน้ำ

** คำซ้อน 4 คำ ส่วนประกอบของคำแต่ละส่วนจะมี 2 คำ มี 4 ลักษณะ คือ คำซ้อน 4 คำประเภทมีสัมผัสตรงกลาง เช่น ยากดีมีเงิน คำซ้อน 4 คำ ประเภทซ้อนสัมผัส คำซ้อนประเภทนี้ส่วนประกอบแต่ละส่วนอาจเป็นคำซ้อนประเภท 2 คำ หรือไม่ได้ซ้อนกันอยู่ 2 คู่ โดยคำแรกและคำหลังของแต่ละคู่จะมีความหมายเหมือนกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน หรือมีความหมายตรงข้ามเป็นคู่ ๆ สลับกัน เช่น หน้าขึ้นอกดรม ปากหวานกินเปรี้ยว คำซ้อน 4 คำประเภทซ้อนซ้ำ คำแรกของแต่ละคู่จะเป็นคำเดียวกัน ส่วนคำหลังจะมีความหมายเหมือนหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน เช่น อคหลังอคคนอน ชีบอกชิมใจ คำซ้อน 4 คำ ประเภทซ้อนต่าง คำแรกของแต่ละคู่จะเป็นคำเดียวกัน แต่คำหลังจะมีความหมายตรงข้าม เช่น หนีผีร้าย ร่วมทุกข์ร่วมสุข

*** คำซ้อน 6 คำ ส่วนประกอบของคำแต่ละส่วนจะมี 3 คำ และมีสัมผัสตรงกลางระหว่างส่วนประกอบ เช่น อคคาหลับชับตานอน ชิงกีราช่าก็แรง

(20 : 81-83)

คันท้องหมองใจ เป็นคำซ้อน 4 คำ ที่มีเสียงสัมผัสตรงกลาง และมีความหมาย
ใกล้เคียงเป็นเหตุเป็นผลกันอีกด้วย

ไม่เคยเห็นใครบ้านใกล้เรือนเคียงจะเรียกแก่เข้าไปดู

(15 : 425)

บ้านใกล้เรือนเคียงเป็นคำซ้อน 4 คำ มีคำซ้อนสลับกันอยู่ 2 คู่ คือ
บ้าน-เรือน และ ใกล้-เคียง ซึ่งแต่ละคู่มีความหมายคล้ายคลึงกัน

ลือลือค้ำที่โฆษณาจ้าจี้จ๊าไซจนคนไทยคุ้นหู

(15 : 58)

จ้าจี้จ๊าไซ เป็นคำซ้อน 4 คำ ที่มีคำซ้อนซ้ำกันอยู่ 2 คู่ คือ จ้าจี้ กับ จ๊าไซ
คำแรกของแต่ละคู่จะเป็นคำเดียวกัน ส่วนคำคู่หลังคือ ไซ-ไซ จะมีความหมายคล้าย ๆ กัน

แต่สมัยนี้แวนว่าจะรวยดูจะไม่ค่อยอยู่ที่ความขยันแทบเป็นแทบตายนี่
เสียแล้ว

(24 : 180)

แทบเป็นแทบตาย เป็นคำซ้อน 4 คำ ที่มีคำซ้อนกันอยู่ 2 คู่ โดย
คำแรกของแต่ละคู่เป็นคำเดียวกันคือ แทบ ส่วนคำหลังคือ เป็น กับ ตาย
มีความหมายตรงข้ามกัน

เด็กเขาจะยังมีความหวังหาให้กสินไม่เข้าคายไม่ออก

(24 : 405)

กสินไม่เข้าคายไม่ออกเป็นคำซ้อน 6 คำ ที่มีความหมายตรงข้ามกัน คือ
กสิน ตรงข้ามกับ คาย และ เข้า ตรงข้ามกับ ออก

การใช้คำซ้อนในงานเขียนสารคดีของวาทิช จรุงกิจอนันต์ มักจะเป็นคำที่ทำให้เห็นภาพได้ชัดเจน มีเสียงสัมผัสชวนให้สนุกสนานและน่าอ่าน การใช้คำซ้อนของวาทิช จรุงกิจอนันต์ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกเหมือนได้พูดคุยกับวาทิชอย่างสนิทสนม และเป็นกันเอง

วาทิช จรุงกิจอนันต์ มีวิธีการใช้คำซ้อนซึ่งทำให้สารคดีของเขา มีลักษณะที่น่าสนใจเป็นพิเศษ 3 ลักษณะ ดังนี้

- ก) คำซ้อนที่ผิดปรกติ
- ข) คำซ้อนที่สร้างขึ้นใหม่
- ค) คำซ้อนหลาย ๆ คำเรียงกัน
- ง) คำซ้อนที่ผิดปรกติ เช่น

แม้ต่างหรือย หิ้นเค้นมากที่เจอฉัน เพราะล้มหายตายจากกันมาห้าปีสี่เดือน

(14 : 115)

ล้มหายตายจาก เป็นคำซ้อน 4 คำ หมายถึง ตาย เสียชีวิต แต่ในปรกตินี้หมายถึง การจากกันชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งคือระยะ ห้าปีสี่เดือน นั้นเองล้มหายตายจาก ในปรกตินี้จึงผิดไปจากความหมายเดิม แต่ทั้งนี้ วาณิชอาจต้องการเน้นให้เห็นว่า ระยะเวลาที่จากกันนั้นกินเวลานานมากไม่เคยได้พบกันเลย เหมือนกับว่าได้ตายจากกันไปแล้วก็ไม่ได้

ถ้าคอลลาร์สหรัฐ ยังหวั่นหวั่นหัวค้ำอู่อย่างนี้

(16 : 22)

หัวทิ่มหัวค่ำ เป็นคำซ้อน 4 คำ หมายถึง สภาพที่ไม่มั่นคง ชวนเซ
 ค้างตัวไม่ติด มักใช้กับอาการของคน ในบริบทนี้ใช้ หัวทิ่มหัวค่ำ กับ คอลลาร์
 ซึ่งเป็นมาตรฐานเงินต่างประเทศ ทำให้ความหมายของคำซ้อนคำนี้ผิดไปจากเดิม
 แต่ หัวทิ่มหัวค่ำ ในบริบทนี้กลับทำให้ผู้อ่านรู้สึกได้ว่าค่าของเงินคอลลาร์สหรัฐไม่
 แนนอน ขึ้น ๆ ลง ๆ และมีแนวโน้มว่าราคาจะไม่ดีนัก ทั้งยังแสดงให้เห็นว่า
 การแสดงความคิดนี้ให้ความเป็นกันเองกับผู้อ่าน และถึงแม้จะใช้คำซ้อนผิดบริบท
 ไปบ้างแต่ผู้อ่านก็เข้าใจได้ดี

ข) คำซ้อนที่สร้างขึ้นใหม่ วาณิช จรุงกิจอนันต์ สร้างคำซ้อนขึ้นใช้

2 ลักษณะคือ

- 1) คำซ้อนที่สร้างขึ้นโดยการเติมคำ
- 2) คำซ้อนที่สร้างขึ้นโดยการเปลี่ยนคำ

1) คำซ้อนที่สร้างขึ้นโดยการเติมคำ

คำซ้อนประเภทนี้เกิดขึ้น โดยการนำคำที่มีความหมายคล้ายคลึง

หรือเหมือนกับคำซ้อนคำแรกเติมลงตอนท้าย เช่น

เมืองไทยนั้น ทือชนมพระ เหน็บเป็นนาฬิกาจะมียอมให้ บุรุษหนุ่มน้อยบอย เฟรนด์

มาแตะเนื้อต้องตัว เป็นอันขาด

ศูนย์วิทยุทรัพยากร (2 : 127)

บุรุษหนุ่มน้อยบอยเฟรนด์ เป็นคำซ้อนที่เกิดขึ้นโดยการเติมคำ บอย เฟรนด์
 ซึ่งตรงกับคำ Boyfriend* ลงตอนท้ายคำ บุรุษหนุ่มน้อย ทำให้ได้คำซ้อนที่มี

* Boyfriend หมายถึง เพื่อนผู้ชาย, แฟนของผู้หญิง

ความหมายเปลี่ยนไปจากคำเดิม คือหมายถึง ชายหนุ่มที่เป็นคู่รัก การเติมคำ
"บอยเฟรนด์" ซึ่งเป็นคำภาษาอังกฤษ ลงคอนทักซ์ทำให้ได้คำซ้อนที่มีเสียง
สัมผัสระหว่างคำ ช่วยให้ประโยคมีเสียงราบรื่นขึ้น

คุณเกรียงศักดิ์นี้ะแกอยู่ในระดับชื่อแม่ปรมจารย์

(16 : 57)

ชื่อแม่ปรมจารย์ เป็นคำซ้อนที่เกิดขึ้นโดยการเติมคำ ชื่อแม่ ซึ่งเป็นคำ
ภาษาจีนลงหน้าคำปรมจารย์ ทั้ง 2 คำ มีความหมายเหมือนกันคือหมายถึงอาจารย์
ผู้เป็น เอกหรือยอด เข็มในทางวิชาใดวิชาหนึ่ง (7 : 491) การสร้างคำซ้อนเช่นนี้
ช่วยแปลความหมายของคำที่นำมาซ้อนกัน ทำให้ผู้อ่านบางคน เข้าใจความหมายได้ดีขึ้น

2) คำซ้อนที่สร้างขึ้นโดยการเปลี่ยนคำ

คำซ้อนประเภทนี้เกิดขึ้นโดยการนำคำที่มีความหมายคล้ายคลึง
หรือใกล้เคียงกับคำซ้อนเดิมมาเปลี่ยนแทนคำซ้อนคำเดิม คำซ้อนประเภทนี้พบทั้งใน
คำซ้อน 2 คำ และ 4 คำ

(ก) คำซ้อน 2 คำ เช่น

ฉบับนี้ฉันเล่าอะไรและทะเลซอบกล เพราะกำลังหดเหี่ยวในหัวใจ

(16 . 59)

หดเหี่ยว เป็นคำซ้อน 2 คำ สร้างโดยการเปลี่ยนคำหลัง หดขู่ เป็น หดเหี่ยว
หรืออาจเปลี่ยนคำหน้าจาก ห่อเหี่ยว เป็น หดเหี่ยว ก็ได้ แต่ไม่ว่าจะเปลี่ยนคำหน้า
หรือคำหลังก็ตาม คำซ้อน หดเหี่ยว ก็ยังมีความหมายคล้ายคลึงกับคำ หดขู่ ห่อเหี่ยว
แต่คำว่า หดเหี่ยว ให้ภาพที่ชัดเจนและเน้นความหมายทางรูปธรรมมากกว่า

เรื่องเงินนั้น เป็นหัวใจของชีวิตคู่ ... ปล่อยให้ดวงหนึ่ง เหี่ยวแห้ง
ขณะที่อีกดวงหนึ่ง ส่องโต

(24 : 213)

เหี่ยวแห้ง เป็นคำซ้อน 2 คำ สร้างโดยการเปลี่ยนคำ แห่ง เป็น
แหบ คำ เหี่ยวแห้ง และ แห้ง เหี่ยว หรือเหี่ยวแหบ ก็ได้ ต่างมีความหมายคล้ายคลึง
กัน แต่ คำ เหี่ยวแหบ ใช้ขยายลักษณะที่เป็นรูปธรรมมากกว่าและยังให้ความรู้สึกเห็น
ภาพชัดเจนแจ่มแจ้ง เข้าคู่กับข้อความที่ตามมาได้ดี คือ ให้ภาพที่ตรงข้ามกันระหว่าง
ภาพของหัวใจที่ เหี่ยวแห้ง และ ส่องโต ได้อย่างชัดเจน

(ข) คำซ้อน 4 คำ เช่น

อย่าให้มัน อึกทึกตึกตึก นึกเลย

(15 : 73)

อึกทึกตึกตึก เป็นคำซ้อน 4 คำ ที่มีเสียงสัมผัสตรงกลางสร้างโดย
เปลี่ยนคำ ตึกโครม เป็น ตึกตึก อึกทึกตึกโครม แปลว่า "เอ็ด อ้ออึง
ครึกโครม" (7 : 910) ส่วน อึกทึกตึกตึก นอกจากจะให้ความรู้สึก เอ็ด
อ้ออึง เพราะมีเสียงดังแล้วยังให้ภาพผู้คนที่หลุกหล่านมีชีวิตชีวาอีกด้วย

ไม่ใช่เรื่อง คอขาดบาดเจ็บ อะไรนี่

(24 : 118)

คอขาดบาดเจ็บ เป็นคำซ้อน 4 คำที่มีเสียงสัมผัสตรงกลาง สร้างโดย
เปลี่ยนคำ ตาย เป็น เจ็บ คอขาดบาดตาย แปลว่า "ร้ายแรงถึงอาจต้องสูญเสีย
ชีวิตได้" (7 : 175) แต่ คอขาดบาดเจ็บ ให้ความรู้สึกถึงความร้ายแรงนั้นไม่
ถึงขนาดต้องเสียชีวิต เพียงแค่บาดเจ็บ เท่านั้น

เป็นเรื่องอื้อฉาวก้องกังวานไปทุกซอกทุกงูในอเมริกา

(14 : 52)

ทุกซอกทุกงู เป็นคำซ้อน 4 คำ ประเภทซ้อนซ้ำ สร้างโดยเปลี่ยนคำ
ขอย หรือ มุม เป็น งู ทุกซอกทุกขอย หรือ ทุกซอกทุกมุม และ ทุกซอกทุกงู
ต่างก็มีคำแสดงสถานที่ ช่องทางที่มีลักษณะจำกัด หากแต่ ทุกซอกทุกงู เน้นให้เห็นว่า
เรื่องที่ว่าอื้อฉาวรู้จักกันไปทั่วทุกแห่งนี่ เป็นข่าวที่รู้จักกันทั่วทุกผู้คน ทุกที่จริง ๆ แม้กระทั่ง
ในรัฐก็รู้ และ ทุกซอกทุกงู ยังให้ความรู้สึกขมขื่นเพราะ งู ไม่ใช่ที่อยู่ของคน

ปูย้อมรับโดยหน้าขึ้นคาหลับ

(21 : 51)

หน้าขึ้นคาหลับ เป็นคำซ้อน 4 คำ ประเภทซ้อนต่างสร้างโดยเปลี่ยนคำ
บาน เป็น หลับ หน้าขึ้นคาหลับ หมายถึง สิ้นเรืงขึ้นบาน ตรงข้ามกับ
หน้าขึ้นคาหลับ ซึ่งมีความหมายขัดแย้งกัน และแสดงให้เห็นว่าผู้ทำอาการนี้ไม่
สามารถทำหน้าที่คาดขึ้นหรือมีจิตใจเบิกบานได้เต็มที่

ค) คำซ้อนหลาย ๆ คำเรียงกัน

วาณิช จรุงกิจอนันต์ นิยมนำคำซ้อนมาเขียนเรียงกัน 2 คำ
หรือบางครั้งมากกว่า 2 คำ คำซ้อนที่นำมาเขียนเรียงกันนี้มีทั้งคำซ้อน 2 คำ
และ 4 คำ คำซ้อนที่นำมาเขียน เรียงกันส่วนใหญ่เป็นคำที่มีความหมายไปในทำนอง
เดียวกัน การใช้คำซ้อนในลักษณะนี้อาจทำให้ผู้อ่านบางคนเข้าใจเรื่องราวได้
แจ่มแจ้งขึ้น แต่บางคนอาจรู้สึกว่าเป็นการใช้คำฟุ่มเฟือย อย่างไรก็ตามคำซ้อนเหล่านี้
ช่วยพรรณนาลักษณะกิริยาท่าทางหรือความรู้สึกต่าง ๆ ได้ดี

การใช้คำซ้อนหลาย ๆ คำเรียงกัน แบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ

1) คำซ้อน 2 คำ เรียงกัน

- 2) คำซ้อน 4 คำ เรียงกัน
- 3) คำซ้อน 2 คำ และ 4 คำ เรียงกัน
- 1) คำซ้อน 2 คำ เรียงกัน เช่น

๑ ๆ แล้วเขาใหญ่ของเราที่ช่าง ว่าเทวและเสร้างร้อย แห่งแล้ง
อย่างไรบอกไม่ถูก

(16 : 98)

ว่าเทว เสร้างร้อย แห่งแล้ง เป็นคำซ้อน 2 คำ ที่ให้ความรู้สึก
ไม่สดชื่น ไม่สบาย ว่าเทว เป็นคำวิเศษณ์ แปลว่า "เปลี่ยวใจ" (7 : 737)
ซึ่งมีผลให้เกิดอาการ เสร้างร้อย ส่วน แห่งแล้ง เป็นคำวิเศษณ์ แปลว่า
"ปราศจากความสดชื่น ปราศจากความชุ่มชื้น" (7 : 865) การใช้คำซ้อนทั้ง
3 คำนี้ช่วยบรรยายลักษณะสภาพภูมิอากาศ ของวนอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่
ซึ่งอยู่ใน เขตจังหวัดนครราชสีมาได้ดี

ว่ากันว่ากาลเวลานั้นเป็นศักราชทำลายความงามได้อย่างโหดร้าย
เจียมเจียมและเยียมเยียมยิ่งนัก

(24 : 119)

โหดร้าย เจียมเจียม เยียมเยียม เป็นคำซ้อน 2 คำ โหดร้าย
เป็นคำวิเศษณ์ แปลว่า "ร้ายกาจ" (7 : 867) เจียมเจียม เป็นคำกริยา
แปลว่า "ระวัง เจียมไม่มีเสียง" (7 : 207) และ เยียมเยียม เป็นคำกริยา
แปลว่า "อาการที่รู้สึกเย็นเข้าหัวใจเพราะหวาดกลัว" (7 : 663) คำ โหดร้าย
และ เยียมเยียม ให้ความรู้สึก น่าหวาดกลัว ส่วน เจียมเจียม ช่วยสร้างบรรยากาศ
ที่ระวัง ทำให้ความรู้สึกหวาดกลัวเพิ่มขึ้น

2) คำซ้อน 4 คำเรียงกัน เช่น

และก็ถูกผู้ในถลุงลุ่มลูกคลุกคลานทกคะมำคว่ำคะ เเมนแทบทุกคู่ไป

(14 : 146)

ลุ่มลูกคลุกคลาน ทกคะมำคว่ำคะ เเมน เป็นคำซ้อน 4 คำ ที่มีเสียงสัมผัสระหว่างคำ ทำหน้าที่เป็นคำกริยา ลุ่มลูกคลุกคลาน หมายถึง 'ชวคเซไม่มันคง' (7 : 699) ส่วน ทกคะมำคว่ำคะ เเมน หมายถึง "หลิกคว่ำเอาหัวมกกลงที่พื้น เอาเท้าชี้ขึ้นเบื้องบนแล้วให้เลยไปข้างหลัง" (7 : 829) ซึ่งการใช้คำซ้อน 4 คำ เรียงกันนี้ให้ภาพตัวละครที่ชัดเจนขึ้น

ฉันเคยไปกินกาแฟที่ร้านคนไทยคอนมาใหม่ ๆ ค็อกคิใจคาสีตาเหลือก เข้าไป

(2 : 72)

ค็อกคิใจ คาสีตาเหลือก เป็นคำซ้อน 4 คำ ประเภทซ้อนซ้ำ ค็อกคิใจ เป็นคำกริยา แปลว่า "ยินดี ชอบใจ ปลานปล้มใจ คีใจมาก" (7 : 302) ส่วน คาสีตาเหลือก เป็นคำวิเศษณ์ แปลว่า "อาการรีบร้อน ลนลาน" (7 : 339) การใช้คำซ้อน 4 คำ เรียงกันนี้ช่วยขยายความให้ชัดเจนเป็นเหตุเป็นผลดีขึ้น คือ เมื่อเกิดความยินดีหรือชอบใจมาก ๆ ก็อาจมีผลให้รีบร้อน ลนลาน ได้

3) คำซ้อน 2 คำ และ 4 คำ เรียงกัน เช่น

พบแล้วมัน เจ็บซ้ำ ยอกกอก ยอก ใจมัก

(24 : 269)

เจ็บซ้ำ เป็นคำซ้อน 2 คำ หมายถึง เจ็บใจ ซ้ำใจ สะเทือนใจ ส่วน ยอกกอกยอกใจ เป็นคำซ้อน 4 คำ หมายถึง รู้สึกเจ็บใจเหมือนมีอะไรทิ่ม คำ

การใช้คำซ้อน 2 คำ และ 4 คำเรียงกันโดยคำขึ้นนำมาเรียงกันมีความหมาย คล้ายคลึงหรือ เป็นไปในทำนองเดียวกันเช่นนี้ ทำให้ข้อความมีความหมาย เน้นหนัก กว่าการใช้คำซ้อนเพียงคำเดียว

หรือถ้าจะเกิดก็ไม่ใช้ความรัก เป็นความหลงใหล เพื่อ เจื้อจ๋อ ชั่วครึ่งชั่วคราว

(24 : 43)

หลงใหล และ เพื่อเจื้อ เป็นคำซ้อน 2 คำ ส่วน ชั่วครึ่งชั่วคราว เป็นคำซ้อน 4 คำ หลงใหล เป็นคำกริยา หมายถึง "เผลอเผล สติเฟื่อง" (7 : 843) ในบริบทนี้ วาณิช ถือว่า ความหลงใหล เป็นความไร้สาระอย่างหนึ่ง ซึ่งมีความหมายคล้าย คำว่า เพื่อเจื้อ นั่นเอง ส่วน "ชั่วครึ่งชั่วคราว" เรียงอยู่ท้ายสุดแสดงให้ทราบว่า อาการเผลอเผลจนซุกเหลวไหลไปนั้น เกิดขึ้น ชั่วระยะเวลาไม่นาน ไม่ได้เกิดขึ้นประจำ การใช้คำซ้อนเรียงกันเช่นนี้ทำให้ ข้อความสมบูรณ์และชัดเจน เป็น เหตุเป็นผล

จากการวิเคราะห์การใช้คำซ้อนของวาณิช จรุงกิจอนันต์ ทำให้เห็นว่า วาณิชนิยมใช้คำซ้อนประเภท 2 คำ และ 4 คำมาก คำซ้อนส่วนใหญ่มักจะเป็น คำแสดงภาพหรือแสดงอาการซึ่งจัดเป็นคำรูปธรรม* และคำซ้อน 4 คำ มักจะ เป็นคำที่มีเสียงสัมผัสกันด้วย การใช้คำซ้อนที่สร้างขึ้นใหม่ ทำให้เกิดความ เจริญงอกงามทางภาษา บ้างก็ทำให้ทราบความหมายของคำได้สะดวกขึ้น การนำ คำซ้อนมาเขียนเรียงไว้ใกล้ ๆ กัน ทำให้เห็นภาพหรือลักษณะท่าทางและทำให้เข้าใจ ถึงอารมณ์และความรู้สึกได้ดีขึ้น

* คำรูปธรรม คือคำที่กล่าวแล้วเห็นรูปเป็นตัวตน แบ่งเป็นคำแสดงภาพ คือคำที่กล่าวแล้วเห็นภาพ เช่น นางงาม สามเหลี่ยม สีแดง ฯลฯ คำแสดงอาการ ได้แก่ คำแสดงอาการให้เห็นความเคลื่อนไหว เช่น เดิน วิ่ง เร็ว ช้า ฯลฯ

(25 : 53)

4. การใช้สร้อยคำ

พจนานุกรม(26 : 87-89) ให้ความหมายของคำว่า สร้อยคำว่า หมายถึง "คำชนิดหนึ่งที่ผูกหุ้ม ๆ ไป มีความหมายแต่คำหน้า คำท้ายไม่มีความหมาย แล้วแต่เสียงจะหลุดออกจากปากไป" และได้ให้ข้อสังเกตสร้อยคำ ดังต่อไปนี้

คำที่เป็นสร้อยคำนั้นมักจะมีเสียงสระเสียงใดเสียงหนึ่งใน 4 เสียงนี้ คือ เออะ หรือ เออ และ แอะ หรือ แอ ... สระเหล่านี้มีใช้ว่าจะอยู่ต่อท้ายคำอื่นได้ทุกคำ คำบางคำมักต่อท้ายด้วยเสียงเออะ คำบางคำมักต่อท้ายด้วยเสียงแอะ บางคำมักต่อท้ายด้วยเสียงเออ และ บางคำก็ต่อท้ายด้วยเสียงแอ ทั้งนี้สุดแต่ความสะดวกในการออกเสียง

ถ้าคำหน้า เป็นสระเสียงสั้น สระใดสระหนึ่งยกเว้น สระเออะหรือแอะ สร้อยคำมักจะเป็นเสียงสระเออะหรือแอะ เช่น ฝนตกอีกแล้วร่มเสริมก็ไม่มี...

ถ้าคำหน้าเป็นสระเสียงยาว สระใดสระหนึ่งยกเว้นสระแอะ และเออ หรือเป็น สระผสม สร้อยคำจะเป็นเสียงสระแอะหรือ สระเออ เช่น ดีเคอะไรกัน...

แต่ถ้าคำหน้าเป็นสระผสมบางเสียง เช่น เป็นเสียง อูย หรือ ออย หรือโอย หรือ โอ สร้อยคำที่ต่อท้ายจะไม่เป็นเสียงแอะ เป็นแค่เสียง เออ เราไม่พูดว่า "จะให้จ๊ะเที้ย" หรือ "ไม่ยอกคุยแควแล้วละ" แต่จะพูดว่า "จะให้จ๊ะเที้ย" หรือ "ไม่ยอกคุยอยากเคยแล้วละ" ทั้งนี้เพราะเสียงแอะ ที่มี ย ข้างท้ายนั้นไม่มีในระบบเสียงของเราจึงออกเสียงได้ยาก

ถ้าคำหน้าเป็นสระเออ คำหลังจะเป็นสระแอะ แต่ถ้า คำหน้าเป็นสระเออะ คำหลังจะเป็นสระแอะ เช่น "เบอร์แม ไม่ตามมาสิค. ..."

ถ้าคำหน้าเป็นสระแอะ คำท้ายจะเป็นสระเออ และ
ถ้าคำหน้าเป็นสระแอะ คำท้ายจะเป็นสระเออะ เช่น
"ไม่แลกไม่เลิกแล้ว" ...

ถ้าคำหน้าเป็นคำหลายพยางค์ สร้อยคำจะเปลี่ยนเสียง
ตามพยางค์หลัง เช่น "จะนั่งเสียใจเสียใจไปทำไม"...

การใช้สร้อยคำ ของวาทิช จรุงกิจอนันต์ พบได้บ่อยมากมีใช้ทั้งในคำ
พยางค์เดียวและในคำหลายพยางค์ โดยให้คำที่เป็นสร้อยคำอยู่ข้างหน้าหรือ
ข้างหลังก็ได้ เช่น

ໄຫ້ຍໄ ອຳໄປສນໃຈທີ່ໄຄຣເໜວ່າເລຍແມ່ ສັງຂ້າຍ ສັງຄະບັ້ວຍອະໄວ
(16 : 4)

ຂ້າຍ เป็นคำพยางค์เดียว ตัวอย่างนี้ให้คำที่เป็นคำสร้อยอยู่ข้างหน้า
และเปลี่ยนจาก สระอา เป็น สระโอะ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการออกเสียง
และยังทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าเป็นกันเองและสมจริงขึ้น

การรวมตัวกันไม่ได้ช่วยยกระดับระแคบงานวรรณกรรมอะไร
(15 : 210)

ระดับ เป็นคำหลายพยางค์ ตัวอย่างนี้ให้คำที่เป็นคำสร้อยอยู่ข้างหลัง
และ เปลี่ยนจากสระอะเป็นสระแอะ ซึ่งนอกจากจะให้ความสะดวกในการออกเสียง
และให้ความรู้สึกเป็นกันเอง เพราะ ระดับระแคบ เป็นคำระดับสนทนา ไม่ใช่ระดับ
ทางการแล้วยังทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่า การยกระดับงานวรรณกรรมนั้นคงไม่สัมฤทธิ์ผล

การใช้สร้อยคำทำให้งานเขียนสารคดีของวาทิช จรุงกิจอนันต์ มีลักษณะ
เป็นกันเอง ทำให้ไม่เคร่งเครียด บางครั้งให้ความรู้สึกล้อเลียนที่เด่นที่จริง ทำให้งาน
เขียนของเขามีชีวิตชีวาให้รสชาติของการอ่านที่สนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ

วาณิช จรุงกิจอนันต์ ใช้สร้อยคำที่มีลักษณะพิเศษต่างไปจากข้อสังเกต
ของ พ นววรรณ ทั้งในคำพยางค์เดียว และในคำหลายพยางค์ ดังนี้

1. การใช้สร้อยคำในคำพยางค์เดียว เช่น

หรือไม้อีกก็ไม่ต้องเปลี่ยนป่องให้มันขุ่นยาก

(17 : 86)

เปลี่ยน เป็นคำพยางค์เดียว ตัวอย่างนี้ให้คำสร้อยอยู่ข้างหลัง และ
เปลี่ยนจากสระเอีย ในคำ เปลี่ยน เป็นสระโอะ ในคำ ป่อง ซึ่งตามปกติถ้าคำหน้า
เป็นสระเสียงยาว สร้อยคำควรเป็นเสียงสระแอะหรือสระเออ* สร้อยคำ ป่อง ใน
ตัวอย่างนี้จึงต่างไปจากที่ควรจะเป็น แต่ก็ทำให้เกิดความเป็นกันเองขึ้นได้

ท่านองหนุ่บแมงค่อมกว่าไม่ใช่ปอดแปดอะไรหรอก

(17 : 262)

ปอด เป็นคำพยางค์เดียว ตัวอย่างนี้ให้คำสร้อยอยู่ข้างหลัง และเปลี่ยนจาก
สระออในคำ ปอด เป็นสระแอะในคำ แปด สร้อยคำ แปด ในตัวอย่างนี้ นอกจากจะ
ถูกต้องตามหลักเกณฑ์** แล้วยังใช้คำ แปด ให้มีเสียงคล้องจองกับคำว่า ปอด
จึงให้ความรู้สึกล้อเลียนชวนขันด้วย

2. การใช้สร้อยคำในคำหลายพยางค์ เช่น

แล้วก็ขอให้ เชื่ออาคมาเกิดโลกพระศรีอารีย์ศรีอวยอะไรนั้นมันไม่มี

(14 : 34)

ศรีอารีย์ เป็นคำที่มี 2 พยางค์ ตัวอย่างนี้ให้คำสร้อยอยู่ข้างหลัง และ
เปลี่ยนจากสระอา ในคำ อารีย์ เป็น สระอัว ในคำ อวย ซึ่งตามปกติถ้าคำหน้า

* ดูคำอธิบายของ พ นววรรณ หน้า 36.

** เรื่องเดียวกัน.

เป็นสระเสียงยาว สร้อยคำควรเป็นสระแอะหรือสระเอะ* สร้อยคำ ศรีอวย ในตัวอย่าง
นี้จึงต่างไปจากที่ควรจะเป็น

ระเบิดปรมาตฺฐปรมาโทนก ไฮโคโรย่นไฮโคโรไทยกอะไรนั้

(21 : 125)

ปรมาตฺฐ เป็นคำ 4 พยางค์ ส่วน ไฮโคโรย่น เป็นคำ 3 พยางค์
ตัวอย่างนี้ให้คำสร้อยอยู่ข้างหลังและเปลี่ยนจากสระอุในคำ ปรมาตฺฐ เป็นสระโ
ในคำ ปรมาโทนก ซึ่งความปกติถ้าคำหน้าเป็นสระเสียงยาว สร้อยคำควรเป็นเสียง
สระแอะหรือสระเอะ สร้อยคำ ปรมาโทนก ในตัวอย่างนี้จึงต่างไปจากที่ควรจะเป็น
และคำ โทนก ยังชักนำความคิดให้โยงไปถึงลักษณะรูปร่างของสิ่งของว่ามีลักษณะ โทนก
หรือขุนออกมา ทำให้เกิดความรู้สึกขบขันขึ้นได้ เช่นเดียวกับคำ ไฮโคโรไทยก ซึ่ง
เปลี่ยนจากสระเอะ ในคำ ไฮโคโรย่น มาเป็น ไฮโคโรไทยก ซึ่งความปกติถ้าคำหน้า
เป็นสระเสียงสั้นสร้อยคำมักจะเป็นเสียงสระเออะหรือแอะ สร้อยคำ ไฮโคโรย่น
ไฮโคโรไทยก ทำให้ข้อความมีเสียงสัมผัสคล้องจองกันมีจังหวะและยังสร้างความรู้สึก
ชวนขันให้เกิดกับผู้อ่านได้อีกด้วย

การใช้สร้อยคำทั้ง 2 ประเภทนี้ นอกจากจะมีลักษณะแปลกเพราะแตกต่าง
จากการใช้สร้อยคำความปกติดังที่ พ นววรรณ ได้ให้ข้อสังเกตไว้แล้ว สร้อยคำเหล่านี้
บางคำเป็นสร้อยคำที่มีความหมายหรือมีเสียงชักนำความคิดของผู้อ่านให้เกี่ยวโยง
ไปถึงคำอื่น ๆ ด้วย และสร้อยคำเหล่านี้มักทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันขึ้นได้ เช่น

แม่แก่ชั้วรึก็กว่าฉันไมใช่คอมมิวนิส คอมมิวนิสอะไร

(16 : 4)

*เรื่องเดียวกัน.

ต้นไม้ต้นนั้นราคา เป็นหมื่น เป็นพันอย่างค้นอากาศ เว่ออากาศวออะไรนั้น

(21 : 53)

สงครามโลกสงครามแลบอะไรกันของมัน

(17 : 188)

การพยายามจะตั้งศาลิโนศาลิโนกันขึ้นมาในประเทศก็ดี

(17 : 328)

สร้อยคำบางคำก็ทำให้เกิดความรู้สึกที่มีหรือเสียคดี เช่น

นี่ตอนฉันมาอยู่ที่นี่ก็จุดสำหรับระกวดกันไปอีกคนหนึ่ง นางสาวไทยจักรวาล
จักรวาลจักร เวทที่โหนดไม่รู้ ฟังชื่อก็เขยจนคลื่นไส้แล้ว

(2 : 291)

แล้วก็ไม่ได้เจอไม่ได้เจอ เจ้าหญิง เจ้าของอะไรที่โหนด

(12 : 53)

สมาธิสมาแตะอะไรมันก็อยู่ไม่ไหว

(27 : 125)

ไอน้ำมีบุคคลิ ตอนนี้เป็นอาจารย์อาจไปแล้ว

(14 : 93)

จากการวิเคราะห์การใช้สร้อยคำของวาณิช จรุงกิจอนันต์ทำให้เห็นได้ว่า
วาณิช นิยมใช้สร้อยคำในคำหลายหย่างคมากกว่าในคำพยางค์เดียว นอกจากนี้

วาณิช ยังใช้สร้อยคำที่มีลักษณะที่น่าสนใจ เป็นพิเศษคือ ถ้าคำหน้า เป็นสระ เสียงสั้น สระใดสระหนึ่ง สร้อยคำไม่จำกัคอยู่เพียงสระ เออะหรือสระแอะ เท่านั้น หรือถ้า คำหน้าเป็นสระ เสียงยาวสระใดสระหนึ่งหรือเป็นสระผสม สร้อยคำไม่จำกัคอยู่ เพียงสระแอะหรือสระเออะเท่านั้น การใช้สร้อยคำของวาณิชทำให้งานเขียนสารคดี ของเขามีลักษณะ เป็นกันเอง ทำให้งาน เขียนมีรสชาติหรือมีชีวิตชีวา และให้ ความรู้สึกต่าง ๆ กัน เช่น ให้ความรู้สึกล้อเลียน ที่เล่นที่จริง และสร้อยคำ ที่มีความหมายหรือมี เสียงชักนำความคิดของผู้อ่านให้ เชื่อมโยงไปถึงคำอื่น ๆ มักทำให้ผู้อ่านขบขัน สร้อยคำบางคำก็มีเสียงคล้องจองช่วยทำให้เกิดความไพเราะ ขึ้นอีกประการหนึ่ง

5. การใช้คำพวน

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (7 : 546) ให้ความหมายของคำพวน ไว้ดังนี้ "พวน เป็นกริยา แปลว่า หวน กลับ เช่นพวนคำ เรียกคำที่พูดวนกลับ เช่นนั้น เช่น ตกที่อิฐ พวนเป็น คิดที่อก ว่า คำพวน" ดังนั้นคำพวนจึงหมายถึงคำที่ เมื่ออ่านย้อนกลับสระกันแล้วจะได้คำที่มีความหมายอย่างใหม่เกิดขึ้น บางครั้งจะได้คำ ที่มีความหมายไปในทางหยามคาย

การใช้คำพวนของวาณิช จรุงกิจอนันต์เกิดจากการ เจตนาล้อเสียงสระ และพยัญชนะท้าย เสียงที่สับกันอาจเป็นเสียงในหย่างคั่นและหย่างค้ำท้ายของคำ หรือลุ่มคำก็ได้ คำพวนช่วยให้งานเขียนสารคดีของวาณิช จรุงกิจอนันต์น่าอ่าน และให้ความขบขันบันเทิง

การใช้คำพวนของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ แบ่งออก เป็น 2 ลักษณะคือ

- ก) คำพวน
- ข) คำพวนและคำเดิม

ก) คำหวน

การใช้คำหวนของวาทิช จรุงกิจอนันต์ มีใช้ทั้งในคำและกลุ่มคำ

เช่น

ถ้ามันตรงกับ เวลาที่เรากำลังคือกชกด้ว เพราะความจำเริญ

(28 : 62)

'จำเริญ' เป็นคำหวนที่เกิดจากการสับเสียงสระและพยัญชนะในคำ ๆ เดียว ซึ่งทำให้ได้คำที่มีเสียงแปลกออกไป

ไอ้ เพื่อนคนหนึ่งซึ่งนาน ๆ ผ่านมาที มันเคยบอกว่าสมาคมของเราน่าจะชื่อ สมาคมคนจนชุกเขี้ยว เพื่อนสู่อาวุโสหาชื่อไม่ทันถามว่าแปลว่าอะไร บอกว่ามันฟัง เป็นจีนไปหน่อย ไอ้เพื่อนคนนี้มีหน้ามาอีกเห็นมีเศรษฐกิจ เศรษฐีมาร่วมปรึกษา กับสมาคมของ เรามากนักมันก็เลยรีบกลับแต่ไม่ลืมที่จะแนะนำว่าสมาคมของ เราน่าจะ ลอง เปลี่ยนชื่อเป็น สมาคมคนจนลิ้มเคี้ยวดู

(17 : 292-293)

จนชุกเขี้ยว จนลิ้มเคี้ยว เป็นกลุ่มคำซึ่งเมื่อหวนแล้วจะมีความหมายไปใน ทางเพศ ซึ่งการใช้คำหวนจะช่วยเสียงคำที่มีความหมายทางเพศอันเป็นคำหยาบซึ่ง สังคมไทยไม่นิยมให้พูดออกมาตรง ๆ ได้

การใช้คำหวนลักษณะนี้ นอกจากจะช่วยสร้างความขบขันแล้ว ยังช่วย เสียงคำไม่สุภาพ คำหยาบหรือคำที่มีความหมายทางเพศได้ด้วย เช่น

สาบานกับพระอาทิตย์พระจันทร์ไว้เลยว่าฉันจะไม่ยอมชื่อ ยีนส์ด้ว พวกนี้เป็น

ฮัวยาต

(16 : 37)

ผมจะไม่บินกลับแม้งอีกแล้ว ไอ้สายการบินจีนสั้นเคี้ยะนี่ สาบาน

(14 : 99)

เสนาธิการทหารอะไร हालกินกะ เขาเทรอ

(17 : 189)

ฉบับไหนเป็นหนังสือพิมพ์ ฉบับไหนเป็น สาครกระเศศบูตเศศ

(16 : 83)

อาทิตย์ที่ผ่านมาสภา เจือกระมากที่กำลังแปรผู้คดิวาระสองกันอยู่

(16 : 62)

เปลี่ยนชื่อเป็น ... โคกชวย

(21 : 67)

ข) คำหวนและคำเดิม

การใช้คำหวนและคำเดิมนี้มีการวางตำแหน่งคำเดิมไว้ข้างหน้า
และข้างหลังของคำหวน เช่น

ข้อสอบยายแมร์นี่มัน เป็นข้อสอบลา คือ ลาระยาเหวหรือ เลวระยาหมา

(14 : 72)

ลาระยาเหว เป็นคำหวนที่อยู่หน้าคำเดิม คำเดิมคือเลวระยาหมา
เป็นคำไม้สุภาพ ตัวอย่างนี้เป็นการใช้คำหวนเพื่อให้ได้ความหมายค่อจากกลุ่มคำ
ข้อสอบลา ลาระยาเหว เป็นคำหวนที่แสดงเขาวินิจฉัยของผู้แ่งว่ามีกลวิธี
การใช้คำหวนที่ชวนให้จงใจได้

บางที เราอาจจะต้องลดการประทุลงบ้างเพราะยิ่งประทุถี่มาก ความ
จนยาก ความจึกย่นขัดสนจนมีคร ก็ยิ่งกระเหี้ยนกระหือหรือเข้ามาทำร้ายเรา

(17 : 276)

ความจึกย่น เป็นคำพวนที่อยู่หลังคำเดิม คำเดิมคือ ความจนยาก
คำพวนคำนี้ออกเสียงได้ไม่สะดวกนัก จึงช่วยทำให้ความหมายของคำ จนยาก
เด่นชัดขึ้น

การใช้คำพวนและคำ เดิมนี้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้รวดเร็ว
ไม่ต้องขบคิด เสียงของคำพวนมักจะออกได้ยาก หรือมีฉะนั้นก็เป็นภาษาต่างประเทศ
เช่น

คนลองทำงานเหมืองชกชอกนี้วสิน ค้ำยัฒ่า เออ ค้ำยันเข้า

(14 : 250)

บ๋อยที เดียวที่บรันดี เบ็กหนึ่งแปดสิบบาทที่ได้จนโรงแรม เขาจกมาให้นั้น
บ้วนปากยังไม่เกลี้ยง เสียด้วยซ้ำ เบ็กแบบนี้เขาเรียกว่า จ่าเบ็กตี ก็ จ่าปีเด็ก
นั้นแหละจ๊ะ

(29 : 19)

ประเทศอเมริกามีคนเนมว่า แซม หรือยีนอร์อลเลอร์เยอเนอลอด้ทั่ว ๆ
ไปว่า ยังเกิดแซมหรือลุงแซม

(2 : 277)

เบย์เดอะวายเป็น (By the way) นิราศมิสซูรีของฉันไม่มี

(14 : 250)

บางครั้ง คำพจนอาจมีนัยแฝงอยู่ เช่น

ฤทธิวิสาทะกัถ พจนมาจากคำว่า รัฐวิสาทกิจ นั้นแหละครับ

(30 : 56)

ฤทธิวิสาทะกัถ เป็นคำพจนที่เน้นความหมายของคำ กัถ ซึ่งมีนัยถึง การทำร้าย ทำอันตรายกัน หรือ การเอาเปรียบกัน ในที่นี้ วาณิช พจน คำ รัฐวิสาทกิจ เป็น ฤทธิวิสาทะกัถ จึงน่าจะให้ความหมายมีนัยว่ารัฐวิสาทกิจนี้ ทำให้ประชาชนเดือดร้อนมาก

เมื่อพ่อแม่ เซงช่วยลูกมันก็ช่วย เซ็งคาม

(2 : 213)

ช่วยเซ็ง เป็นคำพจน ที่เน้นความหมายของคำ เซ็ง เพื่อแสดงนัยว่า เมื่อพ่อแม่ไม่ตี แม่ไม่ตี ลูกไม่ตี ก็ทำให้เกิดความเซ็ง คือ เมื่อมากขึ้นอีก

คำพจนบางคำพจนจากสร้อยคำก็มี เช่น

ไม่ต้องไปหาหมอหาหมุชุทมาตีโหน

(28 : 33)

หาหมุ เป็นสร้อยคำของหาหมอ เมื่อพจน เป็น ชุทมา ทำให้มีเสียงสัมผัส คล้องจองกัน

การใช้คำพจนทั้ง 2 ลักษณะนี้ วาณิช จรุงกิจอนันต์ นิยมใช้ในจำนวนเท่า ๆ กัน นอกจากนี้จะพบว่า มีการใช้คำพจนในภาษาคำต่างประเทศด้วย วาณิช จรุงกิจอนันต์ เป็นนักเขียนคนหนึ่งที่ชอบใช้คำพจนเพื่อให้เกิดความขบขัน และเพื่อเลี่ยงคำไม่สุภาพ คำหยาบหรือคำที่มีความหมายทางเพศ การใช้คำพจนและคำเดิมทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้รวดเร็วไม่สับสนหรืองุนงงทั้งยังช่วยเน้น ย้ำ ความหมายของคำเดิมให้ชัดเจนขึ้น การใช้คำพจนของวาณิช ทำให้งานเขียนสารคดีของเขาไม่เต็มไปด้วยคำไม่สุภาพหรือหยาบคายอีกด้วย

๘. การใช้คำสะแลง

คำสะแลง เรียกตามภาษาอังกฤษว่า Slang ซึ่งพจนานุกรม Webster's New World Dictionary of the American Language (31 : 1369)

ให้คำนิยามว่า

1. เดิม หมายถึง ศัพท์พิเศษและสำนวนของอาชญากร คนจรจัด ฆาตกร ที่มีจุดประสงค์วางคนภายนอกไม่ให้เข้าใจความหมายของสิ่งซึ่งคนกล่าว ปัจจุบันนี้เรียกกันว่าภาษาเฉพาะกลุ่ม (cant) 2. ศัพท์พิเศษและสำนวนของผู้ซึ่งอยู่ในวงการและวิถีชีวิตแยกเดียวกัน ฆาตกร ปัจจุบันนี้มักเรียกกันว่า คำพูดเฉพาะกลุ่ม (argot, jargon) 3. ภาษาตลาด ซึ่งอยู่นอกระบบภาษาที่เป็นทางการหรือภาษามาตรฐานและประกอบด้วยคำที่มีลักษณะประสม 2 คำ และคำที่มีความหมายใหม่ หรือ ความหมายที่ขยายออก คำสะแลงวิวัฒนาการมาจากการพยายามที่จะหาสำนวนที่ใหม่และรุนแรง มีสีสัน มีรสชาติเผ็ดร้อนหรือตลกขบขัน และโดยทั่วไปอาจจะกลายเป็นคำที่เลิกใช้ไป หรืออาจมีสภาพเป็นคำที่เป็นทางการมากขึ้นก็ได้*

* Slang (slang), n. 1 originally, the specialized vocabulary and idioms of criminals, tramps, etc, the purpose of which was to disguise from outsiders the meaning of what was said : now usually call "cant" 2. the specialized vocabulary and idioms of those in the same work, way of life, etc. now usually called shoptalk, argot, jargon. 3. Colloquial that is outside of conventional or standard usage and consists of both coined words (blurb, whoopee) and those with new or extended meaning (rubberneck, sap) slang develops from the attempt to find fresh and vigorous, colorful, pungent, or humorous expression, and generally either passes into disuse or comes to have a more formal status.

คำสะแลงนี้ ในภาษาไทยมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น บ.ร.ว. ศิกฤทธิ
ปราโมช (32 : 12-13) เรียกว่าศัพท์แผลงและให้คำอธิบายว่า

"...ศัพท์แผลง ซึ่งส่วนมากใช้กันในภาษาพูดหรือในข้อเขียนที่ไม่
ถือว่าสำคัญ หรือเป็นทางการ เช่น หนังสือของทางราชการ หรือ
หนังสือคดีต่อทางราชการ แต่เป็นหนังสือ เขียนขึ้นเพื่อแสดงความคิด
อย่าง เป็นกันเอง เช่น หนังสือถึงกันเป็นส่วนตัว หรือบทความ
หนังสือพิมพ์แบบที่ผู้เขียนเป็นกันเองกับผู้อ่าน ศัพท์อย่างนี้ฝรั่งเรียกว่า
สะแลง มีเกิดซุกซม เรื่อยไปและเปลี่ยนแปลง เรื่อยไปตามกาลสมัย..."

ปรีชา ช้างขวัญยืน (33 : 197) เรียกว่าคำสะแลง และกล่าวว่า "คำสะแลง
หมายถึงคำทั่ว ๆ ไปที่นำมาใช้ในความหมายเฉพาะและใช้กันชั่วคราวหนึ่ง เมื่อเคยชิน
แล้วก็มักสร้างคำขึ้นใหม่" คำสะแลงบางคำอาจคิดอยู่ในภาษาเป็น เวลานานก็มี เช่นคำ
ว่า เซย แต่ส่วนมากจะไม่คิดคำเหล่านี้มักมีความหมายกว้างมาก และแปลให้ตายตัว
ไม่ได้

วิทยานิพนธ์นี้ถือว่าคำสะแลงจัด เป็นคำที่ใช้พูดกันในระดับที่มีใช้ภาษาสุภาพ
หรือ เป็นภาษาแบบแผนแต่ก็ได้ถือว่าเป็นคำหายาบ คำคำ นี้ เป็นคำชนิดพิเศษที่
หนุ่มสาวหรือกลุ่มคนที่อยู่ในวัยศึกษาค้นคว้ากันขึ้นใช้แปลก ๆ ขูในกลุ่มของเขาให้เป็น
ที่สนุกสนาน คำสะแลงอาจมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลในกลุ่มหรืออาจมาจาก
สื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรือมาจากศิลปิน เช่น นักร้องนักแสดง
คำสะแลงอาจเป็นคำ กลุ่มคำ หรือส่วนวนก็ได้ อาจมีความหมายเฉพาะตัวหรือมี
ความหมายเหมือนคำสามัญที่คนพูดจากันในชีวิตประจำวันฟังดูขบขันบ้าง แปลกขบขันบ้าง
และคำสะแลงบางคำก็มาจากภาษาของชาติอื่น ๆ

การใช้คำสะแลงที่พบมากในงานเขียนสารคดีของวาณิช จรุงกิจอนันต์

มี ๑ ลักษณะ คือ

- ก) คำสะแลง 1 พยางค์
- ข) คำสะแลง 2 พยางค์
- ค) คำสะแลง 3 พยางค์ขึ้นไป
- ง) คำสะแลง 1 พยางค์ เช่น

พวกฉันก็เป็นไร ขอด ผรุ้งกันทุกคน

(๒ : 232)

ขอด เป็นคำวิเศษณ์ แปลว่าใจไม่สู้ดีซักจะหวาด ๆ ในบริบทนี้หมายถึง
หวาดกลัว ไม่ต้องการชุกกับชาวต่างชาติเพราะเกรงว่าจะชุกผิดเป็นคัน

ใครที่เคยใจมือเข้าหนัก ๆ ออกจะลำบากใจหน่อย

(12 : 59)

ใจ เป็นคำกริยา ในบริบทนี้หมายถึง กินอาหารมือเข้า

คำสะแลง 1 พยางค์ ที่พบในงานเขียนของวราณิษ จรุงกิจอนันต์ ช่วยให้
ผู้อ่านเข้าใจความหมายของข้อความนั้น ๆ ได้อย่างแจ่มแจ้ง รวดเร็ว ทำให้ไม่ต้อง
เขียนคำอธิบายยาว ๆ ข้อความจึงสั้นกะทัดรัด และเป็นสำนวนที่ทันสมัย

คำสะแลง 1 พยางค์มีมากมาย บางคำทำหน้าที่เป็นคำกริยา เช่น

เชื่อว่าพาไรท์ราม เลสก็ เค็ด ไปเพราะไซ้ทรหิษ

(17 : 301)

อีกไม่นานเกินรอ เอพีไอ มันก็จะจึกตัวได้อีก

(16 : 49)

กรอกแบบฟอร์มเสร็จ เง่ง หังค์แล้วเอาไปฆ่าคนได้เลย

(๒ : 176)

แน่นอนว่าคุณจะต้องเง็งกับตัวเองอยู่ที่หนึ่ง

(28 : 13)

ศัตรูมันจะได้บ็อบเอาชั๊กดินเสียปะไร

(17 : 304)

บางคำทำหน้าที่เป็นคำขยาย เช่น

ยิ่งพิมพ์ยิ่งแล้ว ทีแรกฉันก็นึกว่าหยา

(2 : 235)

นางงามทั้งหลายซึ่งส่งไปประกวด ในระยะหลัง ๆ ค่อมามีวีทุกตำแหน่ง

(17 : 110)

คำถามเจ้าบ่าวนี้หม่อมราโชทัยแปลลงเป็นกลอนไววเนียนทีเดียว

(12 : 565)

ข) คำสะแลง 2 พยางค์ เช่น

นี่ถ้าน้ำหมด เชื้อน เมื่อโหรละก็มันหยุดแน่ ๆ

(17 : 273)

มันหยุด เป็นคำกริยา ในปริบทนี้หมายถึง ล่ามากเค็มที่ ล่ามากจน

รายนี้น้ำกั้วจะหนีรอดไม่ได้อย่างเล่าชูหอรอก เพราะเป็นคำประกอบ

ที่ก็กก็อกเกินไป

(16 : 49)

ก็ก็กก็อก เป็นคำวิเศษณ์ ในปริบทนี้ หมายถึง ไม่สำคัญ เล็ก ๆ น้อย ๆ

คำสะแลง 2 พยางค์ ที่พบในงานเขียนของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ นอกจากจะทำให้งานเขียนสารคดีของเขาเป็นส่วนหนึ่งที่ทันสมัยแล้วยังทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของข้อความนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว คำสะแลง 2 พยางค์ มีมากมาย บางคำทำหน้าที่เป็นคำกริยา เช่น

ถ้าใครจับที่เมืองไทยละก็ ... เท่งถึงนรกคกสวรรค์ไปหลายตัวแล้ว

(16 : 49)

บรรดานางแบบนายแบบจะมา เค้ท่าอวดรูปร่าง

(12 : 68)

ต้องขอบคุณที่หัวข่าวนึงคือพิมพ์เมือง เรายังรักษามาตรฐานแห่งการโกหก และแหกตาไว้อย่างมั่นคง

(21 : 120)

ยังไม่มีอะไรที่จะทำให้ป่าช้ารู้สึกได้ว่าถ้าป้ามา เป็นหัวหน้าพรรคเราแล้วป้าจะได้เป็นนายกรัฐมนตรี

(21 : 215)

บางคำทำหน้าที่เป็นคำขยาย เช่น

ใจมันก็หล่นแหล่ลงกับพื้นถนน เนาสมิทไปแล้ว

(16 : 64)

เขาแยกประเภทของการสูญเสียไว้หลายประการ มีที่สูญเสียชนิดชัด เจน

แจ้ง เบิ่ง

(28 : 11)

เมื่อเราคิดจะมองนโยบายห่วย ๆ อันนี้ของรัฐบาล

(17 : 110)

มีร้านดั่ง ๆ อยู่หลายร้าน

(12 : 68)

นาน ๆ คอกครัมที่จะได้เจดีย์ แจ้ง ๆ อย่างนี้สักที

(15 : 58)

คน เฝ้าประตูของสารรูปผมแล้วคงเห็นว่ากระจอกเกินกว่าจะอนุญาต
ให้เข้าไปก็ได้

(15 : 85)

และเรื่องของเรานี้ช่าง จับจ้อย เต็มที

(15 : 286)

ค) คำสะแลง 3 พยางค์ขึ้นไป เช่น

หลายคนไปฝึกวิทยายุทธกับท่านม้วย

(15 : 41)

ฝึกวิทยายุทธ เป็นคำขยายในปริบทนี้ หมายถึง ฝึกงาน คำสะแลงคำนี้
มีที่มาจากภพพนคังจนกำลังภายใน

นี่แสดงว่าเราไม่แต่ง แก๊เบ เบอร์ นะซี

(21 : 259)

แก๊เบ เบอร์ เป็นคำวิเศษณ์ ในปริบทนี้หมายถึง ไม่แน่ ไม่มั่นใจ

คำสะแลงลักษณะนี้พบไม่มากนัก แต่ก็ช่วยทำให้งานเขียนสารคดีของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ เป็นส่วนที่มีความทันสมัย คำสะแลงเหล่านี้มักทำหน้าที่ เป็นคำขยายเช่น

นโยบายท่องเที่ยวของรัฐบาลนี้จึง เป็นเรื่องไม่เอาไหน ... ใน เก๊ทแวย์
(17 : 212)

แน่นอนว่าคุณจะต้อง... ไม่รับประทาน ไปอีก หากอาจจะมีอาการ ประสาท
เสวยอยู่ด้วย
(28 : 13)

เสียเวลาไม่เข้าท่า และ ไม่เข้าเค้า
(17 : 38)

ที่ซึ่งเครื่องบินจะ แวะต่อไป คือ ผู้ไป เชิงอย่างมหาศาล สูงสุด เพราะ ไม่มี
อะไรจะดู
(2 : 29)

หุ่นแต่ละคน บ๊อบบี้ คัม เครื่อง ทั้งนั้น
(16 : 104)

การ จ่อยิง ควีนอลิซา เบตด้วย ปืน ไม่มี ลูก... ยิ่ง ทำให้ สก็อต แลนยาร์ด
ประสาท จะ กิน มาก ยิ่ง ขึ้น
(12 : 541)

จากกวารวิเคราะห์การใช้คำสะแลงของวาณิช จรุงกิจอนันต์ ทำให้เห็นได้ว่า คำสะแลงที่เขาใช้มีทั้งคำพยางค์เดียวและคำหลายพยางค์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคำวิเศษณ์

และคำกริยา คำสะแลงเหล่านี้มักมีความหมายกว้างมากแปลให้ตายตัวไม่ได้* คำสะแลงบางคำหังดูขบขัน แปลกหูบ้าง บางคำก็มาจากภาษาของชาติอื่น ซึ่งทำให้เกิดความเป็นกันเอง ช่วยสื่อความหมายและความรู้สึกได้รวดเร็ว ชัดเจน บางคำช่วยเฉียงคำทยาม ไม่สุภาพได้ และคำสะแลงช่วยเร้าความสนใจและทำให้งานเขียนมีความทันสมัยเป็นที่ถูกใจคนในวัยหนุ่มสาว

7. การใช้คำและอักษรย่อ

กำชัย ทองหล่อ (๒ : 165) กล่าวว่า "คำและอักษรย่อเป็นวิธีการใช้คำโดยลดรูปของคำเหลือไว้แค่ส่วนหน้า ส่วนหน้าที่เหลือนั้นอาจเป็นคำหรืออักษรก็ได้ ถ้าเป็นคำเรียกว่าคำย่อ ถ้าเป็นอักษร เรียกว่า อักษรย่อ"

การใช้คำและอักษรย่อของวาทิษ จรุงกิจอนันต์ พบได้บ่อยมากในสารคดีทุกเล่ม คำและอักษรย่อเหล่านี้ใช้กันได้ความแปลก มี 3 ลักษณะ คือ

- ก) คำเขียนอักษรย่อ
- ข) อักษรย่อ
- ค) คำตัดทอน
- ง) คำเขียนอักษรย่อ เช่น

ลงโรงตั้งคอรอมกันแล้ว

(15 : 16)

คอรอม ในปริบทนี้ย่อมาจาก "คณะรัฐมนตรี"

* แ่งน้อย บุญเนตร, "คำคะนองในหนังสือพิมพ์รายวันระหว่างปีพุทธศักราช 2521 - 2525" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ดูเทียบเป็นทหารเพราะเรียนรอกอ

(17 : 93)

รอกอ ใบปริบทนี้ย่อมาจาก รัชชาติินแดน

ข) อักษรย่อ เช่น

การไม่ว่าเป็น ม.ก.ค. ก็ไม่ค่อยจะมี

(16 : 11)

ม.ก.ค. ใบปริบทนี้ย่อมาจาก ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

ท.ร.บ. อาหารปี 2525

(21 : 67)

ท.ร.บ. ใบปริบทนี้ย่อมาจาก พระราชบัญญัติ

ค) คำตัดหย่างค์ การใช้คำตัดหย่างค์นี้ วาณีย์ จรุงกิจอนันต์ ใช้ใน

3 ลักษณะคือ

- 1) หักหย่างค์ต้นและหย่างค์ท้าย
- 2) หักหย่างค์ต้นและใช้เครื่องหมาย apostrophe (')
- 3) หักหย่างค์ท้าย

- 1) หักหย่างค์ต้นและหย่างค์ท้าย เช่น

ถ้าปลูกได้มันจะ โลละสองร้อยหรือ

(17 : 172)

ไฉ ใบปริบทนี้ตัดหย่างค์ต้นคือ "กั" และตัดหย่างค์ท้ายคือ "กรั่ม"

คำเต็มคือ "ทุโลกักรั่ม"

2) ศัพท์ยัติเพี้ยนและใช้เครื่องหมาย apostrophe* (')

การศัพท์ยัติเพี้ยน เป็นวิธีย่อคำที่ใช้ในภาษาอังกฤษ เช่น

กีฬาโอลิมปิก '80 ที่มอสโคว์

(14 : 155)

'80 ในบริบทนี้ ศัพท์มาจาก 1980 ซึ่งเป็นปีค.ศ.

แอลพี...อะไรนี่ 'ฉายก็ไม่เคยเป็นเสียด้วยสิ

(18 : 534)

'ฉาย ในบริบทนี้ศัพท์มาจาก สุริยฉาย ซึ่งเป็นนามปากกาของวาณิช
จงรักจอนันต์ ที่ใช้ในการจดหมาย

3) ศัพท์ยัติเพี้ยน แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

3.1 ศัพท์ยัติเพี้ยนโดยไม่ใช้เครื่องหมาย

3.2 ศัพท์ยัติเพี้ยนและใช้เครื่องหมายไปยาลน้อย (ˊ)

3.1 ศัพท์ยัติเพี้ยนโดยไม่ใช้เครื่องหมาย

หลังจากเปิดดิกภาษาฝรั่ง

(2 : 194)

ดิก ในบริบทนี้ศัพท์ยัติเพี้ยนคือ ชี้นาฬิกา คำเต็มคือดิกชันนารี (dictionary)

*apostrophe จุดลูกน้ำจุดเดียวซึ่งใช้แสดงว่าเป็นเจ้าของหรือแสดง
การย่อคำในภาษาอังกฤษ เช่น men's clothes หรือ don't (13 : 24)

3.2 ศัพท์ทางคัมภีร์ และใช้เครื่องหมายไปยาลน้อย (๖) เช่น

ปานจะปี่น้ำลายคงเป็นพองในสภาแล้วละมัง

(2 : 242)

สภา ในปริบทนี้คัดมาจาก สภาผู้แทนราษฎร

พูดบอลประเพณีจุฬา-ธรรมศาสตร์สมัยก่อนในสนามศุภา

(14 : 152)

จุฬา ในปริบทนี้คัดมาจาก จุฬาลงกรณ์ และ สนามศุภา คัดมาจาก
สนามศุภชลาศัย

การใช้คำและอักษรย่อทั้ง 3 ลักษณะข้างต้น เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในสมัยนี้
คำและอักษรย่อเหล่านี้พบประปรายในสารคดีทุกเล่มของวาทิช จรุงกิจอนันต์ ซึ่งช่วย
ให้ไม่ต้องกล่าวคำยาว ๆ ออกมา

วาทิช จรุงกิจอนันต์ ยังใช้คำและอักษรย่อในลักษณะที่ต่างไปจากนี้ซึ่ง
ส่วนใหญ่เป็นคำและอักษรย่อที่ใช้และรู้ความหมายกันเฉพาะตัว แต่ผู้อ่านก็
สามารถคาดเดาได้เพราะมีบริบทประกอบ คำและอักษรย่อที่ใช้เฉพาะกลุ่มนี้
มี 3 ลักษณะคือ

1. คำเขียนอักษรย่อ
2. อักษรย่อ
3. คำศัพท์ทางคัมภีร์

1. คำเขียนอักษรย่อ

คำเขียนอักษรย่อที่พบใช้เพื่อเลี่ยงการกล่าวคำยาวคำ เช่น คำที่เป็น
ชื่อคนที่มีตัวตนอยู่ในยุคสมัยนั้น ๆ หรือคำที่มีความหมาย รุนแรง หรือหยาบคาย เช่น

แล้วทำไมเขาไม่คั่งรัฐบาลเสียทีละน้ำ ทอก็เป็นนายไปแล้วนี่ มันยากเย็น
นักหรือการตั้งคอรอบบ่นะ ศิลปินอิสระตามบ้าง มันก็ไม่ยอหรือ แต่มันงอ มีแง่มุม

อะไรซับซ้อนอยู่ พวกสอต่างก็จะเป็นรอมคอด้วยกันทั้งนั้น มันต้องแบ่งให้ดีๆถ้าแบ่ง
ไม่ดีเดี๋ยวจะมาปอกวนอกันอีก แหม มันยอดอหอย จังนะน้ำ ศิลปินอิสระว่า

(17 : 96)

ตัวอย่างนี้มีคำเขียนอักษรย่อที่น่าสนใจหลายคำคือ กอ ในบริบทนี้หมายถึง
นายเกรียงศักดิ์ ชมะนันท์ นายอ ในที่นี้หมายถึง นายกรัฐมนตรี ยอ ในบริบทนี้
หมายถึง ยาก ปอ กวนอก ในบริบทนี้หมายถึงปฏิบัติ และ ยอ ดอหอย ในบริบทนี้หมายถึง
ยุ่งฉิบหาย

2. อักษรย่อ

อักษรย่อที่พบมีลักษณะสะกดคำ เพราะแปลกไม่เหมือนการย่อคำหลักเกณฑ์
ทั่วไป บางคำย่อแล้วความหมาย เปลี่ยนไป เช่น

อน. นค. บญ. ย่อมาจากอำนาจนิติบัญญัติ

(14 : 9)

ตัวอย่างนี้เป็นการสร้างคำย่อขึ้นใช้เฉพาะตัว มีลักษณะแปลก สะกดคำ
คำว่า น.ง. นั้นใช้ตัวของงอันจะมีความหมายว่าหน้าใจหรือนางใจได้

(34 : 32)

ตัวอย่างนี้เป็นการสร้างคำย่อขึ้นใช้เฉพาะตัวทำให้ความหมายของคำเดิม
เปลี่ยนไปกลายเป็นความหมายที่ไม่ดีนัก

3. คำตัดพยางค์

จากตัวอย่างที่พบเป็นการตัดพยางค์หรือข้อความคอนท้าย และใช้
เครื่องหมายไปยาลน้อย (๗) เช่น

เรามีวีรบุรุษผู้หลิ่วชีวิต เพื่อทำความสอาด ส้วม ๗ กันมานานแล้ว

(14 : 349)

ส่วน ๑ ในปริบทที่ย่อมาจาก สัมผัสธารณะ ซึ่งเป็นคำย่อที่ทำให้เกิด
ความรู้ลักษณะชั้นในความคิดของผู้แต่งที่สามารถย่อคำได้แปลก ๆ ทำให้ไม่ต้องเขียน
ข้อความยาว ๆ

เรื่องอาหารการกิน เป็นสิ่งที่น่าจะเท่ากันได้เหมือนกัน แต่ก็ไม่เท่า ที่ว่า
น่าจะเท่ากันคือความอร่อยในการกิน คนจนอาจกินผักทองผัดน้ำมัน เหยาะน้ำดาลปน
น้ำปลาซึ่ง เป็นของโปรดและอร่อย ในความรู้ลึก เท่ากับคนรวยที่ได้กินอุ้งตีนหมีขาว
ตัวเมียท้องสามเดือนคอง ความแตกต่างก็เทียบผักทองที่ว่านั้นต้องใส่ผงชูรสจึงจะอร่อย
ไม่เหมือนอุ้งตีนหมีคองที่ไม่ต้องใส่

(17 : 118)

ตัวอย่างนี้เป็นการสร้างคำย่อเฉพาะตัวขึ้น ใช้ อุ้งตีนหมีคอง ในปริบทนี้
หมายถึง อุ้งตีนหมีขาวตัวเมียท้องสามเดือนคอง เป็นการย่อคำเพื่อจะได้ไม่ต้องกล่าว
ข้อความยาว ๆ อีกครั้งหนึ่งและทำให้เกิดความขบขัน เพราะคำขยายที่มีมากทำให้
ผู้อ่าน เกิดความคิดต่อไปอีก

จากการวิเคราะห์การใช้คำและอักขรย่อนี้แสดงให้เห็นว่า วาณิช
จริงก็จบมันต์ ใช้คำและอักขรย่อทั้งในลักษณะที่คนทั่ว ๆ ไปใช้กันและใช้คำและ
อักขรย่อซึ่งคิดขึ้นใช้เฉพาะตัวด้วย คำและอักขรย่อเฉพาะตัวนี้ผู้อ่านสามารถ
ใช้ปริบทประกอบทำให้ทราบว่าย่อมาจากคำหรือข้อความใดได้ และการใช้คำ
และอักขรย่อเฉพาะตัวนี้เองที่ทำงาน เขียนสารคดีของวาณิช จริงก็จบมันต์
มีลักษณะแปลกตา ทำให้ไม่ต้องกล่าวคำหยาบหรือคำไม่สุภาพออกมาตรง ๆ
การใช้คำ และอักขรย่อนี้ไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวหากแต่เป็นการย่อคำให้สั้นลงเพื่อ
จะได้ไม่ต้องกล่าวข้อความ เดิมซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

๘. การใช้คำคำ

คำคำจัดอยู่ในประเภทคำคำหรือคำหยาบ "คำ" เป็นคำกริยา หมายความว่า "ใช้ถ้อยคำว่าคนอื่นด้วยคำคำข้าเลวทราม" (7 : 296) ตามปกติจะพบว่าคำคำส่วนใหญ่มักเป็นคำที่หยาบคาย แต่ วาณิช จรุงกิจอนันต์ ใช้คำคำในงานเขียนสารคดีของเขาได้อย่างน่าสนใจ ทั้งยังทำให้ผู้อ่านรู้สึกสนุกสนานได้อีกด้วย

วาณิช จรุงกิจอนันต์ มีวิธีพลิกแพลงคำคำที่หยาบคายให้เป็นคำคำที่ชวนชมชื่นได้ โดยเปลี่ยนคำที่ไม่สุภาพให้เป็นคำสุภาพ หรือเพิ่มคำค่อท้ายคำคำให้มีรูปคำแปลกไปจากที่คนทั่ว ๆ ไปใช้

การใช้คำคำของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ มี 2 ลักษณะคือ

- ก) คำคำที่มีรูปคำปกติ
- ข) คำคำที่มีรูปคำเติมไป
- ก) คำคำที่มีรูปคำปกติ คำคำประเภทนี้เป็นคำคำว่าโดย เปรียบกับสิ่งของเครื่องใช้ เปรียบกับผีหรือความชั่วร้าย ไรศภัยไข้เจ็บรวมทั้งอาการของสิ่งเหล่านี้ และคำโดย เปรียบกับพืชก็มี เช่น

ไธ... ไธหอกงอ ไม่รู้เลือกเข้าไปหาทำไม

(14 : 75)

ไธหอกงอ เป็นคำคำโดยเปรียบกับสิ่งของ ตามปกติคนทั่วไปจะคำโดยใช้คำว่า ไธหอก แต่ วาณิช จรุงกิจอนันต์ เติมคำ งอ ลงไปคอนท้าย ทำให้ดูแปลกตาและเมื่อนึกถึงภาพก็ให้ความรู้สึกชวนชื่นได้ เพราะหอกที่งอย่อมใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้

ไธไธมรหัก

(17 : 60)

โคมรหัท เป็นคำคำโดยเปรียบกับสิ่งของ ความปกติคนทั่วไปจะคำว่า
ไอ้ทอกหัท แต่วาณิช เปลี่ยนคำว่า ทอก เป็นคำ โคมร ซึ่งสุภาพขึ้นกว่าเดิมทำให้
ผู้อ่านชมชื่นได้ คำคำ ไอ้ทอกงอ และ ไอ้โคมรหัท นี้ น่าจะมาจากคำคำคำเดียวกัน
คือ ไอ้ทอกหัท นั้นเอง

ไอบายไม่มีนุญ

(17 : 145)

ไอบายไม่มีนุญ เป็นคำคำโดยเปรียบเทียบกับความชั่วร้าย ความปกติ
คนทั่วไปจะคำโดยใช้คำว่า ไอ้สารเลว แต่ วาณิช จรุงกิจอนันต์ เพียงไป
ใช้ว่า ไอบายไม่มีนุญ ซึ่งเป็นคำคำที่ช่วยเน้นความหมายของคำว่า บาย ให้ชัดเจน

ไอ้คนชู้กลากปากชู้เกลื่อน ไอ้คนชู้เรื้อนชู้เกลื่อนเข็นปาก

(18 : 494)

คำคำในหัวอย่างนี้ คำโดยเปรียบเทียบกับโรคผิวหนัง นอกจากนี้ยังมี
เสียงสัมผัสสระอาในคำ ชู้กลาก กับ ปาก และ สัมผัสสระเอือในคำ ชู้เรื้อน
กับ ชู้เกลื่อน การใช้คำคำที่มีเสียงสัมผัสกันนี้ทำให้อรรถความราบรื่นขึ้น และทำให้
ความรู้สึกรุนแรงลดคำลงกลายเป็นล้อเลียนหรือคำอย่างไม่จริงจัง

คำคำที่มีรูปตามปกติยังมีอีกมากมาย เช่น

ไอ้เหี้ยหุบ

(17 : 357)

ไอ้สัวทอญ

(17 : 228)

ไอ้โคโนเสาร์ ไอ้เค่าล้านปี ไอ้กรีกินเวจ

(17 : 53)

ไอ้ทอย ไอ้ทอยคอง ไอ้เนื้อทอย พวกเอ็งจะให้ปารุกตา...คอนไหน
(17 : 43)

ไอ้พวกกระสือ หยุคเสียดีเดอะ
(17 : 146)

ยายพิทะเล มีมหาสมุทร ข้างจุด แรดลาก ปากกระโดน หัวโกร๋นเหมือน
อีแรง ยายหัวแห้งขึ้นรา ยายหน้าหมาเกลียด
(14 : 67)

ทำไมจึงเป็นเช่นนี้ ทำไมฉันไม่งามอย่างสโนไวท์ เพื่อนข้างภาพตาม
และต่อด้วยสร้อยสังเคศ ... มิงนะซีไซ้แป้งน้ำสกินนา ไอ้กั้งคอง
(17 : 219)

ทีเอ็งยังเอายาชัคส้วมวิมาผัดหน้าได้นี้หว่า ศิลปินอิสระก็ถึงอาการเข็มน้าง
ทิมทว่า ไอ้ท่า ก็ดูไม่รู้จักนี่หว่า วิมแวมเอาไปดั่งไว้หน้ากระจก ถูกนี่กว่าแม็งนะซี
(17 : 220)

ข) คำคำที่มีรูปคำเพี้ยนไป คำคำว่าประเภทนี้เป็นคำคำที่เปลี่ยนแปลง
รูปคำให้เพี้ยนไปแต่ยังคงมีเค้าของคำเดิมอยู่ บางคำทำให้ผู้อ่านต้องคิดว่า เป็น
คำคำคำใด อาทิเช่น

ได้ทำ คอดแม้ง ผมจะไม่บิ่นกฉับแม้งอีกแล้ว
(14 : 99)

คอดแม้ง เพี้ยนมาจากคำคำ ไคครแม้ง หรือโคครแม้งมิง การใช้คำคำ
เช่นนี้ช่วยเสียงคำไม่สุภาพหรือลดความหยาบคายได้

นาคานฉิมชาย ศิลปินอิสระเหี้ยวพัน
(17 : 111)

นาคานฉิบหาย เห็นมาจากคำคำ หน้าด้านฉิบหาย การใช้คำคำ
เช่นนี้ช่วยเลี่ยงคำไม่สุภาพหรือลดความหยาบคายได้

ลูกอีคอกออกอ เจ็บกว่า

(21 : 39)

ลูกอีคอกออกอ มาจากคำว่า ลูกอีคอก ซึ่งเป็นคำคำที่หยาบคาย แต่เมื่อ
ใช้ว่า ลูกอีคอกออกอ จึงเป็นการเปลี่ยนเสียงเพื่อเลี่ยงคำหยาบได้ด้วย

คำคำที่มีรูปคำเทียบไปนี้พบไม่มากนัก แต่ก็ชวนให้ขบขันได้ เช่น

ไอ้เทียบก จมก็จมเถอะ

(2 : 216)

อ่าว ...ไอ้ฉิบหาย สมายดีหรือ

(21 : 40)

ไอ้ห้า ไอ้หารอย ไอ้ขึ้นชาย ไอ้คันปรีย์ ไอ้ฉมกเวสีสมุทรชาละวันยก

ไอ้คนเค้าแพว ไอ้จิ้งกิ้งข่าเป

(17 : 230)

การใช้คำคำทั้งสองประเภทนี้ คำคำส่วนใหญ่ไม่ใช่คำคำที่หยาบคาย
แต่เป็นคำคำว่าคนอื่นโดยเปรียบเทียบอ้อม ๆ ว่าคนๆ นั้นเหมือน ฝิ ฝิศาจ หอก
 ฯลฯ ซึ่งการคำโดยวิธีนี้ทำให้งานเขียนสารคดีของวาทิช มีลักษณะแปลกตา
 เพราะรูปคำที่เขียนแปลกไป และมีคำขยายเพิ่มเข้าไปอีกด้วย คำคำที่ใช้
 เสียงสัมผัสร่วมด้วยทำให้ข้อความไม่รุนแรง ทั้งยังเน้นให้เห็นความสามารถเชิงกวีของ
 วาทิช จรุงกิจอนันต์อีกด้วย ส่วนคำคำที่มี รูปคำเทียบไปนั้น ถึงแม้จะมีรูปคำเทียบไปแต่ก็
 ยังคงมีเค้าของคำเดิมอยู่ ซึ่งนอกจากจะทำให้ลดความหยาบคายลงได้แล้ว ยังช่วยให้
 ขบขันด้วย ดังนั้น คำคำในงานเขียนสารคดีของวาทิช จรุงกิจอนันต์จึงให้ความแปลก
 และบันเทิงใจ ไม่ใช่งานเขียนที่เต็มไปด้วยคำคำที่หยาบคาย

๑. การใช้คำที่ต่างไปจากปกติ

วามิช จรุงกิจอนันต์ เป็นนักเขียนสารคดีที่จงใจใช้คำที่ต่างไปจากปกติ เพื่อทำให้งานเขียนของเขามีลักษณะที่น่าสนใจ เขาจะเลือกใช้คำคู่่าง ๆ ดังนี้

- ก) คำวิสามานยนาม
- ข) คำกริยา
- ค) คำวิเศษณ์
- ง) คำลักษณนาม
- จ) คำวิสามานยนาม

คำวิสามานยนาม หมายถึง "คำนามที่เป็นชื่อเฉพาะที่ผูกติดขึ้นสำหรับเรียกคน สัตว์ และสิ่งของบางอย่าง เพื่อให้รู้ชื่อว่า คนนี้ สัตว์ตัวนี้ ของสิ่งนี้ ฯลฯ"

(๓๕ : ๑๓)

คำวิสามานยนามที่น่าสนใจมี ๒ ประเภทคือ

- ๑) คำวิสามานยนามที่เป็นชื่อหนังสือหรือบทความ
- ๒) คำวิสามานยนามที่เป็นชื่อและนามสกุล
- ๑) คำวิสามานยนามที่เป็นชื่อหนังสือหรือบทความ

ชูฉวีวงศ์ พงศโพนุลย์ (๓๖ : ๒๐๙-๒๑๒) กล่าวถึงหลักการตั้งชื่อเรื่องไว้ว่า "ชื่อเรื่องเป็นสิ่งแรกที่สะดุดตาผู้อ่าน และทำให้ผู้อ่านให้ความสนใจ ..." ชื่อเรื่องที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

- ก. ช่วยบอกบรรยากาศของเรื่อง
- ข. เป็นชื่อที่สั้น ๆ จำได้ง่าย
- ค. เป็นคำที่กินใจ น่าขบคิดและจดจำ
- ง. เป็นเรื่องที่ใช้คำแปลกหู
- จ. ชื่อเรื่องต้องมีความสัมพันธ์กับท้องเรื่อง
- ฉ. นำเอาคำที่ขัดแย้งกันมาตั้งชื่อเรื่อง
- ช. ตั้งชื่อเรื่องให้ฟังน่า
- ฅ. ใช้คำที่ก่อให้เกิดภาพพจน์ตรงกับหัวใจของเรื่อง

วาณิช จรุงกิจอนันต์ คึงชื่อหนังสือและบทความได้อย่างสะดุดตา เช่น

ประเดี้ยวเดียวที่จัตุรัสแดง

เป็นชื่อหนังสือสารคดีท่องเที่ยวเล่มหนึ่ง คำ ประเดี้ยวเดียว เป็นคำที่เข้าใจได้ง่ายแสดงให้เห็นเจตนาและความบริสุทธิ์ใจที่จะบอกผู้อ่านว่าสารคดีเรื่องนี้ไม่ได้มีเนื้อหาอะไรลึกซึ้งนักเพราะ เป็นการไปประเทศรัสเซียเพียงไม่กี่วัน และคำ จัตุรัสแดง เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่สำคัญ การคึงชื่อแปลก ๆ สะดุดตาด้วยกลุ่มคำที่เข้าใจได้ง่ายและมีความหมายลึก ๆ เช่นนี้ย่อมเร้าความสนใจของผู้อ่าน

ไร้สารคดีชุดเพื่อนผู้อยู่ในบ้าน

เป็นชื่อสารคดีกึ่งวิชาการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับพืชและสัตว์ที่อยู่ในบริเวณบ้าน การคึงชื่อโดยใช้คำว่า ไร้สารคดี ซึ่งแปลได้ง่าย ๆ ว่า ไม่มีสาระ ไม่ใช่เรื่องที่น่ารู้ น่าศึกษา ทำให้ผู้อ่านสะดุดตาและนึกกังขาในความหมายที่ขัดแย้งกันระหว่าง สารคดีกับ ไร้สารคดี แล้วดึงดูดใจโดยใช้กลุ่มคำ เพื่อนผู้อยู่ในบ้าน เป็นสิ่งเร้าความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านอีกว่า เพื่อนเหล่านี้คือใครบ้าง

สนทนาประสาจน

เป็นชื่อหนังสือที่ประกอบด้วยข้อเขียนเป็นตอน ๆ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องทั่วๆ ไป ดังที่ วาณิชเขียนไว้ในคำนำว่า เรื่องที่คุยก็มีทั้งเรื่องเล็กเรื่องใหญ่ตั้งแต่เรื่องมดแดง ขนไข่ไปจนถึงเรื่องข้างมีที่ขานั่นเลย การคึงชื่อ เช่นนี้ให้ความรู้สึกเป็นกันเองและ น่าสนใจ เป็นข้อเขียนในเชิงชุดคุยเล่าสู่กันฟังด้วยลีลาของชาวม้าน ไม่ใช่บทความที่ใช้ถ้อยคำในเชิงวิชาการ และนอกจากนี้ ชื่อหนังสือยังมีเสียงคล้องจองกันด้วยเสียง สัมผัสสระอะในคำสนทนา - ประสาจน อีกด้วย

การใช้คำวิสามานยนามที่เป็นชื่อหนังสือแสดงให้เห็นความพิถีพิถันในการ คึงชื่อ เรื่องของวาณิช จรุงกิจอนันต์ ชื่อหนังสือเหล่านี้ใช้คำง่าย ๆ มีลักษณะ เป็นการ บอกเล่าเรื่องที่ไม่ใช่วิชาการ เป็นภาษาพูดที่แฝงความเป็นกันเอง บางเรื่อง

ตั้งขึ้นโดยใช้ชื่อสถานที่ที่วาณิช เดินทางไป เช่น ประเดี้ยวเดียวที่จัตุรัสแดง
เลาะยุโรปและรอยยิ้มแห่งเอเชีย บางครั้งใช้คำที่ขัดแย้งชวนให้ผู้อ่านสนใจ เช่น
ไร้สารคดีซุกเพื่อนผู้อยู่ในบ้าน อย่างไรก็ตามคำวิสามานยนามเหล่านี้ส่วนใหญ่ตั้งขึ้น
เพื่อสื่อกับผู้อ่านเป็นนัย ๆ ว่า สารคดีเหล่านี้เป็นสารคดีที่อ่านง่ายและเป็นข้อเขียน
ที่เล่าสู่กันฟัง เช่น วาณิชสนทนา สนทนาประสาจน เรื่องอ่านเล่น ๆ และ
เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน การตั้งชื่อเช่นนี้ทำให้ผู้อ่านสะดุดตาและเร้าใจให้อยากอ่าน

ลาง

ลาง เป็นชื่อบทความในหนังสือ กระเทียมเจียว ลาง เป็นคำนาม
หมายถึง "เครื่องหมายที่ปรากฏให้เห็นอันบอกผลร้ายหรือดี เช่น ลางดี ลางร้าย
แต่มักนิยมใช้ในทางร้าย" (7 : 708) เป็นชื่อสั้น ๆ ที่มีความหมายสัมพันธ์กับ
เนื้อเรื่องที่เขียน

ไม่เอา... อย่าไปว่าเขา

เป็นชื่อบทความในหนังสือ เรื่องอ่านเล่น ๆ มีลักษณะคุ้นหูผู้อ่าน เพราะชื่อ
บทความนี้มาจาก เพลงที่ได้รับความนิยมมาก เพลงหนึ่งของวงดนตรีคาราบาว ชื่อ
เพลงนี้มีเนื้อหาบางส่วนกล่าวถึงการคกท่อ เทศบาล เช่นเดียวกับเนื้อหาของบทความนี้
ซึ่งเป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับการคกท่อ เทศบาลเช่นกัน ดังนั้นเมื่อผู้อ่านเห็นชื่อบทความ
ก็พอจะทราบได้ทันทีว่าเนื้อหาของเรื่องควรจะเป็นเช่นไร

พยายามกะละเอียค

เป็นชื่อบทความในหนังสือ ทศชนะชายหนุ่ม ตั้งโดยใช้คำที่มีความหมาย
ตรงข้ามกัน ทำให้ผู้อ่านรู้สึกสะดุดใจ เกิดความสนใจ ช่วยเร้าใจให้ผู้อ่าน มีความ
กระตือรือร้นที่จะอ่านบทความนี้

การตั้งชื่อบทความของวาณิช จรุงกิจอนันต์นี้ พบว่า ชื่อบทความส่วนใหญ่
จะช่วยแนะหรือแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างชื่อกับเรื่องที่เขียนได้อย่างดี เช่น
จ้อน จ้อน งอน ความรักมาเยือน หมออุคคอมทิวเตอร์และคำร่ำทำนานรลักษ์

บางชื่อตั้งโดยใช้คำขวัญ คำพังเพย หรือสุภาษิต ทำให้เกิดความกินใจ และให้ภาพพจน์ที่ตรงกับสาระสำคัญของเรื่อง เช่น ออกหักดีกว่ารักไม่เป็น เงินทองของบาดใจ เจ้าชู้ไก่แจ้ ข้าวใหม่ปลามัน ฟีนผอยหาคะเข็ญ และ อายครุบุรีวิชา อายภรรยาบมิบุตร

บางชื่อตั้งโดยใช้คำสั้น ๆ ง่าย ๆ แต่มีความหมายลึกซึ้ง เช่น เหงา หักดีศรี ชายชาครี ความฝัน เพื่อน พระเครื่อง คนดี กาลเวลา และเสน่ห์

บางชื่อตั้งโดยใช้คำที่มีเสียงสัมผัสกัน เป็นชื่อที่ไพเราะน่าฟัง เช่น เหมือนข้าวควารรักจกมา จะรอต่อไปดีไหมหนอ ฉันเลิกคิดจะรักใครที่ไหนแล้ว และ สิ่งใดไหนควร

บางชื่อตั้งโดยใช้ชื่อเพลงหรือ เนื้อเพลง ทำให้เกิดความคุ้นเคย ชินหู บางชื่อให้ความสนุกสนานได้ด้วย เช่น หากฝันว่าฉันแหละเธอ รักกันฉันนี่ดีกว่า เก็บรักเอาไว้ในอก และ เมียมีเมียที่ตองมา

การใช้คำวิสามานยนามที่เป็นชื่อบทความแสดงให้เห็นความพิถีพิถันใน การตั้งชื่อบทความที่ช่วยสื่อความ เข้าใจ และทำให้ผู้อ่านสะดุดตา สะดุดใจ

2) คำวิสามานยนามที่เป็นชื่อและนามสกุล

วาณิช จรุงกิจอนันต์ ตั้งชื่อและนามสกุลได้อย่างน่าขบขัน เช่น

นางสาว สมสมัย เสมอวานรินทร์

(21 : 147)

ความหมายของนามสกุล เสมอวานรินทร์ ทำให้ผู้อ่านวาดภาพของ สาวงามคนนี้ได้ว่าน่าจะมีลักษณะ คล้ายลิงมากกว่าที่จะมีหน้าตางดงาม บางคน อาจคิดเลยไปถึงว่า ผู้หญิงคนนี้คงมีญาติพี่น้องที่ เสมอวานรินทร์ หรือ คล้าย

พญาสิง อีกรด้วย ลิงนั้นเป็นตัวแทนของความซุกซน ไม่มีระเบียบและเป็นสัตว์ที่
สร้างความขบขันให้แก่คนได้ง่ายกว่าสัตว์ประเภทอื่น ดังนั้นเมื่อนำมาตั้งเป็นชื่อสกุล
ของผู้หญิง จึงทำให้เกิดความขบขันขึ้นได้ นอกจากนี้ยังเป็นคำที่มีเสียงสัมผัสอักษร
คือ อักษร ส ในคำ สบสมัย เสมอ

สาวงามหมายเลขสาม คุณวายนาค กฤษกรคำเป็น

(21 : 148)

ความหมายของชื่อ สกุลนี้ ทำให้เกิดความรู้สึกขบขันเพราะคำว่าวายนาค
นั้น เป็นคำกริยา แปลว่าเยื้องกราย กวีครกราย ส่วนคำว่า กฤษกร แปลว่าข้าง
และคำเป็น แปลว่า เดินไป ซึ่งแปลรวม ๆ กันแล้วทำให้ผู้อ่านเห็นภาพผู้หญิงที่เดิน
เยื้องกราย กวีครกราย ด้วยลักษณะการเดินของข้างนั่นเอง เมื่อผู้อ่านเปรียบเทียบ
รูปร่างของผู้หญิงกับข้างตัวใหญ่ ย่อมทำให้ภาพในใจของผู้อ่าน ขบขัน
และไม่น่าดูนัก และนอกจากนี้ชื่อ สกุล ของสาวงามคนนี้ใช้อักษร น ในคำว่า
นวย-นาค-เป็น ซึ่งเป็นคำที่มีเสียงให้ความรู้สึกไปในทางเชิงขำ เนิบนาบ
ใช้เวลานาน ซึ่งเหมาะกับความหมายของชื่อมากขึ้น

นางสาวลักษณาวานร สดิศบรรจถรณ์ธาวา

(2 : 123)

ชื่อและนามสกุลนี้ให้จินตนาภาพที่ขบขัน คือให้ภาพของผู้หญิงที่มีลักษณะ
คล้ายลิงและขยายความเป็นสิ่งที่ นิ่งอยู่บนเตียงกลางน้ำ ในปริบทนี้อาจ
หมายถึงเตียงน้ำซึ่งเป็นที่นอนที่ขี้ตลกๆ นุ่มนวล และใช้คำที่มีเสียงสัมผัสสระอา
ในคำลักษณ-วานร และสัมผัสสระออ ในคำ นร-ถรณ์

คำวิสาขานยนามที่เป็นชื่อและนามสกุลยังมีอีกมากมาย เช่น

นางงามหมายเลขสอง นางสาวดวงตา เขมาข่า

(21 : 148)

นางสาวคณิงหา อาษาไยนิรันดร์

(21 : 149)

คุณเมี๊ยะ เหมือน ทองชลาสัย

(21 : 150)

นางสาวขมิ้มมัน...นามสกุล ขะแมเสียวเมือง

(21 : 151)

นางสาวบุปผา ชอบประชากรชาย

(21 : 152)

ไปหาคุณนารีห้องมาไซ้ไหม หรือว่าคุณปรากฏประดิษฐ์

(17 : 192)

คุณจินคนาระเนน กับแรมเห็ดราไฟ เป็นพยานาล

(2 : 102)

น.ส.ฉวีรัชต์ จากอำเภอคอกคำใต้ น.ส.เบตรีนิศ จากอำเภอคอกสารวิ
น.ส.ทนงค์อำพัน จากอำเภอคอกลำไย นอกนั้นเป็นนางงามจากอำเภอคอกอื่น ๆ อีก
หลายคอก

(21 : 122)

คุณวราณีวิภาส มีบุคลิกหน้าตาที่ไม่ค่อยประทับใจชายเท่าใดนัก

(2 : 101)

อย่างหุบมันจิมมัน เจอที่**มาบ้อย** ๗ ะยะนี้**นั้น** **เสีย**แก เป็นเจ้าของ**โรงน้ำศาล**
ตั้ง**ท่าสิบโรง**

(17 : 294)

อันที่จริงทพุด้อย **หอย** เป็นคน**น่ารัก** เป็นคน**รวย**ที่**เกลียด**การ**ดูถูก**

(17 : 297)

ชื่อ**หัวหน้า**คณะ**ทว่า**ว่าคุณทูป **โง่ง**...แกจะ**เดือน**เรื่อง**เวลา**เสมอ

(12 : 43-44)

การ**ตั้ง**ชื่อ**แปลก** ๗ โดย**ใช้**คำ**แสดง**ภาพ**และ**คำ**แสดง**อาการ**เหล่านี้**
นับ**เป็น**ความสามารถ**ในการ**เลือก**ใช้**คำ**ข้อ**หนึ่งของ **วาณิช** **จริง**ก็**จอนันต์** และ
นอกจาก**นั้น**จะ**พบ**ว่า **วาณิช** นิยม**ใช้**คำ**ที่มี**เสียง**สัมผัส**สระ**และ**สัมผัส**อักษร**อย่าง**มาก**ผู้**หนึ่ง**

ข) คำกริยา

คำกริยา**คือ** "คำ**ที่**แสดง**อาการ**ของ**นาม**หรือ**สรรพนาม**เพื่อ**ให้**รู้**ว่า**นาม**หรือ**
สรรพนาม**นั้น** ๗ **ทำอะไร** หรือ**เป็น**อย่างไร" (35 : 26) **วาณิช** **จริง**ก็**จอนันต์**
ใช้คำกริยา**บาง**คำ**ใน**ความ**หมาย**ที่**ต่าง**ไป**จาก**ความ**หมาย**ที่**ใช้**อยู่**แต่**เดิม
คำกริยา**บาง**คำ**วาณิช** **ใช้**คำ**เดียว**แต่**มี**หลาย**ความ**หมาย**ดังนี้**

จิม

ขณะที่**กำลัง**จิม **จด**หมาย**ถึง**อยู่**นี้**

(16 : 133)

เป็น**ปกติ**ธรรมดา**ที่**ข้อความ**อัน**จิม **ไว้**ตั้งแต่**เดือน**กัน**ยายน**ย่อม**จะ** **เรื่อ**ว่า
ล้า**สมัย**ไป **ใน**เมื่อ**มา**จิม **คอน**จบ**เอา**เดือน**พฤศจิกายน**

(14 : 163)

ใคร**ที่**อ่าน**ภาษา**รัส**เซีย**ไม่**ออก**คง**จิม**ไม่**ถูก**ว่า**จะ**กิน**อะไร**

(37 : 89)

เราจะว่าก็ตอนที่มันพูดว่าไม่ให้ร้อง ถ้าร้องมันจะจิ้มเอา

(17 : 216)

จิ้ม เป็นกริยา หมายถึง "จุ่ม จุ่ม เช่น จุ่มน้ำพริก- จุ่มหมึก"
(7 : 230) จากตัวอย่างที่ 1 และ 2 จิ้ม น่าจะหมายถึงกริยา เขียน หรือ อาจหมายถึง พิมพ์ก็ได้ เพราะการพิมพ์ก็ต้องใช้นิ้วกดหรือจิ้มลงบนแป้นอักษร ส่วนตัวอย่างที่ 3 หมายถึง ชี และตัวอย่างที่ 4 หมายถึง ไข่มืดหรืออาวุธมีคมอื่นๆ แทนเอา

ปลิ้น

ฉันว่าจะพูดถึงอากาศทำไมมันปลิ้นมาเป็น เรื่องกางกึ่งกางเกงไม่รู้

(2 : 47)

ฉันมันลูกอิซ่างปลิ้น พูดเรื่องไหนฉันมันเกี่ยวพอจะปลิ้นไปอีกเรื่องได้
เป็นต้องปลิ้น อย่าถือสาหาความ

(2 : 219)

ปลิ้น ถ้าเป็นคำกริยา หมายความว่า "ก่อกวนข้างในบางส่วนให้ไหลออกมา เช่น ปลิ้นตา" (7 : 514) แต่จากตัวอย่างข้างบนนี้ ใช้คำว่า ปลิ้น ในความหมายต่างออกไปคือ หมายถึง พูด เก่ง หรืออาจหมายความว่า พูดเรื่องนี้อยู่แล้วก็กลับไปพูดอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งตรงกับความหมายในภาษาถิ่นอีสาน*

กระดิก

ที่คณะกรรมการทิดตีใหม่ ดูงานฉันแล้ว กระดิกหน้า บอกว่าอย่างนี้ต้องไปเรียน
พรินท์ เมคกึ่งน่ะนาย

(2 : 171)

* ปลิ้น (ถิ่น) ในภาษาถิ่นอีสานใช้ว่า "เว้าปลิ้น" แปลว่า "พูดกลับความ"
(38 : 255)

กระดิก เป็นกริยา แปลว่า "ไหว ทำปลายอวัยวะ เช่นมือ หรือเท้าให้ไหว"
 (7 : 25) ในบริบทนี้ หน้าเป็นอวัยวะที่ควรใช้คู่กับคำกริยา ส่าย หรือ สั่น
 มากกว่า ความปกติเราไม่ใช้คำว่า กระดิก กับ หน้า แต่ในที่นี้ วาณิชจงใจใช้คำ กระดิก
 กับ หน้า เพื่อให้งานเขียนของเขาแปลกไปจากคนอื่น

คำกริยาที่ใช้ในความหมายที่แตกต่างไปจากที่ใช้อยู่แต่เดิมยังมีอีก
 เช่น

จริงเทรอน้ำที่ว่าเอาผงชูรสไปทำยาเบื่อหนูนะ แล้วหนูมันตายไหม
 เพื่อนกวี คายสากถาม

(17 : 119)

ขึ้นราคาหยั่งมีเอาหมูหมากากบที่โหนมา เป็นรัฐบาล มา เป็นรัฐมนตรี
 กระทรวงพาณิชย์ก็ได้ เราคนหนึ่งแหลมออกมา

(17 : 237)

ใจผมนี่แทบจะกระดกไปกั๊กกะงูเฉยทีเดียวเพราะตกใจมาก

(15 : 484)

เพื่อนผู้อาวุโสถึงกับบิบบคอดหัวเองไว้ไม่ให้กระดกเสียงหัวเราะออกมา

(17 : 40)

ฉันอุ้มเอาความแค้นไปรับ เช็ดในวันรุ่งขึ้น

(2 : 89)

เพื่อนผู้อาวุโส...จับความได้ก็เลยฉิมวาจาอันโหดระนุมนวลของคุณขึ้นจิต
กระเทาะศิลาจารึกโชน เข้าใส่พวกเรา... เป็นจักรพันธ์

(17 : 227)

อาชีพการส่งหนังสือพิมพ์ ... ต้องสิ้นแค่สี่สามสี่ ชัยบรรดแหกความหนาว
เย็นยะเยือกไปรับหนังสือพิมพ์

(21 : 115)

การใช้คำกริยาในลักษณะที่ต่างไปจากปกตินี้ทำให้งานเขียนของ วาณิช
จรุงกิจอนันต์ น่าสนใจยิ่งขึ้น บางครั้งทำให้เกิดความรู้สึกขบขัน คำกริยาบางคำ
ให้ภาพที่ชัดเจนขึ้น คำกริยาบางคำมีความหมายต่างไปจากปกติ การใช้ คำกริยา
ได้แปลก ๆ เช่นนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้คำของวาณิช จรุงกิจอนันต์
อีกลักษณะหนึ่ง

ค) คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์ คือ "คำจำพวกที่ใช้ประกอบคำอื่นให้มีเนื้อความแปลก
ออกไปได้แก่คำ ชั่ว ดี ขาว คำ คำ สูง เร็ว ช้า เป็นต้น" (35 : 30)
วาณิช จรุงกิจอนันต์ นำคำบางคำมาใช้เป็นคำวิเศษณ์ขยายคำนามหรือคำกริยา
บางคำได้อย่างน่าสนใจและทำให้ข้อความ เหล่านั้นมีความหมายแปลกออกไป บางคำ
ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกขบขันได้ เช่น

ฉุน

ท่านองหนุ่มหัวเราะฉุน

(17 : 151)

ฉุน เป็นคำวิเศษณ์ แปลว่า "แรง กล้า" (7 : 248) ซึ่งปกติแล้ว
ฉุน ใช้ขยายกลิ่น แต่ตัวอย่างนี้ใช้ขยายเสียงหัวเราะ อากาหัวเราะนี้อาจ
แสดงให้เห็นว่าเป็นการหัวเราะด้วยความรู้สึกโกรธ เพราะ ฉุน ถ้าเป็นคำกริยา
ก็หมายถึง "รู้สึกโกรธ" (7 : 248)

ดิบ ๆ

ผมคิดว่า เขาทนไม่ไหวเรื่องคำพูดดิบ ๆ ของรัฐมนตรีมหาดไทย

(21 : 165)

ดิบ ๆ เป็นคำวิเศษณ์ แปลว่า "ยังไม่สุก" (7 : 301) ปกติแล้ว คำดิบ ใช้ขยายอาหาร เช่น ข้าวดิบ ปลาดิบ คำพูดดิบ ๆ จากตัวอย่างนี้ น่าจะหมายถึง คำพูดที่ยังไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือกลั่นกรองถ้อยคำให้เหมาะสมหรือ ฟังดูสุภาพ โหเราะะขึ้น

เด็ก ๆ

ที่บ้านผมมีหมาหลงทาง เข้ามาอาศัยอยู่ด้วยตัวหนึ่งเป็นหมาเด็ก ๆ ที่รีวที่สุด

(21 : 105)

เด็ก ๆ เป็นคำวิเศษณ์ แปลว่า "ยังเล็ก" (7 : 306) จากตัวอย่างนี้ หมาเด็ก ๆ น่าจะหมายถึง หมาตัวเล็ก ๆ หรือเป็นหมาที่อายุน้อย คำว่าเด็ก ความปกติจะหมายถึง คนที่มีอายุน้อย เมื่อใช้ขยายสัตว์จึงทำให้แปลกและชวนขัน

คำวิเศษณ์ที่ใช้ได้อย่างน่าสนใจ มักเป็นคำแสดงภาพหรือแสดงอาการ เช่น

ศิลปินอิสระหัวเราะครีค

(17 : 148)

หัวร่อกันยับเยิน

(2 : 132)

ทำนองหนุ่มแมงค้เลยยิ้มม้วน

(17 : 220)

เดินท้อ ๆ อยู่ข้างถนน

(17 : 220)

ปลาที่หลงเข้ามาในบ้านมักจะเป็นปลาเล็ก ๆ อย่างพวกปลากระดี่
ปลาชนิด ปลาช่อน เขาว ชน อะไร พวกนี้

(21 : 51)

หกโมงเย็นหมกก็ถอดชุดครึ่งตัวคือ เปลี่ยนจากกางเกงยีนส์เป็นกางเกง
หัว ล้อ

(21 : 62)

ชีวิตคนเราไม่ได้เกิดมาเพื่อด่วน อยู่กับ เพื่อน ๆ ไม่ก็คนแค่นี้แหละ

(18 : 162)

คนที่หลับตาอยู่กับความคิด บุค น้ำ กษ ศรี เพ ศ น ัน

(18 : 383)

อย่างนั้นอย่าสงสัยเลย อยู่เจียบ กุด ๆ อย่างเคยนั่นแหละดีแล้ว

(28 : 79)

ทำไมถึงต้องเป็นยุโรป คอบ ควน ๆ ก็คงว่า

(12 : 33)

สิ่งที่เราค้นหาหันมาก็คือศึก เก่า ๆ ...ถูก เบียด ด้วย ศึก แถว ดิ บ กระ ด้าง
สมัยใหม่

(12 : 180)

การใช้คำวิเศษณ์ของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ มักเป็นคำที่แสดงภาพ
หรือแสดงอาการ ช่วยให้ข้อความมีความหมายกระจ่างขึ้น บางคำให้ภาพที่ชวนขบขัน

คำวิเศษณ์บางคำมีความหมายชักนำให้ผู้อ่านคิดเกี่ยวโยงไปถึงสิ่งอื่น ๆ ด้วย
นับได้ว่า วาณิช จรุงกิจอนันต์ ใช้คำขยายได้อย่างดี

ง) คำลักษณนาม

คำลักษณนาม คือ "คำนามที่ไขบอกลักษณะของนามที่เป็นชื่อทั่วไป
อีกทีหนึ่ง" (35 : 15) วาณิช จรุงกิจอนันต์นำคำลักษณนามบางคำมาใช้ในลักษณะ
ที่แปลกออกไปและบางครั้งจะเป็นลักษณนามที่จงใจใช้ให้ผิดชนิด ผิดประเภท แต่ก็มี
ผลกระทบต่ออารมณ์หรือความรู้สึกของผู้อ่านและให้ความขบขันมันเถิง เช่น

ต้นทวนอยู่หลายทวน

(14 : 314)

ทวน เป็นคำกริยาซึ่งน่าจะใช้กับลักษณนาม ทน หรือ ครั้ง ในบริบทนี้
เมื่อใช้ ทวน จึงให้ความรู้สึกว่าการคิดทวนนั้นเกิดขึ้นได้หลายครั้งเหมือนผ้าที่
พับซ้อนกันอยู่ และนอกจากนี้ข้อความ ทวนอยู่หลายทวน ยังให้คำที่มีเสียงสัมผัส
อักษร ท ด้วย

เพื่อนสาวทรงกระตักวัดส่งค้อนให้ศิลปินอิสระ เบิ่งหนึ่ง

(17 : 51)

ส่งค้อน เป็นกริยาซึ่งน่าจะใช้กับลักษณนาม ที่ มากกว่า แต่เมื่อ
ใช้เบิ่ง ทำให้เห็นภาพหรือกริยาอาการและรู้สึกได้ถึงความรุนแรงของกริยานั้น
หรืออาจแสดงให้เห็นว่าเพื่อนสาวคนนี้น่าจะโกรธมาก เพราะคำ เบิ่ง ให้เสียง
ของวัดตุนัก เช่น ซ้อนทุบลบจนวัดตุนักอย่างแรง

เพื่อนร่วมโลกช่วย ๆ (เมื่อนี้)

(37 : 97)

โลก เป็นคำนามที่น่าจะใช้กับลักษณะนาม โย หรือ โลก มากกว่า
แต่เมื่อใช้ลักษณะนาม เบ็ด แทน ผู้อ่านจะรู้สึกขบขัน เพราะโลกไม่ใช่วัตถุที่มีขนาดเล็ก
จนกระทั่งใช้ลักษณะนาม เบ็ด ได้

คำลักษณะนามอื่น ๆ เช่น

ปืนทุกดุ้นจะมีหมายเลขบอกไว้

(14 : 179)

มันเข็นชื่อก๊กหนึ่งพาดไปห้าแสนสี่แสน

(17 : 266)

คนไทยเรามีไม้ตีพริกคนละดุ้นก็บุกถึงอเมริกาได้

(15 : 157)

ว่าที่จริงแม่ฉันก็รู้เหมือนกันว่า ช้ายกับคอมมิวนิสต์นั้น คนละอันคนละดุ้นกัน

(16 : 4)

การใช้คำลักษณะนามผิดชนิด ผิดประเภท แม้จะพบไม่มาก แต่ก็ทำให้ผู้อ่าน
รู้สึกสะดุดตา ทั้งยังให้อารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ กัน บางคำช่วย เน้นความหมาย
ให้ภาพและอาการที่ชัดเจนขึ้น

การใช้คำวิสามานยนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ และ คำลักษณะนามที่
แปลก ๆ ดังกล่าวแล้วนี้มีผลให้สารคดีของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ น่าสนใจ ทำให้น่าอ่าน
ให้ความสนุกสนาน ชวนขบขัน บางครั้งทำให้เห็นภาพ ชูปร่าง หรืออาการของ
ตัวละคร ชัด เจนขึ้น

ข. การใช้คำที่ดัดแปลงจากคำเดิม

วาณิช จรุงกิจอนันต์ เป็นนักเขียนคนหนึ่งที่มีมนำคำมาดัดแปลง
วิธีการเช่นนี้ทำให้ผลงานของเขามีลักษณะแปลกใหม่ น่าสนใจ

ในงานเขียนสารคดีของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ มีการใช้คำที่ดัดแปลงจาก
คำเดิม 4 ลักษณะคือ

1. คำที่ดัดแปลงโดยการเติม
2. คำที่ดัดแปลงโดยการตัด
3. คำที่ดัดแปลงโดยการเปลี่ยน
4. คำที่ดัดแปลงโดยการเชื่อม

1. คำที่ดัดแปลงโดยการเติม

คำที่ดัดแปลงโดยการเติมนี้ มีทั้งการเติมพยัญชนะ เติมพยางค์
และเติมคำลงในส่วนต่าง ๆ ของคำเดิม แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

- ก) คำที่ดัดแปลงโดยการเติมพยัญชนะ
- ข) คำที่ดัดแปลงโดยการเติมพยางค์
- ค) คำที่ดัดแปลงโดยการเติมคำ

ก) คำที่ดัดแปลงโดยการเติมพยัญชนะ

คำที่ดัดแปลงโดยการเติมพยัญชนะนี้ มีการเติมพยัญชนะบางตัว
ลงในส่วนกลางหรือส่วนท้ายของคำเดิม เพื่อเพิ่มพยางค์ท้ายให้มีจำนวนมากขึ้น และ
เพื่อเปลี่ยนเสียงพยางค์ท้ายจากพยัญชนะเดี่ยว เป็นพยัญชนะควบกล้ำ พยัญชนะที่เติม
เข้ามานั้นทำให้คำมีความหมายเปลี่ยนไปในทำนองลบ คำที่ดัดแปลงโดยการเติม
พยัญชนะนี้พบไม่มากนัก เช่น

ฉันไม่รู้เหมือนกันว่า นอสอพลอ ที่คามักคคามเท่านั้นอย่างเอาเป็นเอาตาย จะให้เป็นแผนคอบมา นั้นรู้สึกอย่างไร

(16 : 8)

นอสอพลอ ดัดแปลงจากเสียงของคำว่า นอสอพ โดยเดิมพยัญชนะ ล ลงไปกลางคำ พอ ทำให้เปลี่ยนเสียงจากพยัญชนะเดี่ยวเป็นพยัญชนะควบกล้ำ คำนี้จึงมีความหมายไปในทางลบ เพราะไปพ้องกับคำ สอพลอ ซึ่งหมายถึง "การประจบประแจงผู้เหนือกว่า... ในทางที่ถือว่าคำซ้ำเพื่อประโยชน์ของคน โดยเฉพาะ" (7 : 784) ความหมายของคำ นอสอพลอ ในปริบทนี้จึงหมายรวมถึงพวกนักหนังสือพิมพ์ที่มีนิสัยชอบสอพลอ นั่นเอง คำคำนี้แสดงให้เห็นทัศนคติของ วาณิช ที่มีต่อนักหนังสือพิมพ์ว่า นักหนังสือพิมพ์นั้นมิทั้งที่เป็นคนดีและเป็นคนสอพลอ พยัญชนะ ล ที่เดิมเข้ามานอกจากจะทำให้คำมีความหมายไปในทำนองไม่ดีแล้ว ยังทำให้รู้สึกว่าการนี้มีนัยประชดประชันแฝงอยู่ด้วย

เศรษฐีหรือผู้มั่งคั่งทั้งหลายขนเงินมาอเมริกาเป็นทิวแถว

(14 : 104)

ผู้มั่งคั่ง ดัดแปลงจากคำมั่งคั่ง ซึ่งหมายถึง "มีทรัพย์สินมากมาย" (7 : 626) เมื่อเดิมพยัญชนะ ล ลงไปกลางคำ หั่ง จึงไปพ้องกับคำ คลั่ง ซึ่งเป็นคำกริยา แปลว่า "แสดงอาการผิดปกติอย่างอาการคนบ้า โดยเฉพาะหมายความว่าหมกมุ่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเกินไป" (7 : 170) คำ ผู้มั่งคั่ง ในปริบทนี้จึงมีความหมายไปในทำนองลบและประชดประชัน กล่าวคือประชดผู้ที่ร่ำรวยมีทรัพย์สินมากกว่า เป็นผู้ที่คลั่งไคล้หมกมุ่นในเรื่องเงินทองทรัพย์สินจนเกินไป

ข) คำที่ดัดแปลงโดยการเติมพยางค์

คำประเภทนี้เกิดขึ้นโดยการเติมพยางค์ลงในส่วนกลางหรือส่วนท้ายของคำเดิม เพื่อเพิ่มจำนวนพยางค์ วิธีนี้ไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไปจากเดิมมากนัก แต่ทำให้คำมีความหมายไปในทำนองสนุกสนานรื่นเริง เช่น

เรามันพวกอิทธิกนิยมนหรือ เป็นพวกอิทธิกซิม

(28 : 96)

อิทธิกซิม เกิดจากคำ อิทธิก โดยเติมพยางค์ ซิม ลงในคอนท้ายคำ อิทธิก พยางค์ ซิม ตรงกับ ism ในภาษาอังกฤษใช้ "เติมท้ายคำทำให้เป็นคำนามแสดงการกระทำ สภาพ หรือลักษณะ" (13 : 282) ส่วนคำ อิทธิก เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง "เอ็ด อ้ออิง คริกโครม" (7 : 910) คำอิทธิกซิม จึงใช้วิธีสร้างคำแบบภาษาอังกฤษที่เรียกว่า suffix* พวกอิทธิกซิม จึงหมายถึงกลุ่มคนที่ชอบความเอ็ด อ้ออิง คริกโครม คำ อิทธิกซิมนี้ นอกจากจะมีรูปคำแปลกแล้วยังมีความหมายและให้ความรู้สึกไปในทำนองสนุกสนาน รื่นเริง

นึ่งเวทเครสส์ งเครสส์ ไปเหมือนกัน (2 : 90)

งเครสส์ คัดแปลงโดยการเติมพยางค์ เครสส์ ลงในคอนท้ายคำ ง พยางค์ เครสส์ นี้เติมเพื่อให้มีเสียงล้อเลียนกับคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ คือ เวทเครสส์** ที่อยู่ต้นประโยค

ค) คำที่คัดแปลงโดยการเติมคำ

คำประเภทนี้เกิดขึ้นโดยการเติมคำลงหน้าคำหรือกลางคำ เพื่อเติมพยางค์ การเติมคำลงหน้าคำ เดิมนั้นมีลักษณะเหมือนการประกอบคำในภาษาอังกฤษที่เรียกว่า prefix*** ซึ่งหมายถึงการเติมพยางค์ คำ หรือข้อความ

* Suffix vt. ค่อท้าย ส่วนที่ค่อท้ายคำ อาคม (13 : 539)

** เวทเครสส์ ตรงกับ waitress n. หมายถึง "ผู้หญิงเดินโต๊ะ"

(13 : 613)

*** prefix n. vt. คำที่เติมหน้าชื่อบุคคล เช่น นาย... ..เติมพยางค์ ข้อความ คำ เข้าไปข้างหน้า อุปลรรค (13 : 417)

คือเข้าไปข้างหน้า การเติมคำคือเข้าไปข้างหน้านี้ทำให้คำมีความหมายเน้นหนัก
ขึ้นกว่าเดิม ส่วนการเติมคำลงคอนกลางของคำเดิมนั้น ทำให้คำมีความหมายไปใน
ทางลบ

อเมริกาเป็นประเทศ บรมอัศรมหานายทุน

(2 : 104)

บรมอัศรมหานายทุน ดัดแปลงโดยเติมคำวิเศษณ์ 3 คำ ลงข้างหน้าคำ นายทุน
คำวิเศษณ์ทั้ง 3 คำนั้นคือ บรม แปลว่า "อย่างยิ่ง ที่สุด" (7 : 454) มหา แปลว่า
"ใหญ่ ยิ่งใหญ่" (7 : 619) และ อัศรม แปลว่า "เลิศ ยอด" (7 : 890) คำทั้ง
3 คำนี้ มีความหมายไปในทำนองเดียวกัน เมื่อนำมาเติมลงข้างหน้าคำว่า นายทุน ซึ่ง
เป็นคำนามแปลว่า "ผู้ที่เป็นเจ้าของทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้า ผู้ลงทุนประกอบกิจการ
หรือออกทุนให้ผู้อื่นประกอบกิจการ" (7 : 433) และตามปกติก็ไม่ใช้ว่า
บรมนายทุน อัศรมนายทุน หรือ มหานายทุน ด้วย ดังนั้น บรมอัศรมหานายทุน จึง
เป็นการดัดแปลงคำเพื่อเน้นความหมายของคำให้มีน้ำหนักมากขึ้น ยิ่งใหญ่มากขึ้น
กว่าคำว่า นายทุน คำเดียว

แล้วก็มีประ เภทสะสมด้วยไดโอสยาม พวกนี้ยิ่งชุป เปออร์บ้ามหาประสาท

(14 : 78)

ชุป เปออร์บ้ามหาประสาท ดัดแปลงโดยเติมคำ ชุปเปออร์ ลงหน้าคำ บ้าม และ
เติม มหา ลงหน้า ประสาท ชุปเปออร์ ตรงกับคำ super ในภาษาอังกฤษใช้เติม
หน้าคำ แปลว่า "เหนือ เลิศ พิเศษ เกินธรรมดา" (13 : 541) ส่วนมหาเป็นคำ
วิเศษณ์ แปลว่า "ใหญ่ ยิ่งใหญ่" (7 : 619) คำว่า บ้าม และ ประสาท ในบริบทนี้เป็น
ภาษาพูดที่มีความหมายเหมือนกันคือ "เสียดสี วิลจจริต สลิ่มฟันเฟือน" (7 : 467) จะ
พบว่านอกจากการเติมคำลงข้างหน้าเหมือนกันแล้ว คำ บ้าม-มหา ยังมีเสียงสัมผัสสระอา
ทำให้คำมีเสียงคล้องจองกัน และคำทั้งคู่คือ ชุปเปออร์-มหา และ บ้าม-ประสาท เป็นคำ
ที่มีความหมายไปในทำนองเดียวกัน คำ ชุป เปออร์บ้ามหาประสาท จึงเน้นความหมายของ
คำ บ้าม ให้มากยิ่งขึ้น

คำที่ดัดแปลงโดยการเติมคำทั้ง 3 ลักษณะนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเติมพยัญชนะ เติมพยางค์หรือเติมคำ ลงในส่วนหน้า ส่วนกลาง หรือส่วนท้ายของคำเดิมก็ตาม ย่อม ทำให้คำเหล่านี้ มีจำนวนพยางค์เพิ่มขึ้น หรือมีฉะนั้นก็เปลี่ยนจากพยัญชนะเดี่ยวเป็น พยัญชนะควบกล้ำ ซึ่งมีผลให้ความหมายของคำเปลี่ยนไปในทำนองดูหมิ่น เสียดสี บางคำ มีเสียงสัมผัสทำให้เกิดความคล่องจอง บางคำมีความหมายใหม่ ให้ความรู้สึกชวนขันก็มี

2. คำที่ดัดแปลงโดยการตัด

คำที่ดัดแปลงโดยการตัด หมายถึงการตัดคำหรือลดรูปคำให้เหลือน้อยลง กว่าเดิมเพื่อให้พยางค์สั้นลง และทำให้ได้คำที่มีความหมายร่วมกันระหว่างคำเดิม 2 คำ ซึ่งผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของคำ ที่ดัดแปลงนี้ได้

คำที่ดัดแปลงโดยการตัด มีเพียงประเภทเดียวคือ การตัดพยางค์ การดัดแปลงโดยการตัดพยางค์ เกิดจากการนำคำ 2 คำ มาเรียงต่อกันแล้วตัด พยางค์แรกของคำหลังซึ่งมีเสียงซ้ำกับพยางค์ท้ายของคำแรก ตัวอย่างของการใช้คำ ประเภทนี้คือ

ฉันทาคความ เข็งมาสะสมทบกับประชาชน ชาวกรุงเทพฯ

(14 : 96)

สะสมทบ ดัดแปลงโดยการนำคำ สะสม และ สมทบ มารวมกันให้เหลือ เพียง 3 พยางค์ มีเสียง สม ที่ร่วมกันอยู่หายไป คำ สะสม แปลว่า "สิ่งสม รวบรวมให้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ" (7 : 788) และคำ สมทบ แปลว่า "รวมเข้าด้วยกัน" (7 : 770) คำ สะสมทบ จึงเป็นคำที่มีความหมายไปในทำนองเดียวกัน และให้ความหมายรวมระหว่างคำเดิม 2 คำได้อย่างกะทัดรัด

อิจฉาวิชยานินทานัน เป็นสมบัติขมของผู้ใจเขลา

(14 : 384)

สมบัติชบ ดัดแปลงโดยการนำคำ สมบัติ และ บัดชบ มารวมกันให้เหลือเพียง 3 พยางค์ มีเสียง บัด ที่ร่วมกันอยู่หายไป คำ สมบัติ แปลว่า "ความถึงพร้อม หมายถึงทรัพย์สินเงินทองของใช้เป็นต้น..." (7 : 772) และคำ บัดชบ แปลว่า "สันติ มักใช้ประกอบคำ ใจ หรือ เชื้อ หรือ เซอะ" (7 : 464) คำ สมบัติชบ จึงมีความหมายไปในทำนองไม่ดี แต่ก็ให้ความหมายรวมระหว่างคำเดิมได้อย่างกะทัดรัดเช่นกัน

ประเทศค้อยพม่าโคที่มีฐานทัพของทหารอเมริกันอยู่ก็มีแค่จะทำให้เกิด ความนิบหาย นะขึ้น

(2 : 289)

นิบหายนะ ดัดแปลงโดยการนำคำ นิบหาย และ หายนะ มารวมกันให้เหลือเพียง 3 พยางค์ มีเสียง หาย ที่ร่วมกันอยู่หายไป คำ นิบหาย แปลว่า "สูญหมด เสียหมด หหมดเร็ว ป่นปี้ โดยปริยายใช้ เป็นคำคำ คำแข่ง" (7 : 248) และคำ หายนะ แปลว่า "ความเสียหาย ความนิบหาย" (7 : 855) คำ นิบหายนะ จึงเป็นคำที่มีความหมายไปในทำนองเดียวกันและให้ความหมายรวมระหว่างคำเดิม 2 คำ ได้เป็นอย่างดี

คำที่ดัดแปลงโดยการหัดคำ คือหัดพยางค์ที่มีเสียงเหมือนกันออกนี้ ทำให้ได้คำที่ยังคงมีเค้าความหมายของคำเดิมอยู่ คำเหล่านี้มีรูปคำที่สั้น กะทัดรัด มีลักษณะเป็นการสร้างคำชุดใหม่ ซึ่งเป็นวิธีการทางคณิตศาสตร์ที่เรียกว่า ผลคูณ (union)*

3. คำที่ดัดแปลงโดยการเปลี่ยน

คำที่ดัดแปลงโดยการ เปลี่ยนคือคำที่ เปลี่ยนแปลงรูปและเสียงของคำ

* อ่านเพิ่มเติมใน ศักดา บุญโต. หน่วยที่ 1 เซต ตรรกศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. คณิตศาสตร์สำหรับสังคมศาสตร์. (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528)

ให้ผิดเพี้ยนไปจากเดิม คำที่ผิดเพี้ยนไปนั้นมักจะไปพ้องกับคำที่มีความหมายอย่างอื่น
เพียงที่เพี้ยนไปจะทำให้ได้คำที่มีความหมายไปในทางคลกขบขัน

คำที่ดัดแปลงโดยการเปลี่ยน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

- ก) คำที่ดัดแปลงโดยการ เปลี่ยนพยัญชนะ
- ข) คำที่ดัดแปลงโดยการ เปลี่ยนสระ
- ค) คำที่ดัดแปลงโดยการ เปลี่ยนคำ
- ก) คำที่ดัดแปลงโดยการ เปลี่ยนพยัญชนะ

คำที่ดัดแปลงโดยการ เปลี่ยนพยัญชนะ คือคำที่ เปลี่ยนแปลง
พยัญชนะในคำ เดิมให้ เป็นพยัญชนะตัวอื่น เป็นการ เปลี่ยนทั้ง เสียงและความหมาย
เพื่อให้ได้รูปคำที่มีความหมายต่างไปจาก เดิม จากข้อมูลที่มี เพียงตัวอย่างเดียวคือ

คำตรวจไทยไม่ประกอบ วีรกรรม ขึ้นมาอีกคู่หนึ่งด้วยการซ้ำ เด็กผู้หญิง
อายุ 2 ขวบ กับพ่อซึ่งเป็นตัวประกันของโจร

(14 : 214)

วีรกรรม ใช้แนวเทียบจากคำ วีรกรรม โดยเปลี่ยนพยัญชนะ ก เป็น ข
คำวีรกรรม มีเสียงพ้องกับ ระยำ จึงทำให้ วีรกรรม มีความหมายแฝงไปในทาง
ตรงกันข้ามกับ วีรกรรม ซึ่งแปลว่า "การกระทำที่ไ้รับยกย่องว่า เป็นความกล้าหาญ"
(7 : 749) วีรกรรม จึงน่าจะหมายถึง การกระทำที่เป็นความชั่วร้าย การกระทำ
ของคนชั่วเช่นเดียวกับความหมายของคำว่า ระยำ วาณิช ใช้ วีรกรรม ให้ เหมาะกับ
ความรู้สึกและความหมายของข้อความนี้ คือให้ความรู้สึกที่มีนัยประชดประชันการปฏิบัติ
หน้าที่ที่ผิดพลาดของคำตรวจไทย

- ข) คำที่ดัดแปลงโดยการ เปลี่ยนสระ

คำที่ดัดแปลงโดยการ เปลี่ยนสระคือ คำที่ เปลี่ยนแปลงสระในคำ
เดิมให้ เป็นสระอื่น เพื่อให้ได้รูปและ เสียงของคำที่แปลกไปจากเดิม และเป็น เสียงที่ให้
ความรู้สึกขบขัน เช่น

ที่มีมันใช้บ่อยน้อย ส่วนใหญ่มันใช้ มี ... ก็กระเบาใช้ กระมีนี่นา
ผู้หญิงไทยก็มาเป็นมีอยู่หลายคน

(2 : 81)

มี ตัดแปลงโดยใช้แนวเทียบจากคำ กระเบาคู่กับกระมี กระเบา
หมายถึงพนักงานผู้ชายทำหน้าที่เก็บเงินค่าโดยสารรถ คู่กับ กระมี ซึ่งเป็นพนักงาน
เก็บค่าโดยสารรถที่เป็นผู้หญิง ในบริบทนี้ใช้ บ่อย คู่กับ มี โดยแปลงสระอออก เป็น
สระอี ทำให้เกิดศัพท์ที่แยกเพศของคำ ประกอบกับคำ มี มีเสียงวรรณยุกต์จัตวา
ซึ่งเป็นเสียงสูง จึงเป็นคำศัพท์ที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันและให้ความรู้สึกไปในทำนอง
ล้อเลียนอย่างสนุกๆ อีกด้วย

แม่คุ้งหญิงจู้

(2 : 118)

จู้ มาจากคำว่า จำ โดยแปลงสระอา เป็นสระอุ แม้ว่า จำ จู้
จะเป็นคำที่ใช้ประกอบท้ายคำเรียกขานได้ แต่ก็ให้อารมณ์ต่างกัน ทั้งนี้เพราะสระอา
เป็นสระเสียงยาว ให้ความรู้สึกอ่อนหวาน คำ จำ ที่ใช้ประกอบท้ายคำเรียกขาน
จึงให้ความรู้สึกว่าคุณเรียกมีความรักใคร่ เอื้อเอ็นดู ผู้ถูกเรียก ส่วน สระอุ ก็เป็น
สระเสียงยาว เช่นกัน แต่ " ให้ความรู้สึกหยาบ เป็นขึงยาว" (39 : 26) ไม่น่า
จะนำมาใช้ประกอบท้ายคำเรียกขาน เมื่อนำมาใช้จึงให้ความรู้สึกว่าคุณเรียก
ต้องการล้อเลียนผู้ถูกเรียก เป็นผลให้เกิดความรู้สึกที่ขบขันขึ้นได้

เมื่อพ่อแม่เขงชวย ลูกมันก็ชวย เขงตาม จริงแมะแจ๊ะ

(2 : 213)

จริงแมะแจ๊ะ มาจาก จริงโหมจ๊ะ โดยการแปลงสระโ อ สระอะ
เป็นสระอะ ทั้ง 2 คำใช้เป็นคำตามได้ คำ โหมจ๊ะ เป็นคำตามอย่างสุภาพ
มีลักษณะ เป็นทางการ ผู้ตามอาจต้องการคำคมหรือไม้ก่ได้ ส่วนคำ จริงแมะแจ๊ะ

เป็นคำตามที่ได้ความรู้สึกว่าผู้ถามไม่ได้ต้องการคำตอบที่ยอมรับอย่างไม่จริงจัง
คือ แลียนและสร้างอารมณ์ขึ้น เพื่อลดความรุนแรงของข้อความ พ่อแม่เซงช่วย มากกว่า

ค) คำที่หักแปลงโดยการเปลี่ยนคำ

คำที่หักแปลงโดยการเปลี่ยนคำ คือ คำที่เปลี่ยนแปลงรูปและเสียง
ของคำเสียใหม่โดยอาศัยแนวเทียบจากคำเดิม ทำให้ได้คำที่มีความหมายไปใน
ทำนองลบ การใช้คำโดยการเปลี่ยนคำนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1) การ เปลี่ยนคำข้างหน้า

2) การ เปลี่ยนคำข้างหลัง

1) การ เปลี่ยนคำข้างหน้า

การ เปลี่ยนคำข้างหน้า คือ การ เปลี่ยนคำที่อยู่ข้างหน้าให้ เป็น
คำอื่นและความหมายของคำที่เปลี่ยนไปแล้วยังมี เค้าความหมายเดิมอยู่ข้างแต่ให้
ความรู้สึกต่างไปจากเดิม เช่น

จะเล่า เวรวิธีของการทำศีลวิธานิพนธ์ให้ฟัง

(14 : 293)

เวรวิธี อาศัยแนวเทียบจากคำ กรรมวิธี โดยเปลี่ยนคำ กรรม เป็น เวร
ทั้ง 2 คำนี้เป็นคำนามและความหมายเหมือนกันคือ กรรม หมายถึง "บาป เคาระที่
เช่น คนมีกรรม" (7 : 12) ส่วน เวร หมายถึง "ความพยายาม, ปองร้าย บาบ"
(7 : 750-751) กรรมวิธีในปริบทนี้ หมายถึง กระบวนการวิธีดำเนินการทำวิธานิพนธ์
เมื่อเปลี่ยนไปใช้เวรวิธี ทำให้ความหมายของข้อความเปลี่ยนไป เวรวิธีในปริบทนี้
หมายถึง ความเคียดแค้นไม่เป็นสุข เพราะการทำวิธานิพนธ์นั้นยากนั่นเอง แม้ เวร
กับ กรรม จะมีความหมายเหมือนกัน แต่เมื่อนำมาดัดแปลงใช้เช่นนี้ ย่อมให้ความรู้สึกที่
เปลี่ยนไป กล่าวคือ เวรวิธีให้ความรู้สึกในทำนองไม่ดี คือให้ความรู้สึกกับผู้ทำวิธานิพนธ์
คงเคียดแค้น และไม่มีความสุขอยู่ตลอดเวลาที่ทำวิธานิพนธ์

บ้าน เรามั่นแน่ที่ว่ากรรมกรเองไม่ค่อยจะตื่นตัวหรือสามารถมองเห็นคุณค่าของการมีสหพันธ์ และเป็นสมาชิกสหพันธ์ คนที่เห็นคุณค่า ไม่ใช่ต้องพูดว่า โทษคำ กลับเป็นนายทุนซึ่งพยายามโค่นล้มและกำจัดอยู่ทุกวิถีทาง

(2 : 139)

โทษคำ อาศัยแนวเทียบจากคำว่า คุณค่า คุณ แปลว่า "ความคิดที่มีประจำอยู่ในสิ่งนั้น" (7 : 187) และ คำ แปลว่า "คุณประโยชน์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง" (7 : 180) คำ คุณค่า จึงหมายถึง คุณประโยชน์หรือความคิดที่มีประจำอยู่ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ส่วนคำว่า โทษ เป็นคำตรงข้ามกับคำว่า คุณ แปลว่า "ความไม่ดี ความชั่ว" (7 : 410) คำ โทษคำ จึงให้ความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า คุณค่าอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ โทษคำ ในบริบทนี้หมายถึงความไม่ดีความชั่วซึ่งมีผู้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง

2) การเปลี่ยนคำข้างหลัง

การ เปลี่ยนคำข้างหลังคือ การ เปลี่ยนคำที่อยู่ข้างหลังให้ เป็นคำอื่นเพื่อให้มีความหมายต่างจากเดิม และมักให้ความรู้สึกขบขันหรือเยาะหยันด้วย เช่น

มีข่าวอะไรจากเมืองไทยพอจะวิแคะได้มั่ง

(14 : 204)

วิแคะ เปลี่ยนจากคำ วิเคราะห์ ซึ่งแปลว่า "ใคร่ครวญแยกออกเป็นส่วน ๆ" (7 : 741) ส่วน แคะ เป็นคำกริยา หมายถึง "ใช้เส้นมือหรือสิ่งมีปลายแหลมเป็นคัน ทำให้สิ่งที่ติดอยู่ข้างในหรือในซอก ในรู หลุดออกมา" (7 : 197) เมื่อ วาณิช เปลี่ยนคำวิเคราะห์ เป็น วิแคะ จึงทำให้เกิดความรู้สึกขบขัน เพราะปกติแล้วเราใช้คำว่า วิเคราะห์ กับ ข่าว คือคิดใคร่ครวญวิพากษ์วิจารณ์ข่าว แต่เมื่อมาใช้วิแคะกับข่าวทำให้ขบขันและให้ความรู้สึกว่าเป็น เรื่องไม่จริงจัง เพราะข่าวไม่ใช่สิ่งที่จะต้องแคะออกมา วิแคะ ในบริบทนี้จึงน่าจะหมายถึง ซอกแซก หาเรื่อง หาข่าว ขึ้นมาคุยกันมากกว่า เข้าทำนองแคะไค้ นั่นเอง

อาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้ตัดสินค่าความสำเร็จหรือความสำเร็จให้หล่อน
อย่างแท้จริง

(14 : 290)

สำเร็จ เปลี่ยนจากคำ สำเร็จ ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์แปลว่า "ได้ผลสมประสงค์"
(7 : 806) ส่วน เผลว เป็นคำวิเศษณ์เช่นกัน แปลว่า "เป็นน้ำ ไม่แข็ง
ไม่ได้เรื่อง" (7 : 862) ในบริบทนี้ สำเผลวจึงมีความหมายตรงข้ามกับสำเร็จ
คือหมายความว่าไม่สมประสงค์ ไม่ได้เรื่องนั่นเอง การเปลี่ยนคำสำเร็จ เป็น
สำเผลว ทำให้ได้คำใหม่ที่มีความหมายตรงข้ามกับคำเดิม

ผมเป็นอรโท ไม่ใช่อรหันต์

(14 : 369)

อรโท เปลี่ยนจากคำอรหันต์ ซึ่งแปลว่า "ผู้สำเร็จธรรมวิเศษสูงสุดใน
พระพุทธศาสนา ผู้บรรลุพระนิพพาน" (7 : 882) ส่วนคำ อรโท ไม่มีความหมาย
ปรากฏในพจนานุกรมแต่มีเสียงคล้ายกัน ถ้าแยกคำออกเป็น อร+โท จะได้คำ
ที่มีความหมายชวนขัน

คำที่คิดแปลงโดยเปลี่ยนคำเดิมทั้ง 3 ลักษณะนี้ ไม่ว่าจะ เป็นการเปลี่ยน
พยัญชนะ เปลี่ยนสระหรือเปลี่ยนคำ ในส่วนใดของคำเดิมก็ตาม ย่อมมีผลให้เสียงและ
ความหมายของคำเดิมเพี้ยนไป และมักจะไปพ้องกับคำที่มีความหมายไปในทางลบ
คำที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนคำเดิมนี้ ส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนส่วนท้ายของคำเดิม
และจะแสดงทัศนคติในเชิงประชดประชันความประหลาดที่ไม่ดีของคน เช่น

เวลามีเรื่องอะไรที่รบกวนวัฒนธรรม ประเพณี ของกุลสตรีอันดั่งอม

(14 : 252)

หอเจอบุปเปอร์ไวส์ฉันก็เข้าไปอธิบายให้ฟัง

(16 : 15)

เข็มชัคปีแอร์การ์แดง เนคโทคปีแอร์ภาคอ

(16 : 47)

ทำให้อาจารย์กลายเป็นอาจบ

(16 : 128)

บางคำตัดแปลงโดย เปลี่ยนสระใหม่ทั้งคำก็มี เช่น

เมืองที่อยู่ติดกับ ซานติเอโก เรียกเป็นภาษาไทยว่า ตีหัวน้ำ
(Tiajuana) อีกเมืองหนึ่งซึ่งเคยไปร้อยกิโลก็เรียกเป็นภาษาไทยได้อีกว่า
เอ็งซีน่าคำ (Ensenada)

(14 : 244)

รบราชำพัน คอร์รับชั่น ขอรับใช้ กันอยู่ในโลกเท่าลูกมะนาวนี้เอง

(14 : 263)

เรื่องขุ่ย บอกมาทางเมืองไทยซี

(17 : 177)

คามหมาก

(17 : 403)

แม่จำเนียรลองคิดแล้วบอกฉันมาดีเสนาหา เสน่हां หรือว่า เป็นสันดาน
ของการชอบใช้ค่าน้ำร้อนน้ำชา

(16 : 19)

แต่นั้นแหละ มันเปื่อยการที่จะหาความยุติธรรม

(16 : 61)

คำเหล่านี้ส่วนใหญ่ให้ความรู้สึกในทางลบ บางคำให้ความขบขัน บางคำแฝงความรู้สึกดูหมิ่น เสียศีล หรือมีภัยประชดประชันก็มี ความหมายของคำเหล่านี้ยังแสดงให้เห็นทัศนคติของวาณิชที่มีต่อ ความประพฤติ และ อุปนิสัยของคนด้วย

4. คำที่ดัดแปลงโดยการเชื่อม

คำที่ดัดแปลงโดยการเชื่อม คือ การนำคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป มาเชื่อมให้เป็นคำเดียวกันโดยออกเสียงสระเชื่อมตรงกลาง ลักษณะ เช่นนี้คล้ายการสร้างคำในไวยากรณ์ยาสี สันสกฤต ที่เรียกว่าสมาส สนธิ หากแต่การเชื่อมคำในสารคดีของวาณิช จรุงกิจอนันต์ เป็นการรับเอาวิธีการอย่างง่าย ๆ มาใช้โดยบางครั้งไม่ได้คำนึงว่าคำที่นำมาเชื่อมกันนั้นต้องเป็นคำบาลีหรือสันสกฤตก็มี จึงปรากฏเป็นคำที่แปลกตาอยู่ดังตัวอย่าง

พวกเอ็งนี่เป็นพวกอัจฉริยัมปรีย ปรากฏในเรื่องใน เรื่อง เมาบุญญา

(17 : 250)

อัจฉริยัมปรีย เชื่อมจาก อัจฉริยะ+อัปรีย อัจฉริยะ แปลว่า "วิเศษ นำอัจฉรรย์ มีความรู้ความสามารถเกินกว่าระดับปกติ" (7 : 891) ส่วนอัปรีย แปลว่า "ระยำ ิจญโร เลวทราม คำซ้ำ ไม่เป็นมงคล" (7 : 895) อัจฉริยัมปรีย จึงหมายความว่า มีความรู้ความสามารถเกินกว่าระดับปกติในเรื่องที่คำซ้ำ ไม่เป็นมงคล โดยปกติ อัจฉริยะ จะใช้ในบริบทที่มีความหมายดี เมื่อนำมาใช้กับอัปรีย จึงทำให้รู้สึกว่ ผู้พูดคำนี้ต้องการเสียศีล ประชดประชันผู้ฟังด้วย

โภชนาการก็อยู่ฝั่งตรงข้ามกับอุจจาราการ นั้นแหละนะ เรื่องเกี่ยวกับการกินนี่แหละนะ

(28 : 48)

อุจจาราการ เชื่อมจาก อุจจาระ+อาการ อุจจาระ แปลว่า "ขี้" (7 : 911) ส่วน อาการ แปลว่า "ความเป็นอยู่ ความเป็นไป สภาพ..."

(7 : 897) คำอุจจาราการ นี้ วาณิช ตั้งใจจะให้มีความหมายตรงข้ามกับคำ
โทษนาการซึ่งมีคำอธิบายประกอบไว้ว่า เรื่องที่เกี่ยวกับการกิน ดังนั้น อุจจาราการ
จึงหมายถึง เรื่องเกี่ยวกับการถ่าย

"โอ้วาทานิยม"... วาณะกะอนิยม แปลว่า พวกนิยมการพูดไม่เข้าหูคน
เหมือนเอ็งหรือจะเปลี่ยนเป็น บาทานิยมดีหรือ

(17 : 171)

บาทานิยม เชื่อมจาก บาท+นิยม บาท แปลว่า "หิน" (7 : 468)
ส่วน นิยม แปลว่า "ชมชอบ ยอมรับ นับถือ ชื่นชมยินดี ..." (7 : 442) วาณิช
ใช้ บาทานิยม โดยเขียนแบบคำ วาทานิยม ซึ่งมีคำแปลประกอบไว้ว่า พวกนิยม
การพูดไม่เข้าหูคน ดังนั้น บาทานิยม ในบริบทนี้จึงน่าจะแปลว่า พวกนิยมบาทา
ซึ่งมีนัยประชดว่าหมายถึง พวกที่ชอบถูกเตะ คำทั้งคู่นี้ลักษณะเป็นคำคำที่ชวนขัน
เป็นคำคำที่ตลก เสียดคำหยามและแฝงความรู้สึกหมั่นไส้ไว้ด้วย

บางครั้ง วาณิช คัดแปลงคำโดยอิงหลักการสมาส สมธิ แต่คำที่นำมาเชื่อมกัน
ไม่ได้ เป็นคำมาลี สันสกฤต ทำให้ได้คำแปลกๆ ดังตัวอย่าง

มารยาทเล็กน้อยนะ ของเอ็งอย่าว่าแต่อ่านเลย คือให้แค...ก็ยประทาน
เข้าไปทีละแผ่นจนเห็นเล่มก็อย่าหวังว่าจะเอามาปฏิบัติได้

(17 : 228)

แคก็ยประทาน เชื่อมจาก แค+รับประทาน คำทั้งคู่นี้มีความหมายเหมือนกันคือ
กิน ต่างกันที่คำแรกเป็นคำไม่สุภาพ เมื่อนำมา เชื่อมกันทำให้ได้คำใหม่ที่มีความหมาย
เหมือนเดิมแต่ตลกเสียดความหยาบคายหรือไม่สุภาพได้ และยังให้อารมณ์ขัน เพราะ
ความแปลกของรูปคำและ เสียงของคำอีกด้วย

ว่า เปรี้ยวมาจากจะเป็นเลาะไมเคิลเองเจอโลอยู่แล้ว

(12 : 124)

เปรี้ยว เชื่อมจาก เรือ+เรือ จึงได้คำ เปรี้ยว ซึ่งยังคงมี
 เค้าความหมายของคำเดิมอยู่ กล่าวคือ เรือเรือ แปลว่า " เรือไป " (7 : 692)
 แต่ เปรี้ยว ให้ความรู้สึก ว่า เรือที่ขูดนั้นขูดยาว และการขูดนั้นใช้เวลานานมาก
 คำที่ดัดแปลงโดยการ เชื่อมคำนี้ ทำให้ได้คำที่แปลกตา และมีเสียงกลมกลืน
 กัน ยังให้ความรู้สึกชวนขบขัน บางคำช่วยให้หลีกเลี่ยงจากการใช้คำหยาบได้ด้วย

การใช้คำที่ดัดแปลงจากคำเดิมทั้ง 4 ลักษณะ ดังกล่าวแล้วนั้น ทำให้เห็นได้ว่า
 วาณิช นิยมใช้คำที่ดัดแปลงจากคำเดิมโดยวิธีเปลี่ยนคำมากกว่าวิธีอื่นแม้ว่าคำเหล่านั้นจะ
 มีรูปลักษณะที่แปลกตา แต่ก็ยังเป็นคำศัพท์ที่สามารถแปลความหมายโดยอาศัยคำอื่นๆ เป็น
 แนวเทียบได้ คำที่ดัดแปลงแล้วมีประเภทย่อยขึ้นโดยใช้ความรู้ในเรื่องของคำศัพท์ใน
 ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาบาลี สันสกฤต และภาษาอังกฤษ
 คำที่ดัดแปลงแล้วนั้นนอกจากจะมีความแปลกใหม่ในด้านรูปคำ เสียงและความหมายแล้ว
 ยังให้อารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ กันด้วย คำที่ดัดแปลงโดยการเติม ไม่ว่าจะ เป็นการ
 เติมพยัญชนะ พยางค์ หรือคำ ก็ตามจะทำให้ได้คำใหม่ๆ ขึ้นใช้คำเหล่านั้นบางคำมี
 ความหมายเปลี่ยนแปลกไป เช่น มีความหมายกว้างขึ้น หรือมีความหมายไปในทางลบ
 บางคำมีความหมายไปในทำนองสนุกสนานว่า เรียง คำที่ดัดแปลงโดยการตัด
 ทำให้ได้คำที่กะทัดรัด แต่ยังคงมีเค้าความหมายเดิมอยู่ ส่วนคำที่ดัดแปลงโดยการ
 เปลี่ยน ไม่ว่าจะ เป็นการ เปลี่ยนพยัญชนะ เปลี่ยนสระ หรือเปลี่ยนคำก็ตาม ทำให้
 ได้คำใหม่ ๆ ขึ้น และคำเหล่านี้ให้ความรู้สึกทำนองประชดประชัน บางคำให้ความ
 รู้สึกขบขันล้อเลียนก็มี และคำที่ดัดแปลงโดยการเชื่อม ส่วนใหญ่จะเป็นคำที่แปลกตา
 และให้ความรู้สึกชวนขบขัน บางคำช่วยให้หลีกเลี่ยงคำหยาบได้ด้วย

จะเห็นได้ว่าคำที่ วาณิช จรุงกิจอนันต์ ดัดแปลงขึ้นใช้นั้นมีรูปคำแปลกใหม่
 มิใช่เป็นคำที่แปลกตาเพียงอย่างเดียว หากแต่มีความหมายอื่น ๆ แฝงอยู่ด้วย
 ความแปลกนั้นจะนำไปสู่ความขบขัน และความขบขันนั้นจะแทรกความรู้สึกประชดประชัน
 เสียดสี หรือล้อเลียนลงไปด้วยเสมอ การดัดแปลงคำของ วาณิช จรุงกิจอนันต์
 จึงเป็นความสามารถในด้านการใช้ภาษาด้านหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้งานเขียนสารคดี
 ของวาณิช จรุงกิจอนันต์ มีความแปลกใหม่ ทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ

ค. การนำคำมาใช้ร่วมกัน

วาทิต จรุงกิจอนันต์ นำคำมาใช้ร่วมกันหลายลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1. คำที่มีเสียงสัมผัสกัน
2. คำที่มีเสียงเหมือนกัน
3. คำที่มีความหมายตรงข้ามกัน
4. คำที่มีความหมายคล้ายกันหรืออยู่ในประเภทเดียวกัน
5. คำที่มีทั้งเสียงใกล้เคียงกันและคำที่มีความหมายคล้ายกันหรือ

อยู่ในประเภทเดียวกัน

6. คำที่มีตำแหน่งสัมผัสกัน

1. คำที่มีเสียงสัมผัสกัน

การนำคำที่มีเสียงสัมผัสกันมาใช้ร่วมกันเป็นการเลือกเพ้น

ถ้อยคำมาเรียบเรียงเพื่อให้เกิดความไพเราะ วาทิต จรุงกิจอนันต์ เป็นนักเขียน
ที่มีความสามารถในเชิงกวี เขาจึงนำถ้อยคำที่มีเสียงสัมผัสคล้องจองกันมาใช้
ร่วมกันได้เป็นอย่างดี

คำที่มีเสียงสัมผัสกันแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

- ก) คำที่มีเสียงสัมผัสสระ
- ข) คำที่มีเสียงสัมผัสอักษรและสัมผัสสระ

- ก) คำที่มีเสียงสัมผัสสระ

สัมผัสสระได้แก่ "คำคล้องจองที่มีสระและมาตราสะกด

อย่างเดียวกัน" (8 : 543) แบ่งเป็น

- 1) สระ เสียงสั้น
- 2) สระ เสียงยาว

1) สระเสียงสั้น คำที่มีเสียงสัมผัสสระเสียงสั้น

มีอยู่หลายคำ เช่น

สระอะไครมันจะอยากเย็บจักรตัดทรายไถนาอยู่เล่า

(14 : 249)

การนำอาชีวะ 2 อาชีพมาเชื่อมโยงกันด้วยเสียงสระอะ และตัวสะกดในแม่ ก ทำให้ได้คำแสดงอาชีพที่เป็นคำตาย 2 คำ นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงความไม่ตั้งใจในอาชีพที่ทำแล้ว "อิทธิพลของคำตายมักให้ความรู้สึกกดดัน บีบคั้น ถ่วงหนัก" (40 : 231) ความรู้สึกของผู้อ่านจึงคล้อยตามกันว่า อาชีพทั้ง 2 คือ เย็บจักร ตัดทราย เป็นอาชีพที่ลำบาก ต้องทนเหน็ดเหนื่อย และข้อความทั้งหมดยังเสนอสารที่แสดงความเป็นจริงคือไม่มีใครชอบความลำบาก ต้องการมีอาชีพที่สบายกว่าอาชีพเย็บจักร ตัดทราย และไถนา

หมกก็กลับบ้านมา เกาหลัง นั่งรอว่า ...

(21 : 12)

การนำกริยา เกาหลัง และ นั่งรอ มาเชื่อมโยงกันด้วยเสียงสระอะ และตัวสะกดในแม่ กง ทำให้เกิดความรู้สึกขบขันต่อภาพที่นึกเห็นขึ้น ถ้าใช้เพียงว่า "หมกก็กลับบ้านมานั่งรอว่า..." นอกจากจะไม่มีเสียงสัมผัสแล้วยังให้ภาพและความรู้สึกปกติ ไม่ขบขัน นอกจากนี้ยังเป็นการบอกโดยอ้อมว่า การรอนี้เป็นการรอเพื่อฆ่าเวลา รอไปเรื่อย ๆ ไม่ได้หวังผลว่าการรอนี้จะได้ผลลัพธ์ที่ดีเลิศ

สระอิหลายครั้งหลายหนที่ฉันนึกไม่ลง ใจคิดและคิดไม่ลง ใจ

(16 : 127)

การนำคำ จิต - คิด มาสัมพันธ์กันด้วยเสียงสระอิและตัวสะกดในแม่ กด ทำให้ได้คำตาย 2 คำ ซึ่งมีเสียงหนักและ เป็นคำที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันความ หน้าที่ด้วย . กล่าวคือ จิต มีหน้าที่คิด และข้อความทั้ง 2 วรรคคือ นึกไม่ลงรูจิต และ คิดไม่ลงรูใจ มีจำนวน 5 คำ เท่ากัน ทำให้ข้อความมีจังหวะและยังมีใจความ เป็นไปในทำนองเดียวกันด้วย ทั้งนี้เพราะการแยกคำซ้อน . นึกคิด และจิตใจ ออกจากกันเป็น 2 วรรค และ หลายครั้งหลายหน ที่ประกอบข้างหน้า ยังช่วย เสริมข้อความให้สอดคล้องกันยิ่งขึ้น ข้อความนี้ยังแฝงอารมณ์ไว้ด้วยการใช้คำ รูจิต รูใจ รู เป็นคำนามหมายถึง "ช่องที่ทะลุหรือลึกเข้าไปในสิ่งต่าง ๆ" (7 : 687) ความผูกพันไม่ใช่ รู กับ จิตใจ แต่ใช้ว่า ดวงจิต หัวใจ หัวจิต หรืออีกนัยหนึ่งผู้ประพันธ์อาจต้องการเน้นให้ผู้อ่านรู้สึกถึงจำนวนครั้งและความลึกซึ้ง ของการคิดก็เป็นได้

ข่าวสำเร็จทันจิตหรือข่าวเนรมิตทันใจ

(12 : 40)

การนำคำ จิต-เนรมิต มาสัมพันธ์กันด้วยเสียงสระอิ และตัวสะกดในแม่ กด ทำให้ได้คำตายซึ่งมีจังหวะสั้น กระชับ คำ เนรมิต หมายถึง "สร้าง แปลง ทำ บันดาลให้เป็นขึ้น มีขึ้นโดยฉับพลัน" (7 : 443-447) สอดคล้องกับความหมาย ของคำ ทันจิต ทันใจ ซึ่งให้ความรู้สึกรวดเร็ว ฉับไว และมักได้ผลสมดังหวัง ข้อความทั้ง 2 วรรค คือ "ข่าวสำเร็จทันจิต ข่าวเนรมิตทันใจ จึงมีความหมายไป ในทำนองเดียวกัน กล่าวคือหมายถึงข่าวที่พุ่งสู่เร็วทันใจเหมือนกับการเนรมิตขึ้น ซึ่งข่าวชนิดนี้สำเร็จขึ้นได้จากการคิดสร้าง ทำ ข่าวนี้ให้สุกโดยใช้เวลาน้อยนั่นเอง ข้อความนี้แสดงให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของคน ในสังคมที่ชอบความสะดวกสบาย

สระอุ

ท้องยุงทุ่งกระสอบ ... กระสอบ นั้นเหมือนอุ้ง อุ้ง นั้น เหมือนบ้าน

(29 : 454-455)

ตัวอย่างนี้วาณิช ต้องการอธิบายส่วนวน ท้องยู่ของกระสอบ ให้ผู้อ่านซึ่ง
เป็นวัยรุ่นเข้าใจ การนำคำ ฝูง-ยู่ มาสัมผัสกันด้วยเสียงสระอุ และตัวสะกด
ในแม่กง ทำให้ข้อความมีลักษณะคล้องจองกันและทำให้เห็นความสามารถในการ
เลือกคำมา เปรียบเทียบให้ผู้อ่าน เข้าใจได้ง่ายขึ้นโดยเปรียบเทียบกระสอบ กับ ฝูง
เปรียบ ยู่ กับ บ้าน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน แตกต่างกันที่ขนาดใหญ่ เล็ก และ
การใช้ประโยชน์

2) สระเสียงยาว คำที่มีเสียงสัมผัสสระเสียงยาว
มีอยู่หลายคำ คำที่นำมาใช้มีจังหวะของคำจะเท่ากัน เช่น

สระอา

ปล่อยให้ชาวไร่ไถนข้าชาวนาไถนฝักกันไปตามปกติ

(17 : 133)

การนำคำกริยา ข้า มาสัมผัสกับคำนาม ชาวนา ด้วยเสียงสัมผัสสระอา
ทำให้ได้ข้อความที่มีจังหวะและมีใจความไปในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ วรรคแรก
ชาวไร่ไถนข้า ปี 4 พยางค์ เท่ากับ ชาวนาโดยฝัก ในวรรคหลัง และ ชาวไร่
ชาวนา เป็นคำนามหมายถึงกลุ่มชนซึ่งมีอาชีพเกษตรกรรมเหมือนกัน ส่วน ไถนข้า
ไถนฝัก เป็นกลุ่มคำกริยา หมายถึงการถูกทำร้ายเช่นเดียวกัน ข้อความทั้ง 2 วรรค
ยังสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรมในสังคมด้วยคือ แสดงให้เห็นว่า ชาวไร่ชาวนา
ไม่ได้รับการเอาใจใส่ ถูกปล่อยให้ปล่อยปละละเลย

จะดูเลือให้ดูลาย จะดูชายให้ดูกัน

(29 : 241)

การนำคำ ลาย ชาย มาสัมผัสกันด้วยเสียงสระอาและตัวสะกดในแม่เกย
ทำให้ได้ข้อความเสียงแบบส่วนวน ดูข้างให้ดูทาง ดูนางให้ดูแม่ และนอกจากจะ

มีจังหวะเท่ากัน กล่าวคือ วรรคแรก จะดูเสียให้ดูลาย มี 6 พยางค์เท่ากับ
 วรรคหลัง แล้ว จะดูชายให้ดูกัน ยังทำให้เกิดความหมายขึ้นขึ้นได้ เพราะตามปกติ
 ถ้าจะดูผู้ชายก็มักจะดูกันที่หน้าตา ทำทางมากกว่าจะดูที่กัน แต่ถ้าคิดอย่างลึกซึ้งแล้ว
 เราสามารถจะดูเสียได้จากลายจริงๆ และอาจดูชายจากกันได้ด้วย เพราะเสีย
 เป็นสัตว์ป่าที่มีหลายชนิด เช่น เสือควา เสือโคร่ง ซึ่งจะมีลายต่าง ๆ กัน และ
 ลักษณะกันของผู้ชายแต่ละคนก็ต่างกัน เราอาจพิจารณาลักษณะของผู้ชายจากท่าเดิน
 หรือกันได้ เช่น ถ้าผู้ชายกันโค้ง อาจมีท่าเดินนุ่มนวลเหมือนผู้หญิง คนดูอาจคิดว่า
 ผู้ชายคนนี้เป็นกระเทย เป็นต้น

สระอี

ถึงหล่อนมือดีมีบิดดาเลื่อนชั้นหนึ่ง

(๒ : 70)

การนำคำ ดี-ดี มาสัมผัสกันด้วยเสียงสระอี ทำให้ประโยคราบรื่นขึ้น
 และทำให้ข้อความมีลักษณะแปลก สะดุดหู สะดุดตา ด้วยคำว่า มีบิดดาเลื่อน
 และการเรียงลำดับคำ มีมือดี เสียใหม่ แต่ถึงแม้จะเรียงคำเช่นนี้ ผู้อ่านก็
 สามารถเข้าใจได้ว่า มือดี คือ มีฝีมือในด้านการตัดผม เพราะมีคำว่าบิดดาเลื่อน
 ซึ่งหมายถึง เครื่องมือที่ใช้สำหรับตัดผม ช่วย เน้นอยู่ด้วย

ไม่เหมือนประเทศไทยยุค กรุงเทหาสองร้อยปีอันนี้กันต่อไป

(12 : 512)

การนำคำ ปี-ดี มาสัมผัสกันด้วยเสียงสระอี ทำให้ได้ข้อความที่มีลักษณะ
 ชัดแจ้งกันและให้ความรู้สึกขบขันแถมเยาะหยันอยู่ลึก ๆ เพราะโดยปกติ เมื่อ
 กล่าวถึง กรุง เทหา 200 ปี จะให้ความรู้สึกภาคภูมิใจในเอกราชที่ยืนยาว แต่เมื่อ
 นำมาคล้องจองกับ อันนี้ ซึ่งเป็นกิริยาที่ไม่ดีมีนัยถึงการยอมทนนทุกข์ทรมาณจึงทำให้
 ความรู้สึกภาคภูมิใจนั้นลดลงหรืออาจคงอยู่ แต่กลับแสดงให้เห็นว่า เมื่อกรุง เทหา มี
 อายุยืนนานมากเท่าใด คนในกรุง เทหา ก็ต้องอดทนมากขึ้นต่อไปเช่นกัน

สระอู

ใบที่ เก้าศาลเจ้าแม่กวนอู ประสูติสวรรคตนั้น

(2 : 223)

การนำคำ กวนอู ประสูติ มาสัมผัสกันด้วยเสียงสระอู ทำให้ข้อความมีความหมายชวนขัน เพราะกวนอูกับประสูติ ไม่น่าจะมีความสัมพันธ์กัน และเมื่อพิจารณาถึงความถูกต้องแล้ว เจ้าแม่กวนอู นั้น ไม่มี เพราะ กวนอู* เป็นตัวละครเพศชาย ในวรรณคดีเรื่อง สามก๊ก กวนอู จึงไม่อาจเป็น เจ้าแม่ ได้ น่าจะเป็น เจ้าแม่ กวนอิม** ซึ่งชาวจีนรู้จักกันดีมากกว่า

เออ...จริง เอพีซิงอิสทรู ประเทศอู เป็นอย่างนั้นจริง ๆ

(14 : 246)

การนำคำ ทรู อู มาสัมผัสกันด้วยเสียงสระอู ทำให้ข้อความมีลักษณะแปลกและชวนขันเพราะการใช้คำต่างระดับ ต่างภาษา กล่าวคือ ใช้ประโยคภาษาอังกฤษ เอพีซิงอิสทรู (everything is true) กับคำสรรพนาม อู ซึ่งจัดเป็นคำสรรพนามในภาษาไทยที่ถือว่าไม่สุภาพ นอกจากนี้คำว่า จริง ยังมีเสียงสัมผัสกับ อิง ทำให้ประโยครวมรื่นขึ้น และคำ จริง ยังช่วยชี้ความหมายในประโยคด้วย

* กวนอู วีรบุรุษชื่อชื่อในประวัติศาสตร์จีนสมัยสามก๊ก เกิดที่มณฑลชานตง
(44 : 624)

** กวนอิม พระโพธิสัตว์องค์หนึ่งในพระพุทธศาสนา... พระโพธิสัตว์ผู้หญิง... เป็นที่นับถือของชาวจีนยิ่งกว่าพระโพธิสัตว์องค์ใด เพราะถือว่าท่านสามารถดับทุกข์ได้ ... (41 : 622)

การนำคำที่มีเสียงสัมผัสสระมาใช้ร่วมกัน ทำให้งานเขียนสารคดีของวาทิช จรุงกิจอนันต์ มีลีลาจังหวะคล้องจองกัน ทำให้เกิดความไพเราะ และ คำที่มีเสียงสัมผัสกันนั้นเป็นคำง่าย ๆ มีความหมายเข้ากับเนื้อเรื่องได้ดี บางตัวอย่างมีความหมายลึกซึ้ง ชักนำความคิดให้เกี่ยวโยงไปถึงสิ่งอื่น ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความงามในภาษาได้ กล่าวคือ ทำให้เกิดความรู้สึก และนึกเห็นภาพอาจเป็นภาพกิริยาอาการที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน บางครั้งให้อารมณ์ และความรู้สึกแตกต่างกันออกไป อันอาจได้แก่อารมณ์เศร้า เพราะว่าเหวหรือสม เพช หรืออารมณ์ขัน ล้อเลียน ประชดประชัน และบางครั้งการใช้คำที่มีเสียงสัมผัสสระ กันนี้แสดงถึงความคิดอันลึกซึ้ง สะท้อนให้เห็นสภาพเศรษฐกิจ สังคมและความเป็นอยู่ ของคนในประเทศด้วยเช่นกัน

ผบ...ล้างขามจนหน้า เขียวมือ เขียวเกือบทุกวัน

(21 : 27)

ถั่วเป็นนักมวยก็เหมือนกับว่า ห้ายกชกไปหมัดเดียว ที่ เหลือนั้น เจือทั้งหมด
ไม่ได้ ถูกไปเลยสักเบ้าียง

(28 : 168)

คุณใส่ชุด หลวม สวมชุด รัดคาง ๆ เขาไม่ เห็น

(42 : 87)

เป็นหนึ่งในบุคคลประเภท บ้าน เหงา ๆ เฉา เจียบ ๆ

(15 : 47)

คกงานครั้ง ใหม่ อ่อน ใจ เค็ม ที

(15 : 77)

อนุสาวรีย์แห่งมนุษยธรรมคู่กับระย้าอนุสาวรีย์ใจ

(21 : 130)

การท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มกำไรให้ชีวิต เป็นการเสริมจินตนาการและ
หาความสำราญให้แก่จิตใจ

(17 : 213)

ไอ้เรื่องที่เขาเล่าว่ามี ... มีนคองเอาห้ำหาว เอาตะแครงว่อน
เอาข้อนขุด เอาสุดโต เอาไฟจุด ... เชื่อมากไม่ได้

(2 : 41)

จะเห็นได้ว่าการใช้คำที่มีเสียงสัมผัสสระนี้ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดเสียง
คล้องจองกันเท่านั้น หากแต่ยังมีผลให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ ช่วยเร้าอารมณ์สะเทือนใจ
และให้ข้อคิด

ข) คำที่มีเสียงสัมผัสอักษรและสัมผัสสระ

สัมผัสสระได้แก่ "คำคล้องจองที่มีสระและมาตรา
ตัวสะกดอย่างเดียวกัน ส่วนสัมผัสอักษรได้แก่ คำคล้องจองที่ใช้ตัวอักษรชนิดเดียวกัน
หรือใช้อักษรที่มีเสียงคู่กันที่เรียกว่า อักษรคู่" (8 : 543)

คำที่มีเสียงสัมผัสสระ เกือบพบมากในงานเขียนของวราณีช
จริงก็จอนันต์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อย่าได้หวังให้เก้อ เพื่อให้กลุ้มไปเลย

(16 : 89)

การนำคำ เก้อ - เพื่อ มาสัมผัสกันด้วยเสียงสระเออ และคำ เก้อ -
กลุ้ม สัมผัสกันด้วยอักษร ก ทำให้ได้ข้อความที่มีความหมายไปด้วยกันได้ดี ให้ภาพ

และมีใจความเสริมซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ถ้าหวังแล้วไม่สมหวังคือ เก้อ อาจทำให้ชูด
เพื่อเจือปนทำให้เกิดความกลุ้ม คือ ว่าคาญใจ ยุ่งใจ ชักอันใจ ก็เป็นได้

นำแเห็นโลกมาก่อนอ่านนำรอนมาก่ากินหล้ามามากกว่าหยยม
ยี่หมามาเยอะกอง

(17 : 180)

ตัวอย่างนี้มีสัมผัสสระและสัมผัสอักษรหลายแห่งคือ ก่อน-รอน
สัมผัสสระออ สะกดด้วยแม่กน ก่า - หล้า สัมผัสสระเอา กว่า - หมา
สัมผัสสระอา ส่วน "แก ก่อน ก่า กิน กว่า กอง" สัมผัสอักษร ก
ตัวอย่างนี้ยังสามารถทำให้ผู้อ่านขบขันได้เพราะ "กินหล้ามามากกว่า
หยยมยี่หมามาเยอะกอง" เป็นบริบทที่ออกจะไร้สาระเมื่อเทียบกับสำนวน
"เห็นโลกมาก่อน"

อดีต ปัจจุบัน อนาคต มันเชื่อมโยงกันอยู่อย่างสนิทมิดชิด ไม่มีร่อง
ไม่มีรอยแหลมให้เห็น เป็นช่องว่าง เฉยระसानเกยเกาะเกี่ยวกันอย่างชนิดต่าง
ไม่ออกคอกไม่แกแกอย่างไรกิไม่ขาด

(21 : 206)

ตัวอย่างนี้มีสัมผัสสระและสัมผัสอักษรหลายแห่งคือ สนิท-มิด-ชิด สัมผัส
สระอิ สะกดด้วยแม่กด เฉย-เกย สัมผัสสระเออ สะกดด้วยแม่เกย
ออก-คอก สัมผัสสระออ สะกดด้วยแม่ กก แกก-แกก สัมผัสสระแอ สะกดด้วย
แม่ กก ส่วน เกย-เกาะ-เกี่ยว-กัน สัมผัสอักษร ก ทำให้ข้อความมีสัมผัส
แหวนหราว และมีความหมายไปในทำนองเดียวกันทั้งยังสร้างความขบขันเพราะการ
ใช้คำกริยา ต่าง คอก แกก แกก กับคำนามมอกเวลาคือ อดีต-ปัจจุบัน-
อนาคต

เดือนก่อนขณะกำลังนั่งเหม่อมองท้องฟ้าทางหน้าค่างเหล็กดัด มอง
ดูดาวพฤหัสบดี ดาวเสาร์ ดาวอังคาร

(14 : 29)

ตัวอย่างนี้มีสัมผัสสระและสัมผัสอักษรหลายแห่ง คือ มอง-ท้อง
สัมผัสสระออ สะกดด้วยแม่ กง. คัด-หัส สัมผัสสระอะ สะกดด้วยแม่ กค
เทา-เสาร์ สัมผัส สระเอา ส่วน เหม่อม-มอง สัมผัสอักษร ม และพฤหัสบดี
หา เทา หิด สัมผัสอักษร ห ข้อความนี้ดูเหมือนจะไร้สาระเพราะดาวพฤหัสบดี
และดาวเสาร์ เป็นดาวเคราะห์ในระบบสุริยะ ซึ่งไม่มี เทา แต่ก็เข้ากันได้ดี
กับอาการ เหม่อมมอง การให้รายละเอียดที่มากเกินความจำเป็น เช่นที่บอกกว่า
มองท้องฟ้าทางหน้าค่างเหล็กดัด ก็ทำให้เกิดอารมณ์ขันได้

การใช้คำที่มีเสียงสัมผัสอักษรและสัมผัสสระ ทำให้งานเขียน
สารคดีของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ มีสัมผัสแหวกพราว ให้ความรู้สึกต่าง ๆ กัน
และทำให้ผู้อ่าน เกิดจินตภาพ อาจ เป็นความรู้สึกขบขัน เศร้าสร้อย อ้างว้าง
และยังแสดงให้เห็นความคิดที่ลึกซึ้ง สะท้อนสภาพ เศรษฐกิจ สังคม และ
ความเป็นอยู่ของคนในประเทศด้วย เช่น

ไม่หลงไหลได้ลี้มจนลี้มคนถูกรถยนต์แล่นทับคัมชีวา

ศูนย์วิทยทรัพยากร (34 : 21)

หาเรื่องสวย เรื่องงามอยู่ตลอดอะไรที่เป็นงานเป็นการละก็ออกอด
อด เขื่อนขยับเขยื้อน เคลื่อน ไม่ ค่อย จะ ไหว

(29 : 417)

การเห็นเป็นสิบ ๆ กิโลจากเมื่อวานมาส่งผลเอาวันนี้คืนโคน้องถึง
แข่งขานนักอึ้ง เอาทีเดียว

(12 : 124)

ทิว เชือกป้อน นอน เชือกถล่ม เทบิค เชือกพรมน้ำ หอบแมลงวัน คอม
เชือกบิค เป็นทิวค เชือก ยัง จะ ส่ง ขี้ บุก ให้

(17 : 62)

เทบิค เทบิอย เมือย ล้ำ ชะ โลม ทาค วย ยา หม่อง ครา พระ อา ทิด ย ค รี ง ซ ีก
หอบ ทวน ชว น ขิม ค ม แล้ว ขี้ หม ค ก ถึ น ห ัว

(21 : 271)

เหสีย ว ว าก ก็ ใจ ห าย เหสีย ว ช ้าย ก ิ จ เ ห ีย ย ัง ไม่ เหสีย ว จ ก เ ห ง

(2 : 64)

คน ใช้ สิบ สี่ เจ้า นาย สอง คน สวน คน ทำ กับ ขี้ ว คน ช ด ร อง เท ้า
คน กว า ค ส น าม คน ล ้าง ช าม คน ช ัก ห ้า คน เล ี ง ห มา คน เล ี ง แ ว คน เล ี ง
น ก แ ้ว คน เล ี ง น ก เขา ... คน เล ี ง ค ่า คน เล ี ง ค ะ ห า บ น้ำ

(17 : 249)

ชีวิตมนุษย์นั้นมิได้ยืนยงคงกระพันคั้นฟ้าสถาวร

(14 : 57)

การใช้คำที่มีเสียงสัมผัสอักษรและสัมผัสสระ นอกจากจะทำให้ข้อเขียน
มีสัมผัสแพรวพราวแล้วยังทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกนึกเห็นภาพ ช่วยเร้าอารมณ์
สะเทือนใจ ให้ความขบขันบันเทิง และให้ข้อคิดที่มีสาระอีกด้วย

การนำคำที่มีเสียงสัมผัสกันมาใช้ ทำให้งานเขียนสารคดีของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ มีความไพเราะ ชวนให้เพลิดเพลินใจ ทำให้ถ้อยคำมีเสียงคล้องจองกันเป็นท่วงทำนอง งานเขียนของเขาดึงดูดใจไปด้วยภาษาที่สละสลวยงดงามรื่นรมย์ และคำที่มีเสียงสัมผัสกันนั้นนอกจากจะทำให้สารคดีของ วาณิช มีความไพเราะแล้ว ยังเป็นถ้อยคำที่ทำให้เกิดความรู้สึกและนึกเห็นภาพได้ ไม่ว่าจะเป็นภาพที่ชวนให้รู้สึกโกรธ โศกเศร้า ขบขัน หรือ เยาะหยันเสียดสีก็ตาม นับได้ว่าการใช้คำที่มีเสียงสัมผัสกัน เป็นลักษณะดีเด่นที่ส่งเสริมงานเขียนสารคดีของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ ให้มีคุณค่า น่าอ่าน ให้ความเพลิดเพลิน

2. คำที่มีเสียงเหมือนกัน

การนำคำที่มีเสียงเหมือนกัน มาใช้ร่วมกันหลาย ๆ คำ เป็นลักษณะของการเลือกสรรคำมาใช้ร่วมกัน ของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ ซึ่งทำให้ข้อความมีเสียงคล้องจองกัน มีจังหวะและไพเราะ เช่น

ฉันยังทอดถอนอยากจะทำกรรทาท กรายทวนเข้าไปทิ่มแทง ปราบปราม
เขียนหนามแผ่นดินเสียยิ่งแล้ว แต่ก็ยังแหยงอยู่ว่า ฝีมือทวนขนาดมึงสินธุของฉัน
เจอเอ็งสิมึงจ้อออกเข้าเห็นทีจะกรายเท้า ทึ่งทวนดอยเป็นแท้

(2 : 216)

การนำคำที่มีอักษร ท มาเรียงไว้ในที่ใกล้ ๆ กัน จากตัวอย่างนี้ นอกจากจะทำให้เกิดข้อความที่มีเสียงคล้องจองกัน มีจังหวะ และยัง ให้ความไพเราะและความรู้สึกหลายลักษณะด้วยกัน เริ่มตั้งแต่ ทอดถอน อากาศทอดถอน ให้ความรู้สึกค่อนข้างช้า มีอารมณ์ ไม่เบิกบาน ไม่ถูกใจ ผสมกับความรู้สึกเศร้าอย่างอารมณ์ กรรทาท ในที่นี้หมายถึงการยกกองทหารไปรบทำให้ภาพของ อากาศ ทอดถอน เปลี่ยนเป็นอีกเพิ่มขึ้น อากาศ กรายทวน ให้ความช้า

ส่ง่างาม และมีความมั่นใจ ที่มแทง เน้นให้เห็นถึงความมั่นใจ ความกล้าหาญ
 คุณคนที่เพิ่มขึ้น แต่ความกล้าหาญ แผงความคุณคนที่เพิ่มขึ้นก็กลับถูกทำให้ลดระดับลง
 โดยการใช้คำ แหยง ซึ่งหมายถึง "ขยาค ย่อท้อ ไม่ต่อสู้" (7 : 866) และ
 เทียมให้ทราบเหตุผลที่เกิดอาการ แหยง ขึ้นว่าเป็นเพราะอาวุธคือ ทวน ย่อมจะ
 มีประสิทธิภาพน้อยกว่าปืนเอ็มสิบหกจึงก่อให้เกิดภาพที่สัมพันธ์กับอาการ แหยง
 คือ กราบเท้า-ทิ้งทวน-ถอยเป็นแท้ ขึ้น ข้อความนี้ยังก่อให้เกิดความรู้สึกชวนขัน
 ขึ้นได้จากความขัดแย้งคำประสมประสิทธิภาพของอาวุธคือ ทวนกับปืนเอ็มสิบหกหรือความ
 ขัดแย้งของกิริยาอาการที่เปลี่ยนจาก กรรทาทัพ เป็น กราบเท้า กรายทวน เป็น
 ทิ้งทวน และ ที่มแทง เป็น ถอยเป็นแท้

เล่ากันอ้อคือกันอิงถึงเรื่องของคุณอาออบ คือว่าว่า อาออบจะลาออกจากอู่
นี่ไม่ใช่เรื่องของการอ่าหรืออ่ากล่าวอ้าง เป็นเรื่องที่อาออบ ออกโอฮูขึ้นเอง
อู่ ๆ อ้อ ๆ ว่าแกอึดอึด อึดอึดกับพวกกันเองที่มีกินอ้อม แต่ยังอยากจะอ้วน (30 : 136)

การนำคำที่มีอักษร อ มาเรียงไว้ในที่ใกล้ ๆ กันจากตัวอย่างนั้นนอกจาก
 จะทำให้ข้อความมีจังหวะแล้วยังแทรกความเสียดสีไว้คอนท้าย ๆ ด้วย อ้อ อึง
 ให้ความรู้สึกกวนวาย ให้เสียงดังสับสน อ่า ให้ความรู้สึกปกปิดอำพราง ส่วน อ้าง
 ให้ความรู้สึกถึงการระบุนถึงสิ่งใด ๆ การถือสิทธิ์ที่จะกล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อู่ ๆ อ้อ ๆ
 ให้เสียงที่ไม่ชัดเจนแสดงอารมณ์ที่ไม่ค่อยถูกใจ แสดงภาพที่ไม่ค่อยงดงามรวม ๆ กับ
 นำขึ้น อึดอึด เป็นคำตายให้ความรู้สึกไม่น่าพอใจ เพราะถูกกีดกันหรือบีบบังคับ
 นอกจากนี้การใช้คำ อู่ ทำให้ผู้อ่านคิดไปถึง อู่ข้าวอู่น้ำ ซึ่งหมายถึง "แหล่งที่
 อุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร แหล่งที่ได้มาซึ่งเครื่องเลี้ยงชีพ" (43 : 1554)
 อู่ ในที่นี้หมายถึงกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงนี้สามารถหาผล-
 ประโยชน์โดยไม่ซื้อสัตย์ได้ ข้อความคอนท้ายนี้จึงเป็นการกล่าวเสียดสีพวกที่คุ้นเคย
 กับรัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรม (นายอบ วสุรัตน์) ว่าเป็นพวก ไม่รู้จักพอ

โหน ๗ จะกลับก็ขอไป เมื่อกซิโก เสียหน่อยก่อน จะได้ไม่เสียชาติเกิด
ไปแค่ โกลี ๗ พอให้ กล้อมแกล้ม กลับ ไป คุย โก้วางก้าม ว่าเคยไป เกี่ยว สาว
เมื่อกซิโก มาเหมือนกัน

(14 : 240)

การนำคำที่มีเสียงพยัญชนะเดียวคือ ก และพยัญชนะควบคือ กล
มาเรียงไว้ในที่โกลี ๗ กัน นอกจากจะทำให้ข้อความมีจังหวะและมีเสียงคล้องจอง
กันคล้ายการ เล่นสัมผัสอักษรในบทร้อยกรองแล้วยังให้ความรู้สึกทำนองรื่น เรียงขบขัน
ในท่าทีของผู้พูด กล่าวคือ กล้อมแกล้ม เป็นคำกริยาหมายถึง "พูดอ้อมอ้อมเพื่อให้
ผ่านไป" (๗ : 32) และเป็นกริยาที่มีความหมายไปด้วยกันได้อย่างดีกับข้อความ
ข้างหน้า ส่วนอาการ คุยโก้วางก้าม ให้ท่าทางที่องอาจ ฝั่งผาย ตรงข้ามกับ
ท่าทางอ้อมอ้อมอีกอีก จึงให้ภาพคึกคักที่ชวนขันได้

คำที่มีเสียงเหมือนกันนี้ยังมีอีกมากมาย เช่น

อักษร ก

ถ้า เปลี่ยน ใจ ไม่ กลับ เรือ ของ ออก จาก กลอง แล้วจะ ขึ้น เก็ย เก็ย

(14 : 316)

ไอ แพง ของ ไอ กัน ก็ จะ ไล่ หัว ให้ กลับ ถ้า ไม่ กลับ เรื่อง คง จะ เกิด ถึง ขนาด
จะ ต้อง ไป จบ เกม ส์ ใน คุ กั ไ ที่ ซาน ติ เอ โก

(14 : 240)

อักษร ข ค

จำ ใจ จะ ต้อง ทอบ สัง ขาร สืบ เค ื่อน อย่าง สุข ุม กว่า เคย ไป ล้าง ขาม

(2 : 217)

มันเป็นเรื่องน่านาจิตตั้ง เหมือนสังข์ของสังคย นานาบุคคลมันก็
 นานาความคิดและน่านาความคัน

(14 : 316)

อักษร ง

ศักดิ์ศรี ประ เพณีวัฒนธรรมก็จะงอกเงยงอกงามแห่งหนายขึ้นมาเอง

(14 : 252)

เรื่องหงอยงงจันทงุดหงิดและจิบง่าไปตาม ๆ กัน

(17 : 123)

ความรักก็คือ... งุ่นง่าน งงววย งมง่าย เงอะงะ ใจเง่า
เจียนง่า จิดงาด เหง ๆ หวกงองนี่เป็นเรื่องรักผู้หญิง หงอยเหงา งอแง
เจือนง่า จวบจิบ ทงบทงัย ทงิมทงิม งคงาย ง้อนแง่น

(17 : 43)

ขอให้หล่อนจงอยู่ดีกินดีมีสุขนะจ๊ะ ทงุดทงิดงุ่นง่านงุนงงอะไร เกี่ยวกับ
 การงานบ้านเมืองหรือบุคคลก็จงเจียน ๆ ไว้

(14 : 56)

ถ้าอ่านแล้วงง ทงุดทงิดงุ่นง่านว่าผมมันอะไรตั้ง ๆ ที่ไม่เอาไหน

(14 : 359)

อักษร จ

ฉันเขียนจก็จะกลับตัวรอให้อ้อเกมาจเดียวเรื่องมันจะไม่จ

(2 : 309)

ไม่ต้องเป็นไร ไช้รักอัปเวดร้าวจับเจ้านิ่งจ้องของคนอื่นที่เขามีคู่จู้จู้

(24 : 86)

ที่ไหนความเจริญทางวัตถุมัน เจ็ดเจ้า ความเจริญทางจิตใจมันก็จับเจ้า

(2 : 289)

อักษร ฉ ช

ว่าที่จริงเรา ๆ ก็ล้วนแต่ข้าของ ไซกโทม และ เซียซาตที่จะออกหัก
หัวมักหัวฆ่ากันทั้งนั้น

(17 : 42)

รักชาติมักจะขึ้นคั้นด้วยขอข้างหรือฉ่องสองขอเหมือนกัน เช่น
เข็ดขู ชิงชัย ขึ้นขม ชิงชิง ชีวชา ฉ้อฉล เชื่องชา เฉอะแฉะ
ชาติชั่ว ชีฆ้อง ฉาวโฉ่ ชู้ชู้ ชนข้าง โล่งฉ่าง เฉยเฉย

(17 : 43)

อักษร ส ช

เจียมเจียม เรียบร้อย สร้อยเสว้า ชบเซา เหมือน เป่าสาก
จะให้ เป็น เพลงพญา โสก เซียว

(14 : 127)

เมื่อถึงคราวมันก็ สมควร จะ โสกก่าสวด เสว้าก่าสรวล นั้นหาควรแก่การ
สรว เสวไม่

(14 : 71)

อักษร ค

อย่าคิดมา ชดวุง ที่ เฝ เพราะ โอกาส จะ ดิง มัน น้อยกว่า โอกาส จะ ดิง

(2 : 72)

อเมริกา... ไม่มีกองทัพกำลังทหารต่างชาติไปตั้งได้ เค้ด้นอุกกระ เตือกรัฐบาล

(2 : 273)

คอนหลายคอนก็ เลขกระเค็งมา ไค้งดง อู่ โนอเมริกา

(14 : 181)

อักษร ค

ฉำแม่จำ เปียรมา เห็น เดี้ยวนี้ เป็น ไค้ด้นด้น สิ้น เค้นหน้า สิ้น เป็น แน่

(16 : 37)

ทำ อะไร ก็ ซึก จะ ดู ตาม ไม่ ค้อย จะ ไคร้ ตรง ตรง ตรวจ ตรา

(2 : 185)

จ้อ จ วอ ซิง ด้น เดิบ ไค้ ดู ตาม ประ ภาศ สง คราม ตาม ตี อังก ฤษ เสียด ก

แอก แลน ศึก

(21 : 128)

อักษร ท ถ

ปี ท้อ ง เที้ยว เที้ยว ท้อ ง ไป ลง ท่อน้ำ ที่ ง อะไร นี้ ก็ เหมือน กัน

(21 : 128)

หมบ ระ มา ณ ใน ใจ เอา ไว้ ว่า แม่น ไค้ สิ่ง ถ้อย ที่ อึด อึ้ง นี้ แล้ว หมบ ก็ จะ จาก ไป

ด้วย ใจ เป็น สุข แล ถ้อย ทุก ท่อน ที่ จะ กล่าว โดย ทั่ว ๆ ไป นี้ ถ้า จะ ไป กระ ทบ กระ แตก กระ ทับ
หรือ กระ เทือน ใคร ก็ ขอ ให้อย่า ไค้ อภัย หมบ

(14 : 377)

ทำ ไม เณล เณล อ็อก เลือก กะ สิ่ง เขียน ถึง เรื่อง อะไร นั้น ตั้ง ยิด ยาว

(2 : 244)

อักษร บ

หออารมณต์ ๑ เพราะคะณมันบิด เบ็ยว มันกัยขนนอกมาได้เทมินกัน

(14 : 6)

อักษร ป

จงหวัดไทนที่มีป่าก็ดูจะมีขุดคุมครองประบนและปลนปาไป เสียหมค

(16 : 11)

อักษร พ

นี้ฉึนหล่ามไป พลอมไป เสียหลียแล้วนะนี

(14 : 82)

บิลฉึชอมขุด โหงหล่ามและ เพอย่างนีจะไทษใครเา

(30 : 264)

บิลฉึหลาดบิลฉีหังหรือบิลฉึคิกิดิกินัน

(30 : 263)

อักษร ฟ

มันจะ เบ็นดันคอของความทัง เพอฟูบ เพือยขุ่เา นำเะและพอทหัน

(2 : 259)

อักษร ย

ฉึนวาไ้อจอมดบันนีชักจะ เียนเื่อยิคยาว เอะแะหยมหิมยกใหเ

เห็นทีจะดองหยด ไว้กอนแยว... เอียแล้ว

(2 : 61)

อักษร ร

การเ่าเรียนฉันมันก็รูอแว้รูงริงบาเรื่อย ๑

(14 : 5)

ฉันก็น่าจะเขียน เรื่องราวที่มีนรอกวียถึงรูปรอยแห่งความรัก

บ้างขึ้นะ

(16 : 133)

อักษร ล

กว่าจะดูดวงก็ลบ เตอะเสียไม่วู้ก็ล้มเหลว

(2 : 296)

เรื่องบาเพียนนี้มีนรูลูก เทสือกำลังจะล้างออกมา เล้าให้ เข้าใจได้นะหล่อน

(14 : 180)

อาจไม่ถึงขนาดอุยกุงโรมแต่ให้ได้ เลาะหรือเสียบไม่ใช่เส็กสักลูกสักคน

(12 : 147)

อักษร ว

ไม่ต้องไป ไวยวาย ไทวก เทวกอะไรให้มัน วิ้วุ่น

(21 : 50)

รู้สึกแต่ วิ้วุ่นวิ้ว เท่วังเวงวิเวกไปหมด

(2 : 64)

อักษร ท ฮ

รสเชียวฮี่บ...จีนแฉ่...ตกรั้ว ฮึ่ง...เวียคนามหนูบ

(16 : 145)

พรรณนาเกี่ยวกับความ ท้อ เหี่ยว และ ใจหาย เกี่ยวกับอารมณ์อัน หดหู่ ในผลการ

เลือกตั้งที่ชวน ให้ ให้ หวน

(17 : 90)

อักษร อ

ฉัน เคยลองดูสองสามอีกอักขระอักขระอ่านแทบจะอวัท เพราะมัน เหมือน
เอาไพบระอีกมาอย่าไม่ละเอียคแล้วเอามาให้ฉันอัก

(14 : 189-190)

จะให้ออบหาอักจากกิจการของออบแกจก ไปถึงอกแก่อเลของอโย...
ว่าแจะลาออก

(30 : 136)

การนำคำที่มีเสียงเหมือนกันมาใช้ร่วมกันนี้ ทำให้สารคดีของ วาณิช
จงกิจจอนันต์ มีเสียงหนักเบา ให้ความรู้สึกสนุกสนานและความหมายของคำ
เหล่านั้นยังทำให้เกิดความรู้สึกและนึกเห็นภาพได้ต่าง ๆ นานา ซึ่งมีทั้งภาพ
ที่ก่อความรู้สึกอีกเต็ม ท้อถอย ไกรธ โศกเศร้า เยาะหยัน เสียดสี หรือ
ขบขัน และมักจะเสนอข้อคิดที่มีประโยชน์ อาจเป็นข้อคิดเกี่ยวกับสภาพการ-
ค่าเนิ่นชิวัด ข้อคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม และคุณธรรม กล่าวได้ว่า การใช้
คำที่มีเสียง เหมือนกันนี้ช่วย เสริมให้งานเขียนสารคดีของ วาณิช มีคุณค่าควรแก่การอ่าน

3. คำที่มีความหมายตรงข้ามกัน

การนำคำที่มีความหมายตรงข้ามกันมาใช้ร่วมกัน เป็นการ
เลือกสรรถ้อยคำมาเรียบเรียงเพื่อให้เกิดความขัดแย้งที่นำไปสู่ความขบขัน วาณิช
จงกิจจอนันต์ เป็นนักเขียนที่ร่าเริงอารมณ์ขัน เขาจึงนำคำที่มีความหมาย
ตรงข้ามกันมาใช้ในงานเขียนของเขา เช่น

แต่จะไปโทษฟิลิปินส์ว่า ไม่รู้จักก่อน สิ้น ก่อน ยาว ก่อน สิง ก่อน ทย่อน
เหมือนไทยก็ได้

(12 : 592)

คำแรกคือ ม่อน คำหลังที่ตรงข้ามกัน ในตัวอย่างนี้มี 2 คู่ คือ สั้น ตรงข้ามกับ ยาว และ สูง ตรงข้ามกับ หย่อน ม่อนสั้น ม่อนยาว เป็น ส่วนที่มีใช้ในภาษาไทย หมายถึง "ประณีประนอมกัน อะลุบอ่วยกัน" (7 : 547) ส่วน ม่อนสูง ม่อนหย่อน นั้นไม่มีใช้ในภาษาไทย และคำว่า สูง กับ ม่อน มีความหมายขัดแย้งกัน ส่วน ม่อนหย่อน นั้นถ้ามีคำว่า หย่อน ก็ไม่น่าจะมี ม่อน เพราะ ม่อน หมายถึง ทำให้ หย่อน อยู่แล้ว เมื่อนำคำเหล่านี้ มาเรียงต่อกัน จึงให้ความรู้สึกขัดแย้งที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขันขึ้นได้

ฉันมาค้นพบความจริงว่าวิชานี้มันไม่ใช่วิชาบังคับ บังหลวม บังคน บังหนัก บังเบา แคอย่างใดเลย

(14 : 65)

คำแรกคือ บัง คำหลังที่มีความหมายตรงข้ามกันในตัวอย่างนี้มี 2 คู่ คือ ค้ำ ตรงข้ามกับ หลวม และ หนัก ตรงข้ามกับ เบา บังค้ำ ในที่นี้ใช้ ร่วมกับคำ วิชา จึงหมายถึง วิชาความรู้ที่สถานศึกษาหนึ่ง ๆ กำหนดให้ผู้เรียน ต้องเรียน แล้วเล่นคำอื่น ๆ อีกซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับความหมายของวิชา บังค้ำ จึงทำให้เกิดอารมณ์ขันขึ้นได้ กล่าวคือ บังหลวม ไม่มีที่ใช้ในภาษาไทย ในที่นี้เป็นการเล่นคำ หลวม ให้มีความหมายตรงข้ามกับ ค้ำ ส่วนคำ บังหนัก บังเบา เป็นการเล่นคำต่อเนื่องจากคำ บังคน ซึ่งเป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง "อุจจาระ หรือปัสสาวะ" (7 : 462) บังหนัก บังเบา ในตัวอย่างนี้เสียดคำ คน ออกจึงไม่ใช่ราชาศัพท์ แต่ยังคงมีเค้าความหมายของคำราชาศัพท์อยู่และนอกจากนั้นคำว่า เบา เป็นภาษาปาก หมายถึง "ถ่ายปัสสาวะ" (7 : 480) และ หนัก ใช้แทนคำ "อุจจาระ" (7 : 832) ดังนั้นคำ บังหนัก บังเบา ในที่นี้จึงอาจเป็นวิธีเสียดคำหยาบสกปรกด้วยก็ได้

ไข่ ในบ้านเมืองเรานี้มีมากมายเหลือคณานับ คำนวนนิกนิก ไข่หวัด ไข่บรรจง ไข่โทงโทหอ ไข่รากสาคน้อย ไข่รากสาคน้อย

(17 : 311-312)

คำแรกคือ ไซ คำหลังที่ตรงข้ามกันในตัวอย่างนี้มี 2 คู่ คือ หวัด ตรงข้ามกับ บรรจง และ รากสาคน้อย ตรงข้ามกับ รากสาคน้อย ไซ หวัด เป็นชื่อโรคชนิดหนึ่ง ส่วน ไซ บรรจง ในที่นี้เป็นการเล่นความหมายตรงข้ามกัน ระหว่างคำ หวัด กับ บรรจง หวัด เป็นคำกริยา หมายถึง เขียนเร็ว ๆ ไม่ประณีตบรรจง" (43 : 1430) ส่วน บรรจง เป็นคำกริยา หมายถึง "ทำให้สวยงามประณีตและดี" (43 : 730) หวัด และ บรรจง ใช้ขยายคำว่า เขียน ได้ ไซ รากสาคน้อย กับ ไซ รากสาคน้อย เป็นชื่อโรค 2 ชนิดที่เข้าคู่กันได้ดี หากแต่คำ น้อย - ใหญ่ มีความหมายค้ำกันอยู่ นอกจากนี้ยังมีคำ ไซ ไทพอง เป็นคำสร้อยของ ไซ ไทพอง ซึ่งมีเสียงสัมผัสสระออกกับ ไซ รากสาคน้อย ในคำ พอง - น้อย ทำให้ข้อความมีเสียงคล้องจองกันอีกประการหนึ่งด้วย

การใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกันยังมีอีกมากมายเช่น

ไอที่อรรธาธิบาย สาธยาย สาธดา มาเจ้อยแจ้วนี้หล่อนเข้าใจบ้าง
หรือเปล่านั้น

(14 : 18)

กระดากข้อสอบมาทีนี้ เป็นฟอน อัคนัย ปรนอก จูบคู่ บุคคิ ชิตถูก
ยุ่งไปหมด

(14 : 78)

ไม่ว่าจะเหสีว ชาย และ ชวา แลหน้า แลหลัง มองข้าง ข้างล่าง ชำ เลื่อง ข้างบน
ก็ไม่เห็นที่ไหนสักที่ที่กั้มันจะปลอดภัย

(21 : 127)

สิ่งที่ เป็นจริง และเป็นมา เป็น ข้างหน้า ข้างหลัง ของสังคมไทย เวลา

(21 : 125)

ฉลองสองร้อยปีแล้วก็ใช้ว่าจะ เสร็จนะนี่ยังจะมีทางคว้นทางคว้น
ทางอ้วนและทางหมอบอีกมากมายที่จะก่อสร้างต้องรื้อกันอีก

(17 : 352)

ก็หาซีได้ ซีเหนอ ซีเกสือ ซีคน อะไรก็ได้ที่มีนจุดไฟติดมาใช้แทน

(17 : 130)

อาจารย์ที่ปรึกษาจะค้นหาที่แปลได้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาที่แนะนำ
ช่วยเหลือ ที่สงเคราะห์ อนุเคราะห์ มทเคราะห์

(14 : 294)

การดูงานศิลปะไม่ได้ต้องการความรู้เบื้องต้นเบื้องปลายอะไรมากมาย

(12 : 500)

ผมไม่ได้รู้เรื่องรูเห็น รูเบ็น รูคาย มากมายอะไรกับ เขาทรอก

(21 : 16)

ฉันนึกถึงหนึ่งหัวกับหนึ่งคืนทุกที เมื่อนึกถึงว่าวอ เคอร์ เกทนั้น เหม็นถึงขั้นมา
เพราะหนังสือพิมพ์

(16 : 77)

ถ้ามีอะไรที่ก้าวหน้าหรือก้าวหลังจะว่ามาให้แม่จำ เบียร์หังใหม่จะ

(16 : 113)

ฉันไม่ได้เอาอะไรกลับมาจากที่โน่นเท่าไร ไม่ว่าจะในเรื่องข้าวของ
หรือความหลัง ความหน้าอะไรทั้งหลาย

(16 : 118)

ไหนจะผลหมากรากไม้ น้ำตาล ข้าวสาร มันสำปะหลัง ไม้สัก ไม้ซุง
ฮักแหว่ฮาด คีนุก คิตอย มีอยู่พร้อม

(17 : 285)

ช่างเถอะจ๊ะ...ใครจะรัฐประหาร รัฐปฏิสนธิก็ช่างเขา

(14 : 33)

เท่านี้เองหมก เต็งหน้า เต็งหลัง ออกมา

(2 : 4)

มีคำคมหรือคำที่ออกไม่รู้ออกไว้ว่า คนฉลาด เชื่อครึ่งเดียวที่เขาฟัง
แต่คนฉลาดกว่านั้นรู้ว่าครึ่งไหนที่เขาควรเชื่อ

(2 : 154)

ว่าที่จริงแก๊งในอเมริกามีสักห้าหมื่นหกพันแก๊งกระมังก็เหยียบมากเหยียบน้อย
ค้างกันไปตามรากเหง้าและที่มา

(14 : 179)

ไนน์ แคมพิคอลลิส เอ็งจะเข้าไปดูก็ได้นะกอง เกรสเมคองเกรสหมิประชุมลับ
ประชุมแจ้งก็ในนั้นแหละ

(14 : 223)

การทำวิทยานิพนธ์จะต้องเขียนหนังสือประกอบอธิบายความเป็นมา
ความเป็นไป

(14 : 298)

เผามันให้เห็นทั้งรูปทั้งจดหมายทั้งของที่ระลึกที่ระสี่

(18 : 35)

บ้านเรานั้นแน่ที่ว่า ธรรมชาติเองไม่ค่อยจะตื่นตัวหรือสามารถมองเห็น
คุณค่าของการมีสหพันธ์...คนที่เห็นคุณค่า ไม่ใช่ต้องพูดว่าโทษค่ากลับเป็นนายทุน

(2 : 139)

การนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันมาใช้ร่วมกัน ทำให้เกิดความขัดแย้งที่
ก่อให้เกิดอารมณ์ขัน บ้างก็เป็นการให้รายละเอียดที่ช่วยเน้นให้ข้อความมี
ความหมายหนักแน่นขึ้นหรือแสดงลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น

ไม่ว่าจะเหลียวซ้ายแลขวาแลหน้าแลหลัง มองข้างล่างหรือขำเสียงข้างบน
ก็ไม่เห็นที่โทษสักที่ที่ภัยมันจะปลอดภัย

(21 : 127)

หรือ

ยังจะมีทางควมทางควนทางอวนและทางหอมอีกมากมาย

(17 : 352)

การนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันมาใช้ร่วมกันทำให้ถ้อยคำมีความหมาย
ถวิ้งขึ้นหรือ เปลี่ยนไปในทางตรงกันข้าม บางครั้งแสดงความคิดเห็นอย่างถ้วน
ลึกซึ้ง การเขียนเช่นนี้ทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลิน ไม่เคร่งเครียด เป็นการ
เพิ่มชีวิตชีวาให้แก่งานเขียนอีกวิธีหนึ่ง

4. คำที่มีความหมายคล้ายกันหรืออยู่ในประเภทเดียวกัน

การใช้คำที่มีความหมายคล้ายกันหรืออยู่ในประเภทเดียวกัน
หมายถึง การนำคำที่มีความหมายคล้ายกันหรือเป็นคำที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกัน
หรือมีความหมายร่วมกันบางประการ หากแต่อาจใช้ต่างกันมาเรียงไว้ใกล้ ๆ กัน
เช่น

แล้วก็เดินจะลงชั้น ทอดน่อง สวนสนาม ลอยชาย เอือระเหย
ดูบิดดูเบ้ หรือ ดูบิดดูบ่อง ดูคบิด อย่างไรก็ตามถนัด

(14 : 278)

การนำคำ ลงชั้น ทอดน่อง สวนสนาม ลอยชาย เอือระเหย
ดูบิดดูเบ้ ดูบิดดูบ่อง ดูคบิด ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวกับการเดินมาเรียงไว้
 ใกล้กัน ทำให้เกิดข้อความที่ให้ภาพต่าง ๆ กันตามลักษณะของท่าเดิน ซึ่งแยก
 ออกได้ตามลักษณะนิสัย ธรรมชาติและอารมณ์ของแต่ละคนดังนี้ บอกลักษณะที่ก้าวเดิน
 ได้แก่ เดินลงชั้น ผู้เดินอาจเดินอย่างกระแทกกระทั้นเพราะอารมณ์โกรธ
 บอกท่าทางในการเดิน ได้แก่ ดูบิดดูเบ้ คือ "เดินเฉไปเฉมาไม่ตรงทาง" (7 : 350)
สวนสนาม คือเดินอย่างเข้มแข็งแสดงความสง่าผ่าเผย บอกลักษณะอื่น ๆ ได้แก่
ทอดน่อง คือ "อาการที่เดินช้า ๆ ตามสบาย" (7 : 383) ลอยชาย คือ "กรีดกราย"
 (7 : 702) และ เอือระเหย คือ "ปล้อยอารมณ์ตามสบาย" (7 : 920) ส่วน
ดูบิดดูบ่อง คือ "สับคสับขี้ แสนงอน กระตุ้งกระตึ่ง" (7 : 350) แสดงอารมณ์โกรธ
 และไม่ตั้งใจ และ ดูคบิด เป็นท่าเดินที่ไม่นำดูนัก แต่ก็อาจทำให้เกิดอารมณ์ขื่นขื่นได้

การทอดค้ำฟ้าคืออะไร ทอดท่าไม โฉนจึงต้องทอด ท่าไมถึงไม่บึง หรือย่าง
 หรือบึง นั้นมีอยู่

(29 : 455)

ตัวอย่างนี้ นำคำกริยาที่ใช้กับการทำอาหารมาเรียงไว้ใกล้ ๆ กัน คือ
ทอด บึง ย่าง และบึง คำกริยาเหล่านี้หมายถึงการทำให้อาหารสุกซึ่งพอจะแยก
 ให้เห็นความแตกต่างได้ กล่าวคือ ทอด หมายถึง "ทำให้สุกด้วยน้ำมันที่เดือด"
 (7 : 383) บึง หมายถึง "ทำให้สุกด้วยไฟ" (7 : 527) ย่าง หมายถึง
 "เอาของสดวางเหนือไฟ เพื่อทำให้สุก ระวัง หรือให้แห้ง" (7 : 656) และ
บึง หมายถึง "ทำให้สุกหรือร้อนด้วยไอน้ำร้อน" (7 : 446)

เวนิสจะวันออกในอดีตที่ทวนให้ อาลัย เสียหาย อารมณ์ ก็จะกลับมาใหม่
ยิ่งกว่า ดีกว่า มากกว่า เวนิสเวโน ในอิตาลีเสียอีก

(17 : 113)

ตัวอย่างนั้นนำคำ ทวนให้ อาลัย เสียหาย อารมณ์ ซึ่งเป็นคำที่
แสดงอาการคล้าย ๆ กันมาเรียงไว้ใกล้ ๆ กัน ให้ความรู้สึกที่มีลักษณะสัมพันธ์กลมกลืน
กันจนแยกความแตกต่างไม่ได้ กล่าวคือ ทวนให้ เป็นกริยาที่เกิดจากความรู้สึก
เศร้าใจ เสียหาย อาลัย หมายถึง "ห่วงใย หวั่น หวั่น ระลึกถึงด้วยความเสียใจ"
(7 : 903) เสียหาย หมายถึง "เป็นห่วงถึง อาลัยถึงสิ่งที่จากไป" (7 : 822)
และ อารมณ์ หมายถึง "ห่วงใย อาลัย หิดกังวลถึง" (7 : 903)

คำที่มีความหมายคล้ายกันหรืออยู่ในประเภท เดียวกันยังมีอีกมากมาย
เช่น

ประเทศอเมริกาเพิ่มมีสภาพ สภาวะ สถานะ ทางภูมิศาสตร์
ประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การเมือง วัฒนธรรม อารยธรรม เกือบทุกประการประกอบ
ประกอบอาชีพการรรมมาก

(14 : 171)

ทำไมอาชีพการในอเมริกาถึงได้ประกอบอาชีพการเป็นอาชีพการมาก
มายกำยกองเป็นกองเป็นก้อน

(14 : 175)

ไชน่าทาวน์ในซานฟรานฯ นั้นเป็นแหล่งที่มีคดีอาชญากรรมสูงมาก
ครอบครัว ชอกน้อย รูทน้อย ลดเลี้ยวสิ้นดี

(14 : 189)

เจียม เจียม เจียมกริบจูบิบขุด ไม่ออกกันไป เป็นแถวเป็นแถบทีเดียว

(17 : 338)

อะไรๆ ก็ล้วนแต่อุคหันทีบตีบไปหมด เช่นนี้

(14 : 317)

เพื่อนผู้อาวุโสบอกว่ำน้องเรามัน เป็นวีรบุรุษ... เพราะมันมีอุคสาทะ
วิริยะ มานะ

(17 : 244)

ถ้าหาก...มันไม่ ถั่ว บอค เข เหล่ สั้น เหลือ ทหรือ ล่อน ก็นับ เป็นบุญ
เป็นกุศลแล้ว

(34 : 25)

ผมไม่เห็นว่ไอ้ ระ เทศ อเมริกา มัน จะ มี อะไร เส เน นำ ทิสว สม รารา ถนา
จะ อยู่ ตรง ไหน

(2 : 262)

ระย่ำแปลว่า ชิว เหลือ ร้าย ฉิบ หาย เหลือ สิ้น ฉิบ มวง คล เลว ทราม คำ ซ้ำ

(2 : 264)

กระบวนคนที่พูด จา โพ เรา ระ สุ ภา ท รว บ เร ียบ นุ่ น ว ล ช ว น ส บ าย ใจ เมื่อ ได้ ฟัง แล้ว
... เป็นไม่มีใคร เกิน คุณ ขึ้น จิต

(17 : 225)

เขา... เอ๊ยขึ้นด้วยเสียงที่แล้ว เขา ซ้ำ เชื่อง เนิบ นายน

(17 : 177)

ละ เบ็ง ละ คร ไ น หน ึง กับ หม นี้ ไม่ ค ่อย จะ ลง เส ็น ลง ร อย กัน

(37 : 87)

การใช้คำที่มีความหมายคล้ายคลึงกันหรืออยู่ในประเภทเดียวกัน ทำให้สารคดีของวาทิช จรุงกิจอนันต์ ให้ภาพที่ชัดเจนแตกต่างกันออกไป มีทั้งภาพที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งพอจะแยกให้เห็นความแตกต่างได้ และให้ภาพหรือความรู้สึกที่มีความสัมพันธ์กลมกลืนกันจนแยกให้เห็นความแตกต่างไม่ได้ก็มี การใช้คำเช่นนี้เป็นการเขียนที่ให้รายละเอียดมากเกินไป เพื่อให้ผู้อ่านทำความเข้าใจได้ง่ายๆ มีผลให้ผู้อ่านเกิดอาการฉลวยตามและได้รับความเพลิดเพลินได้เช่นกัน

๕. คำที่มีทั้ง เสียงใกล้เคียงกันและคำที่มีความหมายคล้ายกันหรืออยู่ในประเภทเดียวกัน

การใช้คำชนิดนี้หมายถึง การนำคำมาเรียงใกล้ๆ กันโดยคำที่นำมาใช้ร่วมกันนั้นแต่ละกลุ่มจะมีทั้งคำที่มีรูปและเสียงเหมือนเดิม และมีคำที่เปลี่ยนไปเป็นคำอื่นๆ ซึ่งมีลักษณะต่างๆ กัน เช่น เป็นคำที่มีความหมายคล้ายกันหรืออยู่ในประเภทเดียวกัน เป็นคำที่มีเสียงพยัญชนะ สระ สัมผัสกัน เป็นต้น

การใช้คำร่วมกันในลักษณะนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

ก) คำแรกมีความหมายคล้ายกันหรือประเภทเดียวกัน คำหลังเป็นคำๆ เดียวกัน

ข) คำแรกเป็นคำๆ เดียวกัน คำหลังมีความหมายคล้ายกันหรืออยู่ในประเภทเดียวกันหรือมีเสียงสัมผัสกัน

ก) คำแรกมีความหมายคล้ายกันหรือประเภทเดียวกัน คำหลังเป็นคำๆ เดียวกัน เช่น

ที่เป็นอย่างนั้นเพราะการหึงลูกระเบิด หรือแม่แต่แม่ระเบิด พ่อระเบิด
ปู่ระเบิด ก็ไม่ได้หึงแบบเดียวกับเอาขยะไปทิ้งถึง

(21 : 18)

คำแรกคือ ลูกระเบิด แม่ พ่อ ปู่ ซึ่งเป็นคำใช้เรียกเครือญาติทุกคำ ส่วนคำหลัง
คือ ระเบิด จากตัวอย่างนี้ ลูกระเบิด เป็นศัพท์เฉพาะ จัดเป็นอาวุธสงครามที่มี
ประสิทธิภาพในการทำลายสูงประเภทหนึ่ง เมื่อนำคำ พ่อ แม่ ปู่ มาขยายทำให้ได้
คำที่แปลกตา อีกทั้งคำเหล่านี้ไม่มีที่เรียกใช้จึงเป็นการใช้คำที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันได้

เป็นอันว่าผมยังไม่รู้จักกลิ่นของ คอกสายหยุด เขามีต้น เทียนหยุด บ้ายหยุด
หรือ เย็นหยุด อะไรพวกนี้ขายที่ไหนบ้างหรือ เปล่าก็ไม่รู้

(21 : 136)

คำแรกคือ สาย เทียน บ้าย เย็น ซึ่งเป็นคำบอกเวลาทุกคำ ส่วนคำหลัง
คือ หยุด จากตัวอย่างนี้ สายหยุด "เป็นชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่งคล้ายกระดังงาแต่เป็น
ไม้เลื้อย ดอกหอมเฉพาะเวลาเช้า หอมเลยเวลาก็ตมดกลิ่น .." (43 : 1349)
เมื่อนำคำ เทียน บ้าย เย็น มาขยายทำให้ได้คำที่มีความหมายใหม่ถึงแม้จะไม่
เรียกใช้จริง ๆ ก็ทำให้เกิดอารมณ์ขันได้

ลูกข้างค่านั้นจะเลือกผู้แทนที่ เป็นพวกของตัวเข้ามาในสภา... เป็น
คอมมิวนิสต์อันอาจจะมาแย่งประเทศไทย เป็น ไส้ศึก กระเพาะศึก บ้ามศึก ดับศึก
อะไรก็ไม่รู้

(16 : 165)

คำแรกคือ ไส้ กระเพาะ บ้าม ดับ ซึ่งเป็นคำใช้เรียกชื่ออวัยวะ
ภายในร่างกายทั้งสิ้น ส่วนคำหลังคือ ศึก ไส้ศึกในที่นี้หมายถึง "จารชน ข่าศึก
ที่ลอบเข้าสืบความลับฝ่ายศัตรู เพื่อแจ้งให้พวกคนเราทราบ คนทรยศที่เป็นใจเข้าด้วย

กับข้าศึก ลอบส่งความลับของพวกคนให้ข้าศึกรู้" (43 : 1395) ส่วน กระเพาะศึก
ม้าศึก หับศึก เป็นการใช้คำที่ถึงแม้จะไม่มีที่ใช้จริง ก็ทำให้เกิดอารมณ์ขันได้

คำที่คำแรกมีความหมายคล้ายกัน ประเภทเดียวกัน ตามด้วยคำหลังที่
เป็นคำเดียวกันมีอีกมากมาย เช่น

เอาแต่ซู่ว่าถ้ามีเวลาจะกลับไปอีกยังไม่มีเลย ดูนเดียว แผ่นดิน
หัวเดียว อันเดียว ไม่มีทั้งนั้น

(14 : 99)

กินน้ำคา กลืนน้ำคา ดื่มน้ำคา รับประทานน้ำคา เสวยน้ำคา ก็
ความหมายเดียวกันนี้แหละ กวีหรือนักเขียนบางคนเขาอาจเปรียบเทียบให้แรงขึ้น
อีกหน่อยว่า อาบน้ำคา แช่น้ำคา ก็ความหมายเดียวกัน

(29 : 56)

เราไม่ได้เล่นหมาก เกือบหรือเล่นงักกับเบ็ดคกวยจี จะต่อต้านต่อคืออะไร
ก็ต้องมีเหตุผล มีหลักฐานทางชีววิทยา พยาธิวิทยา สรีรวิทยา สรีรวิทยา
สังคมวิทยา ตลอดจนกามาศัลยวิทยา ที่จะอ้าง

(17 : 174)

ไม่ต้องมาทุบเทเรื่อง วางท้อ พูดท้อ ล้วงท้อ ทะเลวงท้อ คกท้อ ให้มาก
เรื่องวุ่นวาย

(17 : 113)

เราจะไม่ยอมเอาชาติของเราไปให้คนเพิกนี้ พรคน พรคน
พวกนี้ ช่วยเลย

(17 : 254)

มันเป็นวิธีที่ผิดทั้งทางโลกและทางธรรม ผิดทั้ง มโนธรรม จริยธรรม
 ทำให้เกิด มงายธรรม มอมเมาธรรม งกธรรม และผิดอีก สารพัดธรรม
 (17 : 327)

ถ้า เหตุการณ สถานการณ ปรากฏการณ ว่าเป็น วิฤตการณ ดังที่
 หนังสือพิมพ์ในเมืองไทยพาดหัวแล้ว
 (21 : 119)

ผม เป็นคน หัวอ่อน มืออ่อน ตีนอ่อน ไม่มีปากไม่มีเสียง
 (21 : 188)

เพื่อให้สอดคล้องกับ เหตุการณ สมาการณ สมาวการณ และ สถานการณ
 ปัจจุบันของการเมืองและสังคมไทย
 (21 : 214)

เขาก็คงจะประกาศเป็นปี่อะไรที่มันงอกเงยได้ไพละเทศเรา คือสร้าง
 ความมีหน้ามีตา มีผลงานให้กับหลวงได้มาก ๆ อย่างกะ บิวีสวกร บิอนากร
บิหาบิชยากร บิมีณฑนากร แล้วก็อาจมาถึง บิจิตรกร เข้าสักคนหนึ่ง
 (17 : 134)

ข) คำแรกเป็นคำ ๆ เดียวกัน* คำหลังมีความหมายคล้ายกันหรือ
 อยู่ในประเภท เดียวกัน หรือมีเสียงสัมผัสกัน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ
 1) คำแรก+คำหลังที่มีความหมายคล้ายกันหรืออยู่ใน
 ประเภท เดียวกัน
 2) คำแรก+คำหลังที่มีความหมายคล้ายกัน และมีเสียง
 สัมผัสกัน

* คำแรกเป็นคำ ๆ เดียวกัน ค่อไปจะเรียกสั้น ๆ ว่า คำแรก

1) คำแรก+คำหลังที่มีความหมายคล้ายกันหรืออยู่

ในประเภทเดียวกัน เช่น

ลงถ้านายก็ยังเป็นนาหิวนาหามอยู่อย่างนี้จะก้อย่าหวังถึงวันที่จะยิ้มแย้ม
แจ่มใสกันเลย

(17 : 239-240)

คำแรกคือ นา คำหลังคือ ยก หิว หาม นายก ในที่นี้เป็นคำนาม
หมายถึงนายกรัฐมนตรี ส่วนคำ นาทิว นาทาม นั้นไม่ได้มีความหมายคล้ายคลึง
กับ นายก แต่เป็นการแยกคำ ยก ซึ่งเป็นคำกริยามาเล่นคำ ยก หิว หาม
ซึ่งมีความหมายไปในทำนองเดียวกัน คือหมายถึง จับ ถือสิ่งของให้สูงขึ้นจากพื้น
ทำให้ได้ข้อความที่มีความหมายไปในทำนองไม่จริงจังและให้ความรู้สึกเสียดสี
ดูหมิ่น ด้วยการนำคำ นายก ไปเทียบกับ หิว หาม

หยิ่งจี้ บริหาร บริสุท บริบว ไปก็มีแต่จะเจ๊ง

(17 : 127)

คำแรกคือ บริ คำหลังคือ หาร สุท บวก ในที่นี้ บริหาร แปลว่า
"ปกครอง คำเนิการ จัดการ" (7 : 459) ส่วนคำ บริสุท บริบวานั้น
เป็นการเล่นคำ โดยการนำคำ สุท บวก ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในวิชาคำนวณหมายถึง
จำนวนที่เพิ่มขึ้น ๆ มาช่วยเน้นและเสริมความหมายของคำ บริหาร ให้ชัดเจน
ทั้งยังแทรกความรู้สึกเสียดสีผู้บริหารด้วยว่าไม่มีความสามารถตั้งข้อความ
"มีแต่จะเจ๊ง" ที่ท้ายประโยค

หมกก็ตกลงใจและหัดสใจว่าจะต้องไป โอกาสทอง โอกาสเพชร โอกาสมรกต
โอกาสอำพันอย่างนี้ไม่ได้ผ่าน เข้ามาในชีวิตผมปีละหน

(37 : 10)

คำแรกคือ โอกาส คำหลังคือ ทอง เพชร มรกต อำพัน โอกาสทอง
เป็นส่วนนวมหมายถึง เวลาที่ดี เวลาที่มีค่า เมื่อนำค่านามคือ เพชร มรกต
อำพัน ซึ่งเป็นอัญมณีที่ใช้ทำเครื่องประดับมาประกอบท้ายคำ โอกาส ทำให้เห็นว่า
นอกจากต้องการเล่นคำแล้วยังย้ำและเน้นความหมายของคำ โอกาสทอง ให้มาก
ขึ้นด้วย

การใช้คำที่คำแรกเป็นคำเดียวกันและคำหลังมีความหมายคล้ายกันหรือ
อยู่ในประเภทเดียวกันมีมากมาย เช่น

แล้วก็ไม่เห็นมี เทศบัญญัติขึ้นแหะอะไรที่จะจำกัดการใช้อะไร
เป็นขึ้นเป็นอัน

(21 : 128)

คำไฟฟ้าขึ้นราคาของมันเป็นอย่าง เดียวเมื่อไร คำไฟดินไฟใหม่
ไฟผลาญ นี้ก็ขึ้นราคาเหมือนกัน

(21 : 129)

ใจผมเน้นนึกจะกระตุกทางมันออกมาจากได้ดัง แต่เคษะบุญ เคษะกุศล
เคษะหระหุทหระวรรมหระสงฆ์ อายุที่มากขึ้นแท้ ๆ ก็เดียว ทำให้ผมคิดว่า
อย่าเลย

(15 : 48)

นักศึกษาที่มีสามพันธุเหมือนของไทยคือ พันธุผู้ พันธุเมีย และพันธุไม่
ผู้ไม่เมีย คือพันธุกระเทย

(2 : 198)

จะตั้งชื่อกระทรวงว่าอะไรดีวะ กระทรวง เบตคากรุณาหรือกระทรวง
แบ่งกันกินดี กระทรวงกุณานุสสติกิไม่เลว

(17 : 74)

น้องเรายังเป็นวีรบุรุษ...มี เหย้ามีเรือนมีบ้านมีช่อง เป็นของตัวเอง

(17 : 244)

ดาวร้ายก็ร่วงคู่ปลงมา คายโง่ คายท้อ คายลืบท้า คายยี่สิบ
กันทุกวันจันทร์ถึงอาทิตย์

(21 : 127)

ผู้คนแท้กันมาบัสการ นมัสเวรกรรม ชุกคำชุกหินชุกดิกชุกคืน

(18 : 39)

เนื่องจากไม่มีใครสักคนที่ จะโยนจะขว้างจะปาจะทุบ ความรักมาให้เรา

(21 : 126)

การเมือง เมืองไทยเต็มไม้โล่งใจ ใจจั่งแจ้ง ในเรื่องตัวคนว่าใคร เป็นใคร
เหมือนบ้านอื่นเมืองอื่นเขามัน ต้องเอา ต้องกะ ต้องคำนวณ ต้องวิเคราะห์
สืบค้น ขุดคุ้ย ขุดทะเลาะล่าไปก็ไม่ได้ เจอคอเจอตีนเข้าง่าย ๆ

(16 : 110)

ถนนกรุงเทพฯ ก็ เหมือนเคย เหมือนเดิม เหมือนที่ผ่านมา และ
เหมือน ๆ ที่จะผ่านไป คือ มีราม เรียบ ขรุขระ น้ำขัง น้ำโคลน

(16 : 5)

ต่อมาเห็นจะเป็นความ ละเอะไม่ได้ เรื่อง ไม่ได้ ราวของกฎหมาย
ไม่เขียน ไม่สักดีลิตส์ ไม่ขัง ไม่ขึ้น ไม่ได้ความ และไม่อะไรต่อไม่อะไร
ทั้งหลายที่มันไม่

(16 : 31)

เพื่อจะได้สว่างจากการตื่นหูมาตื่นตาตื่นใจ เสียที

(12 : 34)

ถ้าคิดกันในแง่มุมธรรมดานี้ก็ เป็นลักษณะใจบุญสุนทาน เป็นการก่อสร้าง
ความสามัคคีให้ เกิดขึ้นระหว่างชนในชาติ เป็นการลบความเลียด ความน้ำตา
ความน้ำลาย และความน้ำบูก ทั้งหลายทิ้งมวล

(16 : 44)

กองทะเลเบียน เป็นแหล่งราชการที่ชั่วร้ายมากที่สุดหนึ่ง เพราะอุดมไปด้วย
หน้าหมา และหน้าม้า หน้าแมว และหน้าเหี้ยสารพัด

(16 : 92)

แล้วยังรัฐมนตรีสองปีเปลี่ยนสามหนอย่างป๊ออย่าไปโทษรัฐมนตรีเลย ให้ เป็น
รัฐมนตรี เอก พิเศษ ก็ไม่รู้จะทำอะไรเหมือนกัน

(17 . 241)

นั่น ๆ สึกเพนตากอน ซีไอเอ ซีไอบี ซีไอแซดมีวักกันอยู่ในนั้น

(14 : 223)

ข้าวของ...มันแพงขึ้นไปทุกวัน ทุกคืน ทุกอาทิตย์ ทุกจันทร์ ทุกอังคาร
ทุกพุธ

(17 : 276)

2) คำแรก+คำหลังที่มีความหมายคล้ายกันและมีเสียง

สัมผัสกัน การใช้คำประเภทนี้แบ่ง เป็น 3 ลักษณะ คือ

- ก) คำหลังมีเสียงสัมผัสสระ
- ข) คำหลังมีเสียงสัมผัสอักษร
- ค) คำหลังมีเสียงสัมผัสสระและอักษรร่วมกัน

ก) คำหลังมีเสียงสัมผัสสระ เช่น

น้ำท่วมเทียบ น้ำท่วมฝั่ง น้ำท่วมขัง และน้ำท่วมถนน ตลอดจน
ท่วมหัวคนอยู่ในเวลานี้

(30 : 15)

คำแรกคือน้ำท่วม คำหลังคือ เทียบ ฝั่ง ขัง ถนน คำหลังคำที่ 2
คือ ฝั่ง สัมผัสสระอะ กับคำท้ายคำที่ 3 คือ ขัง คำท้ายที่นำมาเรียงกันทั้ง 4 คำ
นี้แสดงสภาพของน้ำที่ท่วมอยู่ และแสดงสถานที่ที่น้ำท่วมด้วย คำท้ายเหล่านี้
ยังให้ความรู้สึกเสียคือว่าอีกด้วยดังเช่น น้ำท่วมเทียบ แสดงสภาพของน้ำที่
ท่วมว่ามีได้เกิดขึ้นความสภาพธรรมชาติหากแต่เกิดจากการกระทำของคน ส่วน
น้ำท่วมขัง แสดงสภาพของน้ำท่วมว่าไม่ได้รับการระบาย จึงเป็นการกล่าว
เสียคือว่า เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ว่าทำงานไม่สัมฤทธิ์ผล และคอนท้าย
ยังเน้นให้เห็นถึงความเดือดร้อนที่เกิดจากน้ำท่วมว่ามีมากด้วยคำว่า ท่วมหัวคน

มีเรื่องลมก็ไม่รู้จะเอาลมอะไรดี เพราะมีหลายลม เหลือเกินไม่ว่าจะเป็น
ลมปาก ลมดี ลมร้าย ลมฉิบหายนะ ลมโลกะ และลมหัดดา ทั้งหมด

(17 : 351)

คำแรกคือ ลม คำหลังคือ ปาก ดี ร้าย ฉิบหายนะ โลกะ
หัดดา ตัวอย่างนี้มีสัมผัสสระ 2 คอนคือ คำหลังคำที่ 3 คือ ร้าย สัมผัสสระอา
กับคำท้ายคำที่ 4 คือ หาย(นะ) และคำท้ายคำที่ 4 คือ (หาย) นะ สัมผัส
สระอะคือไปยังคำท้ายคำที่ 5 คือ (โล)กะอีกคอนหนึ่งด้วย คำท้ายที่นำมาเรียง
ต่อกันทั้ง 6 คำนี้ เป็นคำแสดงลักษณะคำพูด อารมณ์หรือสภาพจิต บางคำเกิดจาก
การประสมคำขึ้นใช้เองอาทิเช่น ลมฉิบหายนะ ลมโลกะ และลมหัดดา ลมปาก
แสดงลักษณะของคำพูด หมายถึง "ถ้อยคำที่กล่าว คำพูดที่พูดจูงใจให้คล้อยตาม"

(7 : 462) และ ลมตี ลมร้าย แสดงลักษณะอาการ หมายถึง 'มีอาการดี ๆ ร้าย ๆ' (7 : 462) ส่วน ลมฉิบหายนะ ลมไลภะ และลมหัตถา เกิดจาก การมีระสมคำขึ้นใช้เองซึ่ง เมื่อพิจารณาความหมายของคำหลังทั้ง 3 คำคือ ฉิบหายนะ แปลว่า "ความเสียหาย . ความฉิบหาย" (7 : 574) ไลภะ แปลว่า 'ความอยากได้ ไม่รู้จักพอ' (7 : 482) และ หัตถา แปลว่า 'ความทะยานอยาก ความใคร่ในกาย' (7 : 218) จึงล้วนเป็นคำแสดงลักษณะ ของสภาพจิตที่ไม่ดี ไม่น่านิยม คำเหล่านี้จึงให้ความรู้สึกในด้านลบ

จะต้องยกย้ายถ่ายเท ใช้ เล่ห์ ใช้คาถา ใช้ศาสตรา ใช้อ่านาจ สารพัด ใช้ทุกวิถีทาง ที่จะถนอมอ่านาจเอาไว้

(16 : 58)

คำแรกคือ ใช้ คำหลังคือ เล่ห์ คาถา ศาสตรา อ่านาจ คำหลังคำที่ 2 คือ คาถา สัมผัสสระอา กับคำหลังคำที่ 3 คือ ศาสตรา คำเหล่านี้แสดงวิธีการที่จะถนอมรักษาอ่านาจไว้ โดยไม่คำนึงถึงว่าการถนอมอ่านาจนั้น ๆ ไว้ จะทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน รุนแรงเพียงไรหรือไม่ ดังความหมายของคำท้ายที่ใช้ คือ เล่ห์ หมายถึง "กลอุบายหรือเงื่อนไขอันอาจทำให้คนอื่นหลงผิด เข้าใจผิด" (7 : 722) คาถา หมายถึง "คำเสกเป่าที่ถือว่าศักดิ์สิทธิ์" (7 : 182) ศาสตรา หมายถึง "ของมีคมเป็นเครื่องฟันแทง" (7 : 756) อ่านาจ หมายถึง "สิทธิ์...กำลัง ความรุนแรง การบังคับ..." (7 : 905) คำที่นำมาเรียงกัน เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันในทำนองเดียวกับ คำกล่าวที่ว่า ไม่ได้ด้วยเล่ห์ต้องเอาด้วยกล ไม่ได้ด้วยมนต์ต้องเอาด้วยคาถา ต่างกันแต่เพียงว่า สมัยปัจจุบันนี้ ความเชื่อเรื่องเล่ห์ กล มนต์ คาถา นั้น ถูกกลบเลือนหรือด้อยลงไป หลังของศาสตราและอ่านาจทำให้คนเกรงกลัวได้มากกว่า

การใช้คำที่คำแรกเป็นคำๆ เดียวกันและคำหลังมีเสียงสัมผัสสระ
มีอีกมากมาย เช่น

พระคุณะ ไม่ใช่สิ่งที่จะศรัทจะลิวจะดวงจะชิงกันให้ดูให้เห็นได้

(17 : 145)

ความจริงยังมีอีกหลายข้อ หลายสถาน หลายประการ

(16 : 31)

ท่ามกลางเสียงคำทอประกายว่า หมา เป็นหมา เหี่ยวระทม มาศใส่
เขาก็ลงมือยอมรับรัฐธรรมนูฉบับนี้กัน

(16 : 112)

ดูกิจมันรุมก็รุมก็ค รุมมีค เสียงจนฉันทกระดิกกระเดี้ยไม่ค่อยจะได้

(16 : 155)

ถ้าถูกริบอริบโดยแล้วไม่รู้ละ เป็นใจ คายโหม ศิลปินอิสระถามถาม
คาย ชาก คาย ทั้ง เป็น คาย แบบ มอง ไม่ เห็น เขาเรียกว่าคายในคุกความคิด

(17 : 291)

ความแตกต่างของไทยกับอเมริกาเน้นคูมันจะแกค่างกันทุกแ่งทุกมุม
ทุกมุมทุกมุม

(2 : 290)

ขอให้เชื่อว่ามันจะโหมไปอีกเรื่อย ๆ... เผา ไล่ ที่ เผา ล้าง ที่
เผา เค ฉิ ย ร บ ั ญ ฉิ เผา ค ง บ เผา ศ ท พ ร ร พ ร ุ ช อ ย ู อ ง า น ี

(21 : 129)

(ข) คำหลังมีเสียงสัมผัสอักษร มีมากมายเช่น

อเมริกา มี กระทรวงอยู่ 12 กระทรวง ก็คงพวก กระทรวงเกษตร
กระทรวงกษาปณ์ กระทรวงกระสันต์ กระทรวงกระสอบ กระทรวงกระชกไส้
อะไรพวกนี้

(14 : 24)

คำแรกคือ กระทรวง คำหลังคือ เกษตร กษาปณ์ กระสันต์ กระสอบ
และ กระชกไส้ คำหลังที่นำมาเรียงกันทั้ง 5 คำนี้ แสดงอารมณ์ขัน เสียคดี
ด้วยท่าทีล้อเลียนอย่างไม่จริงจังนัก สืบเกิดจากชื่อกระทรวง 3 ชื่อหลัง เป็นชื่อ
กระทรวงที่ไม่มีจริง และ กระทรวงกระสันต์ ให้ความรู้สึกที่ไม่ดีนักเพราะ
กระสันต์ แปลว่า "กระวนกระวายในกาม" (7 : 44) ส่วน กระทรวงกระสอบ
ให้ความรู้สึกขมขื่นเพราะคำว่า กระสอบ นั้น หมายถึง "เครื่องสานหรือทอด้วย
คันกระจูด หรือปอป่าน สำหรับบรรจุข้าวและของอื่นๆ" (7 : 44) ซึ่งไม่น่าจะ
นำมาตั้งเป็นชื่อกระทรวง และ กระทรวงกระชกไส้ ให้ความรู้สึกขมขื่นผสมกับ เสียคดี
อย่างลึก ๆ และไม่น่าจะตั้งเป็นชื่อกระทรวง เพราะ กระชกไส้ ทำให้คิดไปถึง
การทำร้ายร่างกายกันอย่างรุนแรง ทั้งนี้อาจ เป็นการเสียดสีประเทศอเมริกา
ว่าถึงแม้จะได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่เจริญแล้ว แต่ก็ยังมีคดีทำร้ายร่างกายกัน

เชอ... เอาเป็นว่าให้หล่นสบายดีแล้วกัน คำพรคำพระคำชุกคำผัน
คำหลุบคำไหลอะไร..แล้วมันก็ ช.ค.พ. ศูนย์นั้นแหละ

(2 : 219)

คำแรกคือ คำ คำหลังคือ พร พระ ชุก ผัน หลุบ ไหล คำหลังที่
นำมาเรียงกัน 6 คำนี้ แสดงถึงการขี้นะให้ตระหนักว่า บุคคลไม่ควรเชื่อถือ หรือ
จริงจังกับคำอวยพร ไม่ว่าจะ เป็นคำอวยพรประเภทใด เพราะคำให้ศีลให้พรต่างๆ

เป็นเพียงคำพูดซึ่งอาจจะกลับกลาย เปลี่ยนแปรไปเหมือนดังความหมายของคำ สัน
 ฆอบ ใหม่ ก็เป็นได้

มีวิธีเดียวที่จะทำให้ชอทานหมดไปจากเมืองไทย คือ เปลี่ยนจากชอทาน
 เป็นชอทีหรือชอโทษก็ได้ ที่นี้ชอทานก็ไม่มีอีกต่อไป ถ้าชอทีหรือชอโทษมันเยอะเข้า
ก็หาทางเปลี่ยนกันใหม่ . จะเป็น ชอทุบ ชอถอง ชอถีบ ชอกระถิบอะไรก็ว่าไป

(17 : 76)

คำแรกคือ ชอ คำหลังคือ ทาน ที โทษ ทุบ ถอง ถีบ กระถิบ
 คำหลังที่นำมาเรียงกันทั้ง 7 คำนี้ แสดงความคิดที่แปลกแหวกแนวและชวนขัน
 เพราะความหมายของคำหลังทุกคำทำให้ความหมายของคำ ชอทาน ซึ่ง
 หมายถึง "บุคคลที่หาเลี้ยงชีพโดยการขอ เงินหรือขอสิ่งของเลี้ยงชีวิต" (7 : 132)
 เปลี่ยนไปและยิ่งกว่านั้นยังแสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงที่ผู้ขอจะได้รับเพิ่มขึ้น
 เรื่อยๆ คือจากระดับ ทุบ ไปสู่ ถอง ถีบ แล้ว กระถิบ

การใช้คำที่คำแรกเป็นคำๆ เดียวกัน และคำหลังมีเสียงสัมผัสอักษร
 มีมากมาย เช่น

ทำไมอาชีพการ ในอ เมริกาถึงได้ระกอบอาชีพกิจ เป็นอาชีพการม
 มากมายก่ายกอง เป็นกอบ เป็นก้อน ฉันก็ไม่ค่อยแม่ใจ เหมือนกัน

(14 : 175)

ได้พิสูจน์กับประชาชนแล้วว่าเป็นรัฐบาลที่น่าสงสารและฉิบแหลว
มาทุบทุบทุกทางทุกกระบวนและทุกรูปแบบ

(17 : 212)

ฉันไม่ใช่นักวิทยาศาสตร์หรือคาราศาสตร์ เป็นอยู่ข้างนักวิทยาศาสตร์
หรือคาราศาสตร์

(14 : 262)

วิทยานิพนธ์ก็จะกลายเป็นวิทยานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ไป

(14 : 295)

ถ้าเป็นน้ำมันใส่ผม น้ำมันพราย น้ำมันพืช น้ำมันมะพร้าวก็เห็นจะ
ไม่กระไร

(7 : 102)

หวังคำกันว่าไอ้โกงวงแปลว่า ไอ้โกง ไอ้โกง ไอ้เชอ ไอ้เชอ
ไอ้สวม ไอ้สามสิ่ง อะไรก็ได้

(14 : 196)

แก้ภาพพจน์ แก้คำแก้ผ่อนประสาท์อะไร

(14 : 163)

ไทยรัฐก็ทาคหัวข่าวไว้ไม่เลวเหมือนกัน... "เหยคอกคำได้ชิด คอกอื่นๆ
อ้าง" หมสงสัยไผ่ประการแรกว่า คอกอื่นๆ ปีเป็นยังง เหมือนคอกทอง หรือ
คอกกระทือใหม่หรือว่าคอกกระทือนคอกกระทือ

(21 : 121)

ไม่ได้เรื่องไม่ได้ราวไม่ได้รตรสไม่มีสุเทริยสและไม่มีความสามารถใน
ในการบริหารกิจการเกี่ยวกับรถโดยเฉพาะรถประจำทาง

(21 : 132)

หาลูกบอลวิ่งเงาะ วิ่งไซ วิ่งซ็อนวิ่งเฉียง วิ่งเงาะ ให้ลูกมันไม่
หัดความไต่ก็แล้วกัน

(14 : 131-132)

คำรวจใน เมืองไทยเฒ่า เล่นหัวควายไม่ค่อยจะได้ ถ้าเป็นคนก็เหมือน
คนที่มีปบค้อย ปม เค้น ปมสะตืออะไรหลายอย่างที่ผิดสามัญมนุษย์อยู่

(16 : 6)

เมืองไทยไม่ได้มีแต่ครูประทีปคนเดียว ยังมีครูประเทือง ครูประทูน
ครูประเทียบ ครูประทับและครูประทะอีกมากมาย

(16 : 23)

วันที่รัฐมนครมหาดไทยชื่อประเทือง ไม่ได้ชื่อประทูน ประเทือ ประถ่ม
ประทูน อย่างที่เคยมีมา

(21 : 18)

โรงรับจำนำหลวงร้องอุ...แปลก ทำไมถึงร้องอุ ทำไมไม่ร้องอาหรือ
ร้องโหยร้องอุยร้องอุ้ยหรือร้องอุย ร้องไถ่

(17 : 280)

สมบัติคนตระกูลนี้เป็นหวงงุ่นหวงมรกต ชื่อคนในตระกูลนี้ขึ้นต้นด้วยหวงทั้งสิ้นเขามี
หวงทอง หวงเงิน หวงแก้ว หวงมรกต หวงชมพู หวงสะอาด หวงละเอียด หวงหรีด
หวงรวบ หวงไวย หวงหลงระเริง เยอะแยะไปจะเอาสักกี่คนหวงก็ได้

(17 : 58)

รื้อมลิกัน สัญลักษณ์เป็นข้าง จะเป็นข้างทั้ง หรือข้างหลายหรือข้างสิดอสิดำ

(14 : 12)

แต่เป็นไฉนอย่างไรกัน ในบุ ในห้วย ในเหว ในป่า ในเมือง
บนเขา ในทะเลทราย ถ้าหากว่ามีบ้านมีเมือง เป็นตึ่มมีน้ำประปา

(14 : 54)

หุงออกอย่างนี้แหละที่ เขาเรียกกันว่าหุงกระต๊อบ...หุงพะไล หุงโลหุงลิน
หุงหลามหุงกระ เพื่อทั้งหลาย

(17 : 177)

(ค) คำหลังมีเสียงสัมผัสสระและอักษรมีมากมาย เช่น

แต่พอ เข้าวาระสองที่แปรผู้ดิกับ ชี่กลาก ชี่เกลื่อน ชี่เรื่อน ชี่พูด
ชี่พูดดังทั้งหลายจึง เกิดขึ้น

(16 : 112)

คำแรกคือ ชี่ คำหลังคือ กลาก เกลื่อน เรื่อน พูด พูดดัง คำท้ายคำที่ 2
สัมผัสสระเดียวกับ คำท้ายคำที่ 3 คือ เกลื่อน และ เรื่อน กลาก สัมผัสอักษรลว
กล กับ เกลื่อน ส่วน พูด-ดัง สัมผัสอักษร ท ทำให้ข้อความมีลักษณะรามรื่น
คล้องจองกันดี และคำที่นำมาเรียงนี้ เป็นชื่อโรคผิวหนังทั้งหมด จึงทำให้เกิด
ความรู้สึกลดค่าได้ด้วย

ท่านรักคำว่า โลกมาก เป็นพิเศษ...คำอื่นที่ติดกว่าเขาจะไปอย่างเช่น
โลกวิจิตรโลกวิสิศมาหราโลกครีงคาหรีงจใจเอะไรกิได้

(21 : 67)

คำแรกคือ โลก คำหลังคือ วิจิตร วิสิศมาหระ ครึงคา ครึงใจ คำท้าย
คำที่ 1 คือ จิตร สัมผัสสระอีกกับคำว่า ลิศ และคำท้ายคำที่ 2 คือ หรา สัมผัสสระอา

กับคำท้ายคำที่ 3 คือ คา และ วิจิตร วิศิษมาทรา มีเสียงสัมผัสอักษร ว ส่วน ส่วน คริงคา กับ คริงใจ มีความหมายคล้ายๆกัน แต่ในบริบทนี้วาณิช เลือกใช้คำ ที่มีความหมายดี ๆ เหล่านี้เพื่อว่ากระทบหรือประชดผู้ที่เห็นดี เห็นงามกับการเปลี่ยนชื่อ โดยให้ใช้คำว่า โลก นำหน้า ซึ่ง วาณิช ทราบดีว่า โลก เป็นคำสะแลง หมายถึง อวัยวะเพศหญิง จึงไม่ต้องการให้ตั้งชื่อเมืองในท่านองนี้สัก

เราก็มุ่งไปสู่ประชาธิปไตยใจละ ประชาธิปไตยประชาธิปไตยประชาธิปไตย
ประชาธิปไตย ทำอะไรกัน

(17 : 58)

คำแรกคือ ประชาธิปไตย คำหลังคือ โดย คอ ถ่อ รongเท้า คำหลัง คำที่ 2 คือ คอ สัมผัสสระออกกับคำหลังคำที่ 3 คือ ถ่อ ทำให้ข้อความนี้มีเสียง คล้องจองกัน และคำหลังที่นำมาเรียงกันทั้ง 4 คำนี้ให้ความรู้สึกดูหมิ่น เสียสติ การปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะคำที่ใช้มีความหมายไม่ดี ให้ความรู้สึกตกต่ำ กล่าวคือ ใช้คำว่า คอ ทำให้คิดไม่ถึงคอไม้ ซึ่งจัดเป็นสิ่งไร้ประโยชน์เพราะเป็น "โคนของต้นไม้ที่ลำต้นถูกตัดหรือหักลงแล้ว" (7 : 322) ส่วน ถ่อ โดยปริยาย หมายถึง "ไปหรือมาด้วยความลำบาก" (7 : 363) แสดงให้เห็นว่าการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยของไทยนั้นได้มาและดำรงอยู่ด้วยความลำบาก และ รongเท้า เป็นของใช้ที่รองรับเท้าซึ่งเป็นอวัยวะที่อยู่ต่ำสุด เหยียบย่ำ อยู่ใกล้ชิดสิ่งสกปรก จึงให้ความรู้สึกตกต่ำ หรือความรู้สึกท่านองถูกกดขี่ แต่ทั้งนี้ ประชาธิปไตย อาจ เป็นวิธี เสียงคำสมตหายา ๆ ความแบบชาวบ้านก็เป็นได้

การใช้คำที่คำแรกเป็นคำ ๆ เดียวกันและคำหลังมีเสียงสัมผัสทั้งสระและ อักษร มีอีกมากมาย เช่น

ซึ่งก็เป็นอันว่าเขายอมรับความเป็น ขี้กลาก ขี้เกลื่อน ขี้เรื้อน ขี้กวาง
ทั้งหลายของ รัฐธรรมนูญฉบับนี้กัน

(16 : 112)

หมบอกว่าไม่มี ไม่ว่าจะทองเหลืองทองคำทองกะหรือทองเค

(37 : 23)

ฆ่ากันคายไทงคายท่าคายห้าคายสิบไปก็ทันแล้วไม่เคยจับคนฆ่าได้เลย

(17 : 289)

น้ำท่วมในกรุงเทพานั้นผม เชื่อว่าคงจะไม่ เป็นสุขนักหรอกในการที่จะ
แต่ตัวเองอยู่ในน้ำอย่างนั้นจะ เป็นช่องกึ่งก็ขอ เป็นแค่ช่องกึ่งทุก เดอะ ช่องกึ่งเซตหรือ
ช่องกึ่งเพชนั้น ไม่เอาไม่เคย เป็นไม้ค้ำจะ เป็น

(21 : 141)

เอา เดอะจะ ถ้ามีอะไร เปลี่ยนแปลง เปลี่ยนไป เปลี่ยนใจหรือ เปลี่ยนแปลง
หล่อนก็จะ เป็นคนแรกที่ดินจะ เขียน เล่าให้รับรู้

(2 : 302)

เพราะจะต้องใช้เงิน เดือนละห้าร้อยเพื่อ เอาชีวิตรอดในสังคม เมืองหลวง
เมืองหลวง เมืองหลวง ของเราอย่างนี้

(17 : 249)

ปกติปฏิบัติก็ผ่านไปอีกคราวซึ่ง เป็นธรรมดาของการปฏิบัติ... เสนาบดี
ซีตัน ซีเคา ซีเมา (อำนาจ) ซีโม ซีโอ ซีอวด รวมทั้งชื่ออะไรก็คล้ายเป็น
เชื้อแมลงวันกันไป เป็นแถบๆ

(14 : 136)

เราเห็นว่า เป็น เรื่องไม่เข้าทำมันก็เรื่องของเรา เข้าทำ เข้าทุ่ง เข้ามุ้งหรือ
เข้าอุโมงค์อะไรมันก็ไม่เกี่ยวข้องกับเรา

(17 : 338)

คนไทยคนหนึ่งชื่ออะไรไม่ได้จำเป็นขี้กปลาถูกคอกมีรายไต้หนึ่ง
หลายพันเหรียญ ข้างมีขข้างขวานข้างจวนข้างจอบ ฯลฯ

(14 : 161)

บ้าน เล็กบ้านน้อยบ้านในชอยบ้านในชอกบ้านในครอกไม่คิดถนนบ้าน
คนจนไม่มีศักดิ์ มีน้ำไม่ก่ิง มันก็ต้องไม่พอดับ

(21 : 129)

การใช้คำที่มีเสียงใกล้เคียงกันและคำที่มีความหมายคล้ายกัน หรืออยู่ในประเภทเดียวกัน โดยคำแรกมีความหมายคล้ายกันหรือประเภทเดียวกัน คำหลังเป็นคำ ๆ เดียวกัน ช่วยขยายความให้มีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น มีลักษณะเป็นการพูดเล่น เพื่อให้ชวนหัว เพราะคำที่มีความหมายคล้ายกันนั้นใช้แทนกันไม่ได้ เขียนไว้เพื่อให้ผู้อ่านขบขันมากกว่าจะต้องการใช้คำเหล่านั้นจริง ๆ บางตัวอย่างคำที่ปรากฏเป็นคำแรกคำ เดียวก็ทำให้ผู้อ่าน เข้าใจ เรื่องราวได้

คำที่คำแรกเป็นคำเดียวกันคำหลังมีความหมายคล้ายกันหรืออยู่ในประเภทเดียวกัน ช่วยเน้นความหมายของข้อความให้ชัดเจนขึ้น บ้างก็ช่วยแสดงความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ดูหมิ่น เสียคสี เป็นต้น

คำที่คำแรก เป็นคำเดียวกันคำหลังมีความหมายคล้ายกันและมีเสียงสัมผัสกัน นอกจากจะช่วยขยายความให้มีรายละเอียดเพิ่มขึ้นแล้ว ยังให้เสียงสัมผัสสระและสัมผัสอักษรคล้องจองกัน ทำให้ข้อความมีความไพเราะราบรื่นขึ้น การใช้คำในลักษณะนี้ยังใช้แสดงความรู้สึกต่าง ๆ ของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ ได้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกโกรธ เสียคสี ดูหมิ่น หรือขบขัน

กล่าวได้ว่า วาณิช จรุงกิจอนันต์มีความรู้ในเรื่องเสียงและความหมายของถ้อยคำเป็นอย่างดี จึงสามารถนำคำที่มีความหมายคล้ายกันหรืออยู่ในประเภท

เดียวกันมาใช้ร่วมกันได้อย่างน่าทึ่ง การใช้คำลักษณะนี้แสดงให้เห็นความสามารถพิเศษทางภาษาของเขาให้เด่นชัดขึ้น และการใช้คำที่สัมผัสกันมีผลให้งานเขียนสารคดีของเขามีลักษณะเฉพาะตัวโดดเด่นยิ่งขึ้น

๑) คำที่มีตำแหน่งสัมผัส

คำที่มีตำแหน่งสัมผัสเป็นลักษณะของการใช้ภาษาที่ทำให้ผู้อ่านสะดุดหู สะดุดตา บางครั้งทำให้ความหมายเปลี่ยนไป คำที่มีตำแหน่งสัมผัสนี้แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

- ก) คำที่มีตำแหน่งสัมผัสในกลุ่มคำ
- ข) คำที่มีตำแหน่งสัมผัสในประโยค
- ค) คำที่มีตำแหน่งสัมผัสในกลุ่มคำ เช่น

แม้เป็นคุณหญิง ตั้ง คาย่ำ เป็นคุณหญิง ดาตั้ง อะไรทำนองนั้น

(29 : 390)

ตั้งดา ในที่นี้น่าจะหมายความว่า ตั้งดา คอย เผ้า คอย หวังว่าจะได้เป็นคุณหญิง ส่วน ดาตั้ง น่าจะหมายความว่า ดาเหลือก ซึ่งเป็นอาการของคนซึก ที่เราเรียกกันว่า ซึกดาตั้ง คำว่า ตั้งดา ดาตั้ง นี้มีนัยประชดเสียดสีตำแหน่งทางสังคมของผู้หญิง ซึ่งมักกล่าวกันว่า ได้เป็นคุณหญิงตราตั้งแล้ววาฬ น้ามาเขียนเสียใหม่ว่า ดาตั้ง ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป

ออกผจะแตกคายนอยู่แล้ว เพราะมีไม้ไผ่หนที่สอง... ที่รด เมล็ดไม่ยอมจอดรับผ แต่เป็นหนที่ ร้อย ห้า หรือหนที่ ห้า ร้อยแล้ว ผก็ไม้แน่ใจ

(21 : 22)

ร้อยห้า กับ ห้าร้อย เป็นคำบอกจำนวนเหมือนกัน แต่เมื่อนำมาจับที่กัน แล้ว จำนวน ห้าร้อย มากกว่า ร้อยห้า ถึง ถึง 395 หน่วย

นอกจากนี้ยังมีการนำกลุ่มคำมาผสมที่กันมากกว่า 2 คำ โดยเพิ่ม คำปฏิเสธ "ไม่" หรือคำเชื่อม "ที่" ลงไปตรงกลางกลุ่มคำที่ผสมที่กัน เช่น

ข้าวของ และ ของที่ไมใช้ ข้าวมันแห้งขึ้นไปทุกวันทุกคืน

(17 : 276)

ข้าวของ ในที่นี้น่าจะหมายถึงสิ่งของ เครื่องอุปโภค บริโภคต่าง ๆ แต่เมื่อวาทิช นำ ข้าวของ มาเพิ่มคำและจัดลำดับคำใหม่แล้วทำให้ผู้อ่าน เข้าใจว่าข้าวของนั้นหมายถึงข้าวซึ่งเป็นอาหารใช้บริโภคจริง ๆ ส่วนเครื่อง อุปโภคบริโภคอื่น ๆ วาทิช ใช้ว่า ของที่ไมใช้ข้าว

ข) คำที่มีตำแหน่งสลับกันในประโยค เช่น

เมื่อก่อนพ่อแม่บังคับลูก เดียวนี้ลูกบังคับพ่อแม่

(29 : 142)

พ่อแม่บังคับลูก ในที่นี้ พ่อแม่ เป็นประธาน ส่วนลูก เป็นกรรม แต่เมื่อ เปลี่ยนลำดับที่คำให้ ลูก เป็นประธานและให้ พ่อแม่ เป็นกรรม ความหมายของ ประโยคจึงเปลี่ยนไปในทำนองเหน็บแนมความประพฤติของ เด็กและผู้ใหญ่ในยุคปัจจุบัน

ที่น่าสนใจและน่าสงสัยก็คือ เพราะอะไร เทศมัน เป็นอย่างนี้ คนมันถึงได้เป็น อย่างนั้น หรือว่า คนมัน เป็นอย่างนั้น เพราะ เทศถึงได้เป็น อย่างนี้

(16 : 16)

ตัวอย่างนี้เป็นประโยค เหตุ-ผล ประโยคแรกคือ เพราะประเทศมันเป็นอย่างนี้ คนมันถึงได้เป็นอย่างนั้น ใช้ ประเทศ เป็นเหตุขึ้นต้นทำให้เกิดผลแก่คน ส่วน เพราะคนมันเป็นอย่างนี้ประเทศถึงได้เป็นอย่างนี้ ใช้ คน เป็นเหตุขึ้นต้น ทำให้เกิดผลแก่ประเทศ

ทั้งสองหน้าเพื่อก็บอกว่าคำว่า ดูไม่เคยเขียนจดหมายถึงใคร ไม่เคยมีใครเขียนจดหมายถึงดู นี่เป็นฉบับแรกที่ดูเขียน นี่ดูจะเขียนเป็นฉบับแรก ดูไม่รู้จะเขียนอะไร ดูไม่มีอะไรจะเขียน ดูเขียนจดหมายไม่เป็น ดูไม่เป็นเรื่องเขียนจดหมาย จดหมายนี้เขียนวันที่ 15 วันที่ ลิปห้าดูเขียนจดหมาย ดูจบละนะ

(2 : 216)

ตัวอย่างนี้เป็นการสลับที่คำไปมาและเมื่อสลับลำดับคำแล้วความหมายของประโยคบางประโยคก็ไม่ต่างไปจากเดิมนัก เช่น ดูไม่เคยเขียนจดหมายถึงใคร ประโยคนี้เน้นที่ตัว ดู ส่วน ไม่เคยมีใครเขียนจดหมายถึงดู เน้นที่ตัวคนอื่นคือ ไม่เคยมีใคร ดูไม่รู้จะเขียนอะไร เน้นว่าไม่รู้จะเขียนเรื่องอะไรดี ส่วน ดูไม่มีอะไรจะเขียน เน้นว่าไม่มีอะไรเขียน คือประโยคแรกนั้นมีเรื่องเขียน ส่วนประโยคหลังไม่มีเรื่องเขียน ดูเขียนจดหมายไม่เป็น กับ ดูไม่เป็นเรื่องเขียนจดหมาย มีความหมายคล้าย ๆ กันคือ ประธาน ดู นั้นเขียนจดหมายไม่เป็น จดหมายนี้เขียนวันที่ 15 เน้นที่หัวจดหมาย ส่วนวันที่ลิปห้าดูเขียนจดหมาย เน้นที่วันที่ 15

การสลับตำแหน่งคำในกลุ่มคำและในประโยคนี้ ทำให้ภาษาที่เราเห็นว่า เป็นถ้อยคำปกติธรรมดา น่าสนใจยิ่งขึ้นและจากข้อมูลทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า วาณิช จรุงกิจอนันต์ นิยมสลับที่คำในกลุ่มคำมากกว่าในประโยค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสลับคำในกลุ่มคำทำได้ง่ายกว่าการสลับคำในประโยค ทั้งยังทำให้ความหมายของกลุ่มคำที่สลับแล้วนั้น มีความหมาย เปลี่ยนไปให้ความแปลกใหม่และเร้าความสนใจมากกว่า

การใช้สำนวน

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานฉบับ พ.ศ. 2525 (7 : 805)

ให้ความหมายของคำว่าสำนวน ไว้ดังนี้

สำนวน น. ถ้อยคำที่เรียบเรียง ไวยากรณ์ บางทีก็ใช้ว่าสำนวนไวยากรณ์ เช่น บิดสำนวน ถ้อยคำที่ไม่ถูกไวยากรณ์แต่รับใช้ เป็นภาษาที่ถูกต้อง การแสดงถ้อยคำออกมาเป็นข้อความพิเศษเฉพาะภาษาหนึ่ง ๆ หรือหนังสือแบบหนึ่ง ๆ ลักษณะนามใช้เรียกข้อความรายหนึ่ง ๆ เช่นข้อความสำนวนหนึ่ง บทความ 2 สำนวน

จะเห็นได้ว่าสำนวนในภาษาไทยมีหลายความหมาย สำนวนในวิทยานิพนธ์นี้หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้นใช้ในความหมายที่ไม่ตรงตามตัวหนังสืออันหมายรวมถึง ภาษิต สุภาษิต และคำพังเพย การใช้สำนวนทำให้งานเขียนมีรสชาติน่าอ่านขึ้น วาณิช จรุงกิจอนันต์ ใช้สำนวนไทยได้อย่างน่าสนใจ

การใช้สำนวนของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

- ก. การใช้สำนวนเดิม
- ข. การใช้สำนวนที่ดัดแปลงจากสำนวนเดิม

ก. การใช้สำนวนเดิม

สำนวนเดิมหมายถึง สำนวนที่มีใช้อยู่ในภาษาไทย และคนทั่วไปรู้จักคุ้นเคยกันดีอยู่แล้ว การใช้สำนวนเดิมนี้นี้ เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้งานเขียนของ วาณิช ก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นกันเองกับผู้อ่าน การใช้สำนวนเดิมนี้นิยมได้มากในสารคดีทุกเล่ม เช่น

มีคำปลอมใจคน ปิดทองหลังพระ ว่าอย่าเสียใจเลยนะ

(2 : 274)

ปิณฑองหลังพระ หมายความว่า "ทำความดีแต่ไม่ได้รับการยกย่อง เพราะไม่มีใครเห็นคุณค่า (7 : 528)

คนที่ได้พูดทั้ง 43 คนดั่งกับ เมืองมีผู้สื่อข่าวไปหากันท้าวกระโตไม้แห้ง
(14 : 23)

ท้าวกระโตไม้แห้ง หมายความว่า "มีแขกมาเยี่ยม เยือนอยู่เสมอ"
(7 : 849)

ผลกระทบของการมีสังคม เปิดทางการศึกษาดังกล่าวทำให้เกิดเหตุ
ที่ไม่น่าปรารถนาขึ้นคือการชิงสุกก่อนห่าม
(24 : 373)

ชิงสุกก่อนห่าม หมายความว่า "ด่วนทำสิ่งที่ยังไม่สมควรแก่วัยหรือ
ยังไม่ถึงเวลา" (7 : 267)

การใช้สำนวนเดิมของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ เป็นการใช้สำนวน
ที่คนไทยคุ้นเคย การใช้สำนวนเดิมเหล่านี้จึงช่วยให้สื่อความหมายได้รวดเร็ว
ไม่ต้องเสียเวลาอธิบาย และการใช้สำนวนเดิมยังให้ภาพ ความรู้สึก และ
ความหมายที่ตรงกัน สร้างความเป็นกันเองให้เกิดกับผู้อ่าน

ข. การใช้สำนวนที่ดัดแปลงจากสำนวนเดิม

การดัดแปลงสำนวน เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้งานเขียนสารคดีของ
วาณิช จรุงกิจอนันต์มีลักษณะแปลกใหม่สะกดตา วาณิช จรุงกิจอนันต์ เป็น
นักเขียนคนหนึ่งที่นิยมดัดแปลงสำนวนขึ้นใช้ สำนวนเหล่านี้ เป็นสำนวนที่พลิกแพลง
ดัดแปลงจากสำนวน เดิมที่มีใช้อยู่แล้ว โดยการ เดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำหรือข้อความ
บางคำบางส่วน เสียใหม่ เพื่อให้ข้อความมีความหมายหนักแน่นขึ้น หรือบางครั้ง

ความหมายเปลี่ยนไปเป็นอย่างอื่นเลยก็มี แต่อย่างไรก็ตามส่วนที่ตัดแปลงขึ้นนี้ ส่วนใหญ่ยังพอเห็นเค้าโครงที่มาของสำนวน เดิมอยู่บ้าง

การใช้สำนวนที่ตัดแปลงจากสำนวนเดิมของ วาณิช จรุงกิจอนันต์

มี 3 ลักษณะ คือ

1. สำนวนที่ตัดแปลงโดยการ เดิม
2. สำนวนที่ตัดแปลงโดยการ เปลี่ยน
3. สำนวนที่ตัดแปลงโดยการ เดิมและการ เปลี่ยน

1. สำนวนที่ตัดแปลงโดยการ เดิม

การตัดแปลงสำนวนโดยการ เดิม หมายถึง การ เดิมคำ หรือข้อความลงตอนกลางหรือตอนท้ายของสำนวน เดิม คำหรือข้อความที่นำมา เดิมมัก เป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกันหรืออยู่ในประเภท เดียวกัน การ ตัดแปลงสำนวนโดยการ เดิมแบ่ง เป็น 3 ลักษณะคือ

- ก) การ เดิมคำข้างหน้า
- ข) การ เดิมคำตรงกลาง
- ค) การ เดิมคำข้างหลัง

ก) การ เดิมคำข้างหน้า หมายถึงการ เดิมคำลงข้างหน้า

สำนวน เดิม จากข้อมูลที่มีเพียงตัวอย่าง เดียว คือ

ข้าวของแพงจะกระอักขึ้นทุกวันทุกวี่ ไม่เห็นมีน้ำพริกน้ำยาจะแก้มีพิษหา

อะไรเลย

(17 : 126)

น้ำยา ความหมายหนึ่ง คือ อาหารคาวอย่างหนึ่ง อีกความหมายหนึ่ง คือ

"ความสามารถในทางใดทางหนึ่ง (มักใช้ในทางคำหยาบ) เช่น ไม่มีน้ำยา หมายถึงความ

ว่า ไม่มีสติปัญญาหรือหมดความสามารถ (7 : 438) สำนวนนี้ เดิม น้ำพริก ซึ่ง

หมายถึง "อาหารคาวอย่างหนึ่งรับประทานกับขนมจีนคู่กับน้ำยา" (7 : 437)

ลงข้างหน้า เพื่อ เน้นความหมายของสำนวนให้หนักแน่นขึ้น

ข) การเดิมคำตรงกลาง หมายถึงการเดิมคำลง
คอกกลางส่วนวนเดิม เช่น

ฉันว่าจะเล่าสารทุกข์ศรีสุขปณดียบให้หล่อนรู้ไว้ก่อนจะจบ

(14 : 292)

สารทุกข์สุกดิบ เป็นส่วนวนหมายถึง ความทุกข์หรือความสุข
ที่เกิดขึ้นกับคนแต่ละคน ส่วนวนนี้ เดิม ศรี-ปน ลงคอกกลางเพื่อเน้นให้
เห็นว่าความทุกข์ที่คนได้รับนั้นมีหลายรูปแบบ คือมีทั้งความทุกข์ที่แฝงความสุข
หรือ ความสุขที่ไม่จริงยั่งยืน ก็ได้

พอครูสาธิตให้ดูเสร็จมืบ ฉันก็เจริญคำเป็นรอยตามทันที

(2 : 230)

เจริญรอยตาม เป็นส่วนวนหมายถึงทำตาม ส่วนวนนี้เดิม คำเป็น
ซึ่งแปลว่า "เดิน ไป" (7 : 300) ลงไปคอกกลางเพื่อช่วยให้ส่วนวนเดิมมี
ความหมายชัดเจนขึ้น คือ หมายถึง ทำไปตามที่ครูสาธิตให้ดูนั่นเอง ส่วนวน
เจริญคำเป็นรอยตาม ยังมีเสียงสัมผัสสระเออ ระหว่างคำ เจริญ-คำเป็น
ซึ่งทำให้นัยความคล้องจองกันอีกประการหนึ่งด้วย

เล่าให้ฟังไม่หวัดคำให้ฟังไม่ไหว

(16 : 107)

เล่าให้ฟังไม่หวัดไม่ไหว เป็นส่วนวนหมายถึงไม่สามารถบอกเล่าให้ทราบ
ได้หมดทุกเรื่อง ส่วนวนนี้เดิม คำ ลงไปคอกกลางเพื่อเพิ่มความหมายของส่วนวนว่า
นอกจากการเล่าแล้ว ยังมีการคำผสมการเล่าเรื่องด้วย

ค) การเดิมคำข้างหลัง หมายถึงการเดิมคำหรือข้อความ
ค่อท้ายส่วนวนเดิม ซึ่งพบได้มากมายในสารคดีของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ เช่น

ว่ากันว่า เถอะนะหล่อนจะ คกนรกที่ขุมที่หุ้มนกที่กะทะ นั้นก็ยอมแล้ว

(14 : 67)

คกนรก เป็นสำนวนหมายความว่า "ได้รับความลำบากแสนสาหัส"
(7 : 311) ส่วนนี้ เดิม ที่ขุมที่หุ้มนกที่กะทะ ค่อย้าย เพื่อเน้นความหมายใน
บริบทที่ว่าแม้จะได้รับความลำบากแสนสาหัสมากกว่านี้ก็ยังทำก็ยอมและการย่ำ
ด้วยข้อความ ที่ขุม ที่หุ้มนก ที่กะทะ ทำให้เกิดเสียงสัมผัสสระอุ ในคำ
ขุม-หุ้มนก นอกจากนี่ยังสร้างอารมณ์ขันให้เกิดขึ้นได้ เมื่อใช้คำลักษณะนาม หุ้มนก
ทำให้คิดไปว่าในนรกมีหุ้มนกอะไร เพราะปกติจะใช้ว่า นรกมีหลายขุม มีกะทะ
ทองแดงแต่ไม่มีนรกหุ้มนก

มีอยู่วันหนึ่ง... เรียกว่า จับได้ คาหนิงคาเขา คาเสียดคาเนื้อ

คากระดูก

(12 : 589)

คาหนิงคาเขา เป็นสำนวนหมายความว่า "จับได้ในขณะที่กำลัง
กระทำผิดหรือพร้อมกันของกลาง" (7 : 180) ส่วนนี้เดิม "คาเสียด คาเนื้อ
คากระดูก" ซึ่งเป็นคำที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกันคือ เป็นอวัยวะหรือส่วนประกอบ
ของร่างกายทุกคำ การสร้างสำนวนเช่นนี้นอกจากจะย่ำให้เห็นจริงตามความหมาย
ของสำนวน เดิมแล้วยังทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันขึ้นได้ด้วย

คาบอดได้แว่น หัวล้านโคตีวี สันไม่มี(ด้วน)แต่ได้รองเท้า อะไร

พวกนี้เหมือนกันทั้งนั้นแหละ

(29 : 301)

คาบอดได้แว่น หัวล้านโคตีวี เป็นสำนวน หมายความว่า "ได้ของ
ที่ตนใช้ประโยชน์ไม่ได้" (44 : 54) ส่วนนี้เดิม สันไม่มี(ด้วน) แต่ได้รองเท้า

ค่อท้าย ซึ่งนอกจากจะทำให้ส่วนวนนี้ตกลงขมขັນแล้วยังทำให้เกิดเพียงสัมผัสสระอิ ในคำ ทวี-ยิ ค้วย

การเติมคำข้างหลังส่วนวนเดิมมีอีกมากมาย เช่น

โดยไม่มียี่ มีข้อย ไม่มีกลอง ไม่มีให้สามราเดือน หนังสือพิมพ์อะไร
สยาม ๆ ก็หันโครม เอาผู้อ่านวขการสร้างหนังสือนี้เลยว่าเป็นพวกซ้าย

(16 : 8)

การได้ F ของนักเรียนที่นี้เป็น เรื่องร้ายแรงหนัก ถ้า เป็นผลสุดท้าย
ของเทศกัเอวังผิงป่าช้า

(14 : 73)

เสียงผู้หญิงร้องอกอ้แบ้นแตกอกอ้แปลกทะเล เจียวจ้าว

(2 : 270)

น่าจะเป็นท่วงนายกรัฐมนตรีนคนใหม่หนา ว่าที่จริงแล้ว เพราะสืบ เท้า
ก้าวเข้ามาในช่วงที่อะไรทั้งหลายในบ้านนี้ เมืองนี้กำลังถึงทริกถึงมึงถึงฆ่าถึงคะใคร
กระชายมะกระดูกจริง ๆ เลย

(17 : 257)

ยิ่งพิมพ์ขึ้นยิ่งแล้วที่แรกนั้นก็ถือว่าหุ วัวเคขาม้าเคยยี่
ของเคยคูนละมุนมือ

(2 : 235)

จึงเห็นว่าเมื่อนั่งเก้าอี้วนก็ควรจะนั่งเหมือน ๆ กัน จะมาแบ่งชั้น
วรรณะ สุขะผละ อย่างนี้ไม่ถูกต้อง

(17 : 22)

คุณ...จะต้องตัดญาติขาดมิตรได้กับเขาให้เด็ดขาด

(34 : 14)

คนอเมริกันไม่คิดเรื่องชนชั้น ไม่มีผู้ตีแปดเสาแทรกแปดเสาเก้าสายยู
อย่างกะ เมืองไทย

(2 : 152)

ไหนจะคำกินอยู่ซึ่งแห่งหุดับดัมโหมไต้ขมจมจรณี

(2 : 109)

ผู้มีกวีในแววตาของเราคิดกลุ่มผู้มีสิทธิ์ชนิดเส้นยาแดงผ่าแปด
เส้นยาเขียว

(17 : 64)

การตัดแปลงส่วนวนโดยการ เดิมคำหรือข้อความลงในส่วนวน เดิมไม่ว่า
จะเป็นการเดิมข้างหน้า เดิมตรงกลาง หรือ เดิมข้างหลังก็ตาม นอกจากจะทำ
ให้ได้ส่วนวนที่แปลกตาแล้ว ส่วนวนเหล่านี้ บางส่วนวนมีความหมายเน้นหนักหรือ
กระจ่างชัดขึ้นกว่าส่วนวนเดิม บางส่วนวนมีเสียงสัมผัส ซึ่งนอกจากจะมีผลให้
ส่วนวนนั้น ๆ มีเสียงคล้องจองราบรื่นแล้วยังเป็นการเน้นให้เห็นถึงความ
สามารถในเชิงกวีของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ เด่นชัดขึ้น และการตัดแปลงส่วนวน
โดยวิธีนี้ มักทำให้เกิดส่วนวนที่ให้อารมณ์แก่ผู้อ่านเสมอ

2. ส่วนวนที่ตัดแปลงโดยการ เปลี่ยน

การตัดแปลงส่วนวนโดยการ เปลี่ยน หมายถึงการ
ตัดแปลงส่วนวน เดิมโดยการ เปลี่ยนแปลงคำหรือข้อความทั้งข้างหน้า ตรงกลาง
และข้างหลัง ของส่วนวนเดิม คำหรือข้อความที่เปลี่ยนแปลงนี้ มักเป็นคำที่
จัดอยู่ในประเภท เดียวกันหรือมีเดะนั้นก็ เป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน บ้างก็
เป็นคำที่มีความหมายตรงข้ามกัน การตัดแปลงส่วนวนโดยวิธีนี้ทำให้ความหมาย

ของส่วนวนเปลี่ยนแปลงไปบ้าง หรือทำให้บางส่วนวน เปลี่ยนความหมายไป เลย
ก็มี แต่ส่วนใหญ่แล้วส่วนวนเหล่านี้ยังคงมีเค้าความหมายของส่วนวน เดิมอยู่

การคัดแปลงส่วนวนโดยการ เปลี่ยนนี้แบ่ง เป็น 4 ลักษณะ คือ

- ก) การเปลี่ยนคำข้างหน้า
- ข) การเปลี่ยนคำตรงกลาง
- ค) การเปลี่ยนคำข้างหลัง
- ง) การเปลี่ยนคำข้างหน้า ตรงกลางหรือข้างหลัง

ก) การ เปลี่ยนคำข้างหน้า

การคัดแปลงส่วนวนโดยการ เปลี่ยนคำข้างหน้า

หมายถึงการ เปลี่ยนแปลงคำหรือข้อความคอนด์ของส่วนวน เดิม เสียใหม่

โดยอาจจะแปลงส่วนวน เพียงคำเดียวหรือหลายคำก็ได้ เช่น

ถ้า เขารู้แล้วว่า "เรารัก เขาแทบแม่" แล้วยังทำอวดการดังนั้นก็
เห็นทีจะคือ ที่ เหมาย ปล่อย วัด

(18 : 188)

ที่นหางปล่อยวัด เปลี่ยนจากส่วนวน ศักทางปล่อยวัด ซึ่ง
หมายความว่า "ศักขาดไม่เกี่ยวของไม่เอาเป็นพระอีกต่อไป" (7 : 335)
ส่วนวนนี้เปลี่ยนคำว่า ศัก เป็น หั้น ศักแปลว่า "ทำให้ขาดด้วยของมีคม"
(7 : 334) ส่วน หั้น แปลว่า "เอาของวางลงบนที่รองรับแล้วตัดให้เป็น
ชิ้นเล็ก ๆ" (7 : 849) คำว่าหั้น จึงให้ภาพที่รุนแรงกว่า ศัก โดยเฉพาะ
เมื่อมีหาง เป็นกรรมของกิริยาหั้น ค้วยแล้ว จึงทำให้ผู้อ่านเห็นภาพของศัคว์
ที่มีหาง และถูกคนจับหางวางไว้บนเขียง แล้วตัดให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ ซึ่งเจ้าของ
หางคงไม่ยินยอมให้หั้นโดยดีแน่ อย่างไรก็ตาม ส่วนวน ที่นหางปล่อยวัด นี้
อาจแสดงให้เห็นว่า การศักขาดไม่เกี่ยวของใน เรื่องของความรักนั้น เป็น เรื่อง

ที่ทำได้ยาก ต้องใช้เวลานาน จึงใช้คำว่า หั้น แทนคัด เพราะ หั้น ใช้เวลานานกว่าคัด

ณอยู่เมืองไทยอยากรู้อะไรส่งเดชไม่ได้หรอกจะหน้าซ็อนหน้าชวาน
หลาย ๆ อย่างเขาไม่ยอมให้รู้

(16 : 12)

หน้าซ็อนหน้าชวาน เปลี่ยนจากส่วน หน้าสี่หน้าชวาน ซึ่งหมายถึง "อยู่ในระยะอันตรายเพราะอีกฝ่ายหนึ่งกำลังโกรธ" (7 : 834) ทั้ง ซ็อน สี่ และชวานค่างเป็นเครื่องมือที่ใช้ในทางช่างทั้งสิ้น แต่เมื่อเปลี่ยนมาใช้ ซ็อน แทน สี่ ลักษณะการใช้งานของซ็อนคือ "ใช้สำหรับเคาะ คอก ดี ทูบ" (7 : 176) จึงให้ความรู้สึกหนักแน่นมากกว่า สี่ เพราะสี่ "ใช้สำหรับ คอก เจาะ สลัก ปู ทุบ และ แร" (7 : 810) จึงทำให้ผู้อ่านเห็นว่านอกจาก วาณิช จะใช้ส่วน "หน้าซ็อนหน้าชวาน" ให้เกิดอารมณ์ขึ้นได้แล้ว ยังให้ความรู้สึกว่ ส่วนที่เขาใช้หนักแน่นกว่าส่วนเดิมอีกด้วย

ฉันเหนื่อยจังเลย ในการเล่าย่อหน้านี้พูดอะไรตรง ๆ ไม่ได้เหมือน
มีเกือกยัดปาก

(2 : 24)

เกือกยัดปาก เปลี่ยนมาจากส่วน น้ำท่วมปาก ซึ่งหมายถึง "พูดไม่ออก เพราะเกรงจะมีภัยแก่คนหรือผู้อื่น" (7 : 436) แต่ส่วนเกือกยัดปาก นอกจากจะสร้างความคลกขบขันแล้ว ยังให้อารมณ์ประชดประชันด้วย เพราะ ใช้คำว่า เกือก ยัด ซึ่งให้ความรู้สึกคำค้อย บีบบังคับ

ศควรรษที่ยีลืบทกแล้ว ไวยังจะ โคนจับใส่กระสอบนอนอยู่อีกหรือวะ

(14 : 216)

จับใส่กระสอบจน แผลงมาจากสำนวน คอจูงชน ซึ่งหมายความว่า "ลักษณะที่สองฝ่ายมาเผชิญกัน ทั้งที่ไม่เคยเห็นไม่เคยรู้จักกันมาก่อน มีใช้แก่ประเพณีแต่งงานสมัยก่อนที่พ่อแม่เป็นผู้จัดการให้โดยที่เจ้าตัวไม่เคยรู้จักหรือรู้จักกันมาก่อน" (7 : 172) เมื่อเปลี่ยนคำว่า คอจูง เป็น จับใส่ จึงให้ความรู้สึก เน้นหนักกว่าเดิม คือหมายถึงการถูกบังคับโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้

การดัดแปลงสำนวนโดยการ เปลี่ยนคำข้างหน้า คำที่นำมา เปลี่ยน มักจะเป็นคำที่มีความหมายไปในทำนองเดียวกับคำเดิม มีผลให้สำนวนที่ดัดแปลงขึ้นนี้ มีความหมายเน้นหนักขึ้นกว่าเดิม บางสำนวนให้ความรู้สึกขบขัน หรือ ประชดประชันอีกด้วย

ข) การเปลี่ยนคำตรงกลาง

การดัดแปลงสำนวนโดยการ เปลี่ยนคำตรงกลาง หมายถึงการเปลี่ยนแปลงคำหรือข้อความตอนกลางของสำนวน เดิม เสียใหม่ เช่น

เอहनอ...ถ้าฉันมีนาวาทิพย์ อันทำด้วยเงินตรา ฉันก็จะนำวานั้น
สีเทอนูประเทศไทยแล้ว โดยไม่ต้องรู้หลบเป็นหนีกลัดมืออย่างทุกวันนี้เลย

(2 : 120)

สำนวน รู้หลบเป็นหนีกลัดมือ มาจากสำนวน รู้หลบเป็นปีก
รู้ลึกเป็นหาง ซึ่งหมายความว่า "รู้จักเอาตัวรอดหรือปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์"
(7 : 688) สำนวนที่เปลี่ยนใหม่นี้ยังคงมี คำความหมายคล้ายคลึงกับสำนวนเดิม
อยู่ และยังให้ เสียงสัมผัสที่รื่นหูอีกด้วย

เพราะฉะนั้นจึงย่อมจะ เป็นไปได้มากกว่า ขณะที่แม่เหมือน "ผ้าห่มไว้"
นั้น ลูกเหมือนกับ "ผ้าขยำไว้" หรือ "ผ้าซุกไว้"

(29 : 239)

ส่วนวนนี้เปลี่ยนคำตรงกลางของส่วนวน คำทับไว้ ซึ่งหมายความว่า "กิริยามารยาทเรียบร้อย" (45 : 6) โดยใช้คำ ขย่ำ ชุก แทน หัย ทำให้ความหมายของส่วนวน เปลี่ยนไปเป็นตรงกันข้ามกับส่วนวนเดิม เพราะสภาพของคำที่ ขย่ำ หรือ ชุก ใวนั้นย่อมไม่เรียบร้อย ยับยู่ยี่ ดังนั้นส่วนวนใหม่นี้น่าจะหมายความว่า มีกิริยามารยาทไม่เรียบร้อย

ตรงไหนที่มันอีก ๆ ผิด ๆ ไม่ค่อยคล่อง เขาก็เอาเงินที่มลงไป
มันก็หายผิดพลาดอีก แข็งเท่าแข็งเงินจ้างหจิกได้ตั้งใจ จจริงไหน

(17 : 204)

ส่วนวนนี้เปลี่ยนมาจากส่วนวน แข็งกว่าเหล็กเงินจ้างอ่อนได้โดยใจ ซึ่งหมายความว่า "เงินมีอำนาจหากใช้เงินเข้าช่วยกิจการอะไรที่ติดขัดก็จะผ่านสำเร็จลุล่วงไปได้โดยไว" และการเปลี่ยนคำว่า อ่อน เป็น หจิก ซึ่งแปลว่า "งอที่ปลาย" (7 : 830) จึงให้ภาพที่แปลกและชวนขัน และให้ความรู้สึกว่าการใช้เงินเข้าช่วยนี้ทำให้งานสำเร็จลุล่วงโดยไวยิ่งขึ้น เพราะอากาศ หจิก เป็นอาการงออย่างว่องไว นอกจากนี้ส่วนวนนี้ยังให้เสียงสัมผัสอักษร ง ในคำ เงิน-จ้าง-หจิก อีกด้วย

การแปลงส่วนวนตอนกลางนี้ แม้จะหม่นหม่นมากนัก แต่ก็ทำให้เห็นกลวิธีการตัดแปลงส่วนวนของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ อีกวิธีหนึ่ง ซึ่งบางส่วนวนมีความหมายเปลี่ยนไปจากส่วนวนเดิมก็มี และบางส่วนวนมีเสียงสัมผัสคล้องจองกันช่วยให้ข้อความราบรื่นขึ้นอีกด้วย

ค) การ เปลี่ยนคำข้างหลัง

การตัดแปลงส่วนวนโดยการเปลี่ยนคำข้างหลัง หมายถึงถึงการเปลี่ยนแปลงคำหรือข้อความตอนท้ายของส่วนวนเดิมเสียใหม่ เช่น

ฉันจะคอยตลอด น้ำท่วมทุ่ง ผักบุ้งหอรอมแตรมเสียเรื่อย

(2 : 74)

สำนวน น้ำท่วมทุ่ง ผักบุ้งหอรอมแตรม เปลี่ยนจาก สำนวน น้ำท่วมทุ่ง ผักบุ้งโทรงเทรง ซึ่งหมายถึง "พูดมากแต่ได้เนื้อหาสาระน้อย" (7 : 436) คำว่า หอรอมแตรม ทำให้เกิดความรู้สึกขบขัน เพราะคำนี้หมายความว่า "มีเล็กน้อย มีห่าง ๆ ไม่เป็นพวกเป็นหมู่" (7 : 840) ซึ่งมักจะใช้กับลักษณะของสิ่งที่ เป็น เส้นเล็ก ๆ หรือมีขนาดเล็ก ๆ เช่น เหนวดหรือคันทะเฒ่า เป็นต้น ดังนั้น แม้ โทรงเทรง จะมีความหมายคล้ายคลึงกับ หอรอมแตรม แต่สำนวนนี้คือ น้ำท่วมทุ่ง ผักบุ้งหอรอมแตรม ก็ไม่เคยมีผู้ใด ใช้มาก่อน จึงทำให้เกิดความรู้สึกแปลก และขบขันขึ้นได้

ฝรั่งเสียงถูกไม้ เหมือนคนไทย เรื่องจะมานั่ง ไม้คไม้ให้ไต่ไร่ไม้ให้
แตะ... ไม้มีเค็ดขาด

(2 : 124)

ไม้คไม้ให้ไต่ไร่ไม้ให้แตะ เปลี่ยนจากสำนวน ไม้คไม้ให้ไต่ไร่ไม้ให้ค่อม ซึ่งหมายความว่า "ดูแลรักษาอย่างดี" (44 : 41) แม้จะเปลี่ยนคำว่า ค่อม เป็นแตะ ซึ่งจัดเป็นคำกริยาทั้ง 2 คำ แต่คำว่า แตะ ไม่ควรจะเป็นกริยาของสัตว์ไร้ แตะ ประกอบด้วยสระเสียงสั้น ให้ความรู้สึกทขุดชะงักและสัมผัสที่แผ่วเบา ส่วน ค่อม หมายถึง เกาะ หรือ จับ เมื่อนำคำว่า แตะ มาใช้ในสำนวนนี้ก็ไม่ได้ ให้ความหมายกลาง ๆ ของสำนวนเดิม เปลี่ยนแปลกไปแต่ทำให้รู้สึกเน้นมากกว่า ว่าไม้ให้แตะไร้มาสัมผัส แม้จะเพียงแผ่ว เบาก็ตาม

คิดดูว่า เรื่องขี้พูราขี้หมา เบียดกันอย่างนั้น เขายังบุกค้น

(21 : 228)

ขี้นุราษีหมาเบี่ยง เปลี่ยนมาจากสำนวน ขี้นุราษีหมาแห้ง ซึ่ง
 หมายความว่า "เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ" (44 : 36) ผลจากการเปลี่ยนคำ
 ที่มีความหมายตรงข้ามกันคือ จาก แห้ง เป็น เบี่ยง ทำให้เกิดความรู้สึกว่า
 ความหมายของสำนวน ขี้นุราษีหมาเบี่ยง มีความหมายเหมาะสมยิ่งขึ้น
 เมื่ออยู่ในบริบทเช่นนี้ กล่าวคือ ทำให้รู้สึกว่าเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ นั้นไม่น่า
 เป็นสาเหตุให้เขาบุกค้นได้ ยิ่งใช้ว่า ขี้นุราษีหมาเบี่ยง ก็ยิ่งไม่น่าจะมาบุกค้น เพราะ
 ขี้นุราษีหมาเบี่ยง ย่อมมีกลิ่นเหม็นและสกปรกและ เอะ เอะง่ายกว่าขี้นุราษีหมาแห้ง

นอกจากนี้จะพบว่าสำนวนที่ดัดแปลงขึ้นโดยการเปลี่ยนคำคอนท้านี้
 บางสำนวนความหมาย เปลี่ยนไปเลยก็มี เช่น

ที่นี้ถ้ำระวังจนเหลือ เกินอย่างนี้แล้ว ใอนักแข็ง คั้น เรียนนั้นก็ยัง
ล้วงคอกคอก เอา ไป เสียได้ก็ให้เจ้าพรวดตรวจไปแจ้งความกับคำรวจในทันที

(27 : 227)

ล้วงคอกคอก เปลี่ยนจากสำนวน ล้วงคอกเห่า ซึ่งหมายถึง
 "ทำล้วงอำนาจของผู้ที่เหนือกว่าได้" (44 : 21) เมื่อ เปลี่ยน เห่า เป็น
 คอกคอก นอกจากจะทำให้สำนวนนี้ให้ความขบขันแล้ว ความหมายของสำนวน
 ยังเปลี่ยนเป็นตรงกันข้ามกับสำนวนเดิม คือหมายถึงทำล้วงอำนาจหรือกลั่นแกล้ง
 คนที่ไม่มีอำนาจ ไม่มีทางต่อสู้ เพราะคอกคอกนั้น เป็นสัตว์ที่มีพิษน้อยกว่าเห่า
 หลายเท่านี้ และ เป็นสัตว์ที่ไม่น่าเกรงกลัวด้วย

เล่าให้ฟังขอ เป็นกระสาย รู้ไว้ใช้ว่าใส่บ่าหาหา

(2 : 193)

รู้ไว้ใช้ว่าใส่บ่าหาหา เปลี่ยนมาจากสำนวน รู้ไว้ใช้ว่าใส่บ่า
 แยกหา ซึ่งหมายความว่า "เรียนรู้ไว้ไม่หนักเรียนหนักแรงหรือเสียหาอะไร"

(7 : 688) เมื่อเปลี่ยน แพกหาม เป็น หาเหา ทำให้ความหมายเปลี่ยนเป็น
 ชัดแจ้งหรือตรงข้ามกันกับสำนวนเดิม เพราะ หาเหา ไม่พ้องกับ สำนวน
 หาเหาไล่หิว ซึ่งหมายความว่า หาเรื่องเดือดร้อนให้ตนเอง เหาเป็นสัตว์
 ที่สร้างความทุกข์ ความรำคาญให้กับคนและอาจทำให้เกิดโรคตามมา .สำนวน
 นี้จึงน่าจะหมายถึง การ เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ไว้แล้วจะทำให้ตนเองต้อง
 เดือดร้อนภายหลัง

บททวนวิชาภูมิศาสตร์ที่เรียนมา เมื่อสมัยชนหน้าแข้งยังไม่งอก

(14 : 106)

ชนหน้าแข้งยังไม่งอก เปลี่ยนมาจาก สำนวน ชนหน้าแข้งยังไม่ร่วง
 ซึ่งหมายความว่า "ไม่กระทบกระเทือนถึงเดือดร้อน ไซ้แก่คนมั่งมีที่ต้องจ่ายเงิน
 แม้จะมากแต่ก็ดูเหมือน เป็นจำนวนเล็ก ๆ น้อย ๆ" (7 : 123) เมื่อเปลี่ยน
 ร่วง เป็น งอก จะมีความหมายขัดแย้งกัน เพราะงอกหมายถึง เติบโต
 ขึ้นมา ส่วน ร่วงนั้นหมายถึง หลุด หล่นไป สำนวน ชนหน้าแข้งยังไม่งอก
 ในบริบทนี้จึงหมายถึง ยังเป็น เด็ก ยังไม่มีชนหน้าแข้ง

สำนวนที่ดัดแปลงโดยการ เปลี่ยนคำคอนท้ายยังมีอีกมากมาย เช่น

ไม่จำเป็นว่าคุณจะต้อง เป็นคนชุกแก่งชนิดน้ำไหลไหลลูก

(41 : 48)

ใน เรื่องยา เสพติดนั้นแค่ทำเอาหูไปนา เอาตาไปสวนเสีย เงินมันก็ไหล
 มากองแล้ว

(16 : 53)

เป็นที่รำลึกกันว่าการศึกษาในรัฐศาสน์เพียนี้ไต่ดังหล่อนทงูไหว่ทาง
แล้วกัน

(2 : 160)

เจตนาหลักก็คือ เราจะต้องไปเลือกสิ่ง เพราะ โอกาสตะกั่ว อันจะหา
มิได้ง่าย ๆ ผก

(17 : 66)

คุณไม่ควรปล่อยให้ปากคุณว่าง... โดยเฉพาะถ้าพอจะมีสีไม้ลายปาก
อยู่บ้าง

(34 : 9)

คัทน้ำใส่กระโหลกชะโงกดูเงินของตัวเอง เสียบ้าง เพื่อนสาวทรง
กระหัดศคนดกให้

(17 : 410)

บ้าน เมืองกำสังจะ เข้าค้ายเข้าคองอยู่ยังจะ เขียน เพลงยาวถึงหญิงอยู่
ฮักหรือ เอ็ง

(17 : 90)

เรารู้ว่ามีคนอยากปากไม้ เคย เขียนกอบู่ฮักมากมาย

(17 : 3)

ผู้จัดการอหาค เบนท์ซึ่ง เบนแม่มายวัย เกือบ เจ็ดสิบศกใจระล่ำละลึกว่า
มันเรื่องอะไรบอกเล่าเก่าแก่คักแน่นอน

(14 : 309)

สุดแต่บุตทำกรรมทุม เดอะ

(14 : 5)

เป็นอันว่าฉันจบปริญญาโท เรียบร้อยโรงเรียนฝรั่งไปแล้ว

(14 : 270)

ไอ้เรื่องจะสืบคุณได้กรอกแซ เบอร์เกอร์นั้น เห็นจะไม่

(14 : 332)

ตั้งแต่เกิดมาจากสิน ท่าผาทอยจนสิน ท่าผาทับก็เพิ่งจะ เคยได้ยินนี้เอง

(14 : 65)

คนที่ได้เกินสามบาทนิตสาวสะกิดแม่คือ เจียดหวดวิเศษนิต เส้นขบเขาค
อย่างฉันจึงไม่ถูกแย่งระเภทเป็นพวกจบมาอย่างไ้ ๆ แต่ประการใด

(14 : 288)

เพื่อนเราคนหนึ่ง เอ่ยขึ้นมาอย่าง ไม่มีไปไม่มีจึงอะไรนำทั้งนั้น

(17 : 11)

รู้กับ เขายู่แค่ทางอึ่งก็พูด เขียรราวกับรู้ ท่ากับทางอุร

(17 : 23)

ก็เป็นอันว่างานเลี้ยง เลิกลา เรียบร้อยโอเรียน เสลไปแล้วนะครับ

(15 : 202)

ก็สองวันหลังจากสครีสาร ฉบับนั้นว่างตลาด ท่าเห็น แพละครับ เรียบร้อย
ห้อยเทียน เหล่าไปแล้ว

(15 : 255)

การดัดแปลงสำนวน โดยการ เปลี่ยนคำข้างหลังสำนวน เดิมนี้จะพบว่า
คำที่นำมา เปลี่ยนนั้นมักจะ เป็นคำที่มีความหมายตรงข้ามกันหรือ เป็น ไปในทำนอง
เดียวกันกับคำเดิม ซึ่งมีผลให้ สำนวนที่ดัดแปลงขึ้นนี้มีความหมาย เน้นหนักกว่า เดิม

บางสำนวนให้ความรู้สึกขบขัน บางสำนวน เปลี่ยนคำ เพื่อให้มีเสียงสัมผัส และ
สำนวนบางสำนวนเมื่อ เปลี่ยนคำแล้วทำให้ความหมาย เปลี่ยนไปก็มี

ง) การ เปลี่ยนคำข้างหน้าตรงกลางหรือข้างหลัง
การ ดัดแปลงสำนวนโดยการ เปลี่ยนคำข้างหน้า
ตรงกลาง หรือข้างหลัง หมายถึงการ เปลี่ยนแปลงคำหรือข้อความทั้งคอนตัน
คอนกลาง หรือคอนท้ายของสำนวนเดิม เสียใหม่ เช่น

พวกขวานั้น เขาต้องการความสะดวกสบาย เพราะนี่ เก้าอี้นวมมาแต่คัน
หินไครยาวก้าวได้ก้าวเอา

(17 : 22)

หินไครยาวก้าวได้ก้าวเอา เปลี่ยนมาจากสำนวน มือไครยาว
สาวได้สาวเอา ซึ่งหมายความว่า "ล้างคนมีโอกาสรีบฉวยเอาประโยชน์
ใส่ตน" (44 : 62) สำนวนนี้ เปลี่ยนคำคอนตัน คือ คำ มือ เป็น หิน
ซึ่งถึงแม้จะเป็นอวัยวะในร่างกายเหมือนกัน แต่ก็ใช้ประโยชน์ต่างกัน และ
เปลี่ยนข้อความ สาวได้สาว ในคอนกลางสำนวน เป็น ก้าวได้ก้าว เพื่อให้
เหมาะสมกับคำที่ เปลี่ยนแปลงไปแล้วในคอนตัน กล่าวคือ ใช้หิน สำหรับก้าว
ซึ่งสำนวน เดิมก็ใช้มือสำหรับสาว เช่นกัน ส่วนในด้านความหมาย สำนวนใหม่
นี้ยังคงมีความหมายคล้ายคลึงกับสำนวนเดิม แต่มีการใช้สำนวนที่ชี้เฉพาะชั้น
กว่า เดิม ในปริบทนี้ หมายถึงเฉพาะการเข้าไปนั่งเก้าอี้ หากใครก้าวเท้าได้เร็วกว่า
ก็ย่อมมีโอกาสได้นั่งเก้าอี้นวมซึ่งถือว่าเป็นเก้าอี้ที่นั่งสบาย

นี่ฉันว่าเลยเรื่องคนแก่ว่าเออะแล้วนะนี่ อัยย๋อนกลับไปเลยนิว่า
สู้หน้าสู้มหค่อไป เรื่อย ๆ ดีกว่า

(2 : 140)

สุ่มห้าสุ่มหก เปลี่ยนจากสำนวน สุ่มสี่สุ่มห้า ซึ่งหมายความว่า
 "เดา ฆะปะปะไปทำไปโดยไม่รู้เห็น เหมือนหนัด." (45 : 385) สำนวนนี้
 เปลี่ยนคำจำนวนนับคอนกลาง คือจาก สี่ เป็น ห้า และเปลี่ยนคำคอนท้าย
 คือ จาก ห้า เป็น หก ซึ่งคำที่เปลี่ยนถึงแม้จะเป็นคำจำนวนนับที่เพิ่มขึ้นจาก
 เดิมหนึ่งหน่วย แต่สำนวนใหม่ก็ยังคงมีความหมาย เช่นเดียวกับสำนวนเดิม

ถึงจะเล่าส่งมาให้แม่จำเนียรอ่านถึงอ เมริกาก็เถอะ หน้าค่างมีรู
ประดูมีร่อง ไว้ใจกันได้เสียทีไหน

(16 : 77)

หน้าค่างมีรูประดูมีร่อง เปลี่ยนจากสำนวน กำแหงมีหูประดูมีตา
 ซึ่งหมายความว่า "ความลับออกจากปากย่อมเข้าหูคน" (44 : 69) สำนวน
 นี้เปลี่ยนคำตอนต้น จาก กำแหง เป็น หน้าค่าง เปลี่ยนคำคอนกลางจาก
 หู เป็น รู และเปลี่ยนคำคอนท้าย จาก ร่อง เป็น ตา สำนวนใหม่นี้ยังคง
 มีความหมายเช่นเดียวกับสำนวนเดิมแต่มีความสมจริงมากขึ้น กล่าวคือ หน้าค่าง
 และประดู ย่อมจะมีรูมีร่องได้และ หน้าค่าง ประดู ไม่ใช่คนหรือสิ่งมีชีวิต จึง
 ไม่มีหู-ตา สำนวนนี้นอกจากจะใช้คำได้สมจริงแล้ว ยังมีเสียงสัมผัสอักษร ร
 ในคำ รู-ร่อง และสัมผัสสระอู ในคำ รู-ประดู อีกด้วยทำให้สำนวนนี้รื่นหูยิ่งขึ้น

นอกจากนี้จะพบว่าสำนวนที่ดัดแปลงโดยวิธีนี้ บางสำนวนความหมาย
 เปลี่ยนไป เลยก็มี เช่น

ผู้หญิงสมัยนี้เค้าไม่ได้อยู่กับเหย้าเฝ้าแม่เรือน ทุงข้าวเลี้ยงหมาบึงปลา
เลี้ยงฝาวอยู่กับบ้าน

(17 : 159)

หุงข้าวเสียงหมาบึงปลาเสียงผิว เปลี่ยนมาจากสำนวน
 หุงข้าวประทศหมาบึงปลาประทศแมว ซึ่งหมายความว่า ทำประทศหรือ
 แดกดันซึ่งรังแต่จะเสียประโยชน์ ส่วนนี้เปลี่ยนคำค่อนกลางจาก ประตศ
 เป็น เสียง และเปลี่ยนคำค่อนท้ายจาก ประตศแมว เป็น เสียงผิว
 ส่วนน หุงข้าวเสียงหมาบึงปลาเสียงผิว มีความหมายเปลี่ยนไป กล่าวคือ
 เป็นสำนวนที่มีความหมายส่งเสริมใจความข้างหน้าให้เห็นว่าผู้หญิงสมัยใหม่ไม่ได้
 อยู่แต่ในบ้านทำอาหารคอยทำสามีหรือทำอาหารเลี้ยงดูบริวารอีกต่อไปแล้ว
 ไม่เหมือนผู้หญิงสมัยก่อน และส่วนนี้ยังให้ความรู้สึกขบขัน ล้อเลียน คือ
 หมาได้กินข้าว ส่วนผิวได้กินปลา และยังนำ หมา ซึ่งเป็นสัตว์เข้ามาคู่กับ
 ผิว ซึ่งเป็นคนอีกด้วย

ถ้าคิดจะมีแห่นละก็อย่าไปเลือกพวกนี้ หาพวกสี่หัวเสือเถื่อหัวฝรั่งดีกว่า

(29 : 319)

สี่หัวเสือเถื่อหัวฝรั่ง เปลี่ยนจากสำนวน สี่หัวหมาป่าหัวเจ๊ก
 ซึ่งหมายความว่า "แสดงความเก่งกับคนที่ไม่มียศสง คือทำได้แค่คนที่เขาไม่มี
 ทางสู้แสดงถึงว่า เก่ง เกะกะระรานเกเรไม่เข้าเรื่อง" (46 : 376)
 ส่วนนี้เปลี่ยนคำค่อนกลางจาก หมา เป็น เสือ ซึ่งถึงแม้จะเป็นสัตว์เหมือนกัน
 แต่ก็มีความอู้อัยผิดกัน เสือดุร้ายและมีอันตรายมากกว่าหมา และ เปลี่ยนแปลง
 ข้อความค่อนท้ายจาก ป่าหัวเจ๊ก เป็น เถื่อหัวฝรั่ง ส่วนน สี่หัวเสือ เถื่อหัวฝรั่ง
 มีความหมายตรงกันข้ามกับสำนวน สี่หัวหมาป่าหัวเจ๊ก กล่าวคือ หมายความว่า
 แสดงความเก่งกับคนมีอำนาจ มียศสง

เถียงกันอยู่นั้นแหล่มันก็พอ ๆ กันนะแะละ ปลาร้าห่อผ้าขี้ริ้ว

ค้ำยันทั้งนั้น

(17 : 146)

ปลาร้าห่อผ้าขี้ริ้ว เปลี่ยนจากส่วนวน ผ้าขี้ริ้วห่อทอง ซึ่ง
 หมายความว่า "คนร่ำรวยทำคนจนขื่อ" (44 : 88) ส่วนวนนี้เปลี่ยน
 คำคอนคั้น คือจาก ผ้าขี้ริ้ว เป็น ปลาร้า ซึ่งมีนัยถึงความสกปรก เหมือน
 ไม่มีค่า และเปลี่ยนคำคอนท้าย จาก ทอง เป็น ผ้าขี้ริ้ว ซึ่งมีความหมาย
 ตรงข้ามกัน กล่าวคือ ผ้าขี้ริ้วนั้นมีนัยถึงความสกปรก ไม่มีค่า ส่วน ทอง
 นั้นมีนัยถึงความงาม มีคุณค่าราคาสูง จึงทำให้ส่วนวน ปลาร้าห่อผ้าขี้ริ้ว
 มีความหมาย เปลี่ยนไปเป็นตรงกันข้ามกับส่วนวนผ้าขี้ริ้วห่อทอง คือหมายถึง
 สิ่งที่น่า เหมือนห่อสิ่งที่ไม่มีความ สกปรก หรือหมายถึง คนที่ยากจนแล้วก็ทำคน
 สกปรก ขอมขื่อ คำค้อย

การดัดแปลงส่วนวนโดยการ เปลี่ยนคำข้างหน้า ตรงกลางหรือข้างหลัง
 ร่วมกันนี้ คำที่นำมาเปลี่ยนมัก เป็นคำประเภทเดียวกัน แต่มีความหมายต่างกัน
 ซึ่งมีผล ให้ส่วนวนที่ดัดแปลงแล้วนี้มีความหมาย เปลี่ยนไปจากเดิมบ้างไม่มากนักน้อย
 บางส่วนวนให้ความรู้สึกขบขัน บางส่วนวนมีเสียงสัมผัสกันทำให้ข้อความราบรื่นขึ้น
 และบางส่วนวน ความหมายเปลี่ยนไป เลยก็มี

การดัดแปลงส่วนวนโดยการ เปลี่ยนคำทั้ง 4 ลักษณะนี้ จะสังเกตได้ว่า
 คำที่นำมา เปลี่ยนนั้นมักจะเป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกับคำ เดิม หรือมีละนั้น
 ก็เป็นคำที่จัดอยู่ในประเภท เดียวกัน ซึ่งมีผล ให้ส่วนวนที่ดัดแปลงแล้วนี้มีความหมาย
 เน้นหนักขึ้นกว่า เดิม บางส่วนวนมีความหมาย เปลี่ยนแปลกไป และส่วนวน เหล่านี้
 ส่วนใหญ่จะเป็นส่วนวนที่ทำให้เกิดความรู้สึกขบขัน ส่วนวน เหล่านี้มีเสียงสัมผัส
 คล้องจองกัน ซึ่งเป็นลักษณะที่พบได้เสมอ ๆ ในสารคดีของ วาณิช จรุงกิจอนันต์

3. ส่วนวนที่ดัดแปลงโดยการ เติมและการ เปลี่ยน

การดัดแปลงส่วนวนโดยการ เติมและการ เปลี่ยนคือ การ
 ดัดแปลงส่วนวน โดยวิธี เติมและ เปลี่ยนแปลงคำหรือข้อความบางตอนคือทั้งคอนคั้น

ตอนกลาง และตอนท้าย เสียใหม่ การดัดแปลงสำนวนวิธีนี้ไม่ได้ทำให้ความหมาย
เปลี่ยนแปลงไปมากนัก คำหรือข้อความที่เดิมหรือ เปลี่ยนใหม่ นี้ จะช่วย เน้น
ความหมายของสำนวน เดิมให้หนักแน่นยิ่งขึ้นและบางสำนวนทำให้เกิดความขบขัน
ได้ด้วย การดัดแปลงสำนวนวิธีนี้พบไม่มากนักดังตัวอย่าง

อีกอย่างฉัน เห็นใจ เจ้า เพื่อนคนนี้มีมากคำที่ว่ามัน เป็นลูกชายคนเดียว
ไต่บารดาเอา เป็ลือกไข่มุข มาแต่เกิด

(14 : 217)

เอาเป็ลือกไข่มุข มีความหมาย เหมือนกับสำนวน ไข่มุขในหิน คือ
หมายความว่า "ของที่ระมัดระวังอย่างยิ่ง" (44 : 112) สำนวน เอาเป็ลือก
ไข่มุข เดิมข้อความ เอาเป็ลือก ลงหน้า คำ ไข่มุข และเปลี่ยน หิน เป็น มุข
การดัดแปลงสำนวนเช่นนี้ทำให้ข้อความมีความหมายเน้นหนักขึ้น

เราต่างก็ยกย่องชมเชย เพื่อนศิลปินอิสระของ เรากันถ้วนหน้าว่ามัน
เป็นคนมีสติปัญญาปราดเปรื่องซุกजाได้ เป็นคุ้ง เป็นแควเป็นแม่น้ำทั้งห้าร้อยคืบมาก

(17 : 233)

ตัวอย่างนี้มีสำนวน 2 สำนวน คือ เป็นคุ้งเป็นแคว ซึ่งหมายความว่า
"ซุกไปได้อียาวซุกไปได้ค่าง ๆ" (44 : 133) และสำนวน เป็นแม่น้ำทั้งห้าร้อย
สำนวนที่ 2 นี้ ดัดแปลงโดยเปลี่ยนคำตอนหน้าคือจาก ซัก เป็น เป็น เพื่อให้
สอดคล้องกับสำนวนแรก คือ เป็นคุ้งเป็นแคว และเพิ่มคำ ร้อย คอท้ายสำนวนเดิม
เพื่อให้สำนวนนี้แปลก ไปจากเดิมและเท่ากับเป็นการเพิ่มระดับความเชื่อให้ด้วย
คือสำนวนเดิม ซักแม่น้ำทั้งห้า ซึ่งหมายถึง "ซุกหาว่านล้อม" (44 : 93)
ผู้ฟังอาจจะมีใจโอนเอียง เชื่อถือน้อยกว่า ซักแม่น้ำทั้งห้าร้อย เพราะแม่น้ำ
เพียงห้าสายเน้นน้อยกว่าแม่น้ำห้าร้อยสาย ถึง สี่ร้อยเก้าสิบห้าสาย

เวลาไปหาหมที่บ้านนั้นมันไปกลางคืน เมื่ออุทมอให้หม พระสุกร์เข้า
พระเสาร์ขึ้น พระจันทร์อยู่บ่ฤกษ์อย่างไรมันก็ลากหมออกไปนอกบ้าน

(27 : 360)

พระสุกร์เข้าพระเสาร์ขึ้นพระจันทร์อยู่บ่ฤกษ์ ดัดแปลงมาจากสำนวน
พระสุกร์เข้าพระเสาร์แทรก" ซึ่งหมายความว่า "มีทุกข์หรือเคราะห์ร้ายประดังกัน"
(44 : 167) วาณิช เปลี่ยนคำคอนท้ายสำนวนเดิมคือ จากแทรก เป็น ขึ้น
และเพิ่มข้อความ พระจันทร์อยู่บ่ฤกษ์ ลงไปคือคอนท้าย ซึ่งนอกจากจะทำให้
สำนวนนี้มีความหมายเน้นหนักขึ้นแล้วสำนวนนี้ยังให้ความรู้สึกขบขันเพราะการใช้
คำ กริยา ขึ้น กับดาวเสาร์ ดาวเสาร์นั้นทำอาการขึ้นไม่ได้ และสำนวนนี้ยังให้
เสียงสัมผัสที่รื่นหูในคำ เข้า-ขึ้น ซึ่งให้เสียงสัมผัสอักษร ข และ เสียงอักษร ย
ในคำ อยู่-(บฤกษ์)อยู่-ยก และยังให้เสียงสัมผัสสระเอาในคำ เข้า-เสาร์ และ
สัมผัสสระอะ ในคำ ขึ้น-จันทร์ อีกด้วย

สำนวนที่ดัดแปลงโดยการเดิมและการเปลี่ยนมีอีกไม่มากนัก เช่น

ภูเขาไฟมาเดอรันนั้นอาจจะไม่ใหญ่มากนักคอกนกะควับ แต่ถ้าหากมา
ทับอกใครอยู่ ก็เห็นว่ามันจะอึดอัดไม่น้อย แล้วมันก็ทับอกหมอยู่โดยตลอด พอ
แฟรงกี้ ไฮเซ่ ประกาศปิดประชุมโบ... เท่านั้นแหละ เขาเดอร์ทั้งลูกเหาะ
ออกไปจากอกหมเลยทีเดียว

(27 : 175)

ดูข้างให้ดูหน้าหนาวดูสาวให้ดูหน้าร้อน เออหนอสำนวนไทยเก่าของเรา
นี่เขาไม่ค่อยมีให้ดูผู้ช่วยกันทรอกนะ มีแค่ให้ดูผู้หญิง สำนวนอย่างกะ จะดูเสียให้
ดูชาย จะดูชายให้ดูกัน ไม่ยักกะมีทรอก

(29 : 241).

จะเรียกว่า มิดมือ มิดหิน มิดตา แล้วก็ หุบเอาทองเอาอย่างนั้น

(21 : 130)

ฉันถูกผู้ชายจาก สุพรรณดิ้ง ใจจะ ฝากชื่อ ให้ สื่อชาก้องอเมริกา เป็น สิงห์
สิงป่า ปลาสิงน้ำ หมาสิงถ้ำ ทิ้งทวนเพลงสุดท้าย เสียที

(14 : 206)

แล้วเราจะ ได้รู้ว่า การ หาเสียง ที่ พวกหัวร่อยสั้นละเลง เขา วาด
ลวดลาย นั้นมันจะ ชวนให้น้ำไหลลง สักเพียงไร

(17 : 55)

มีอยู่ วันหนึ่ง ก่อนจะ กลับ เห็น เขา ไรฝักซีกัน ค้อนหน้าค้อนตา ทีเดียว

(12 : 589)

เอ็ง จงจำใส่ กระโหลก ชะโงก เงา ใน กะลา ไว้ว่า

(17 : 85)

ผู้หญิงสมัยนี้ เข้า เป็น ตัว ของ ตัวเอง มากกว่า แต่ก่อน เขา ไม่ ใช้ ข้าง เท้า หลัง
อีก ต่อไป แล้ว เขา พร้อม ที่จะ เป็น ผู้นำ ผู้ชาย ได้ มี เยอะ เลย ที่ ผู้หญิง เป็น ข้าง เท้าหน้า
หรือ เป็น ข้าง ทั้ง ตัว บาง ที ก็ เป็น สี่ เท้า ข้าง เลย

(17 : 160)

การ ดัดแปลง สำนวน โดย การ เติม และ การ เปลี่ยน นี้ คำ ที่ นำมา เติม มัก เป็น
คำ ที่ ทำให้ สำนวน มีความ หมาย ชัด แจ่ม เบิก แผ่ ขึ้น ส่วน คำ ที่ นำมา เปลี่ยน มัก จะ เป็น
คำ ที่ มี เสียง สัมผัส อักษร หรือ สัมผัส สระ กับ คำ อื่น ๆ การ ดัดแปลง สำนวน วิธี นี้ ไม่ ได้
ทำให้ ความ หมาย ของ สำนวน เปลี่ยน ไป มาก นัก และ สำนวน เหล่านี้ มัก ทำให้ เกิด
ความ รู้สึก ขบขัน ขึ้น ได้

การดัดแปลงสำนวนโดยการเติม โดยการเปลี่ยน และโดยการเติม และการเปลี่ยนที่กล่าวมามี เป็นวิธีใช้สำนวนที่น่าสนใจ และบางสำนวนก็ก่อให้เกิดความขบขันขึ้นได้ สำนวนเหล่านี้มักเป็นสำนวนที่ผู้อ่านคุ้นเคยอยู่แล้ว แม้บางสำนวนจะมีความหมายเปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่ก็ยังคงมีเค้าของสำนวนเดิมอยู่ ผู้อ่านสามารถตีความโดยอาศัยบริบทประกอบได้ และสำนวนบางสำนวนมีเสียงสัมผัสสระและสัมผัสอักษรแทรกอยู่ด้วย ทำให้เห็นความสามารถในเชิงกวีของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ ชัดเจนขึ้น

การใช้ภาพพจน์

การใช้ภาพพจน์ของวาณิช จรุงกิจอนันต์ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สารคดีของเขาน่าสนใจยิ่งขึ้น "ภาพพจน์" คือ คำหรือกลุ่มคำที่เกิดจากกลวิธีการใช้คำ เพื่อให้เกิดภาพที่แจ่มชัดและลึกซึ้งขึ้นในใจของผู้อ่านและผู้ฟัง" (6 : 202) การใช้ภาพพจน์มักจะทำให้ผู้อ่านเกิดความสะเทือนใจและเกิดอารมณ์คล้อยตาม ทำให้งานเขียนมีรสชาติน่าอ่านมากขึ้น

คำว่า "ภาพพจน์" จึงหมายถึงการใช้ถ้อยคำแบบต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมายที่ลึกซึ้งและแจ่มชัดในใจผู้อ่านโดยใช้วิธีการเปรียบเทียบ วิธีการเปรียบเทียบนั้น ไม่ได้อยู่ในกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์อย่างเคร่งครัด แต่เป็นการสร้างประโยคหรือข้อความอย่างอิสระ ผู้แต่งสามารถเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ ตามความคิดหรือประสบการณ์ของคนได้อย่างเสรี วาณิช จรุงกิจอนันต์ เป็นนักเขียนคนหนึ่งที่มีความสามารถในการใช้ความเปรียบเทียบที่ทำให้เกิดภาพได้อย่างชัดเจน การเปรียบเทียบที่ วาณิช จรุงกิจอนันต์ ใช้ ยังให้อารมณ์ขันหรือเยาะหยันต่าง ๆ กันอีกด้วย

ภาพพจน์ที่ วาณิช จรุงกิจอนันต์ นิยมใช้มากในสารคดีมี 4 ประเภท ดังนี้

- ก. ภาพพจน์แบบอุปมา
- ข. ภาพพจน์แบบอุปลักษณ์

ค. ภาพพจน์แบบอติพจน์

ง. ภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐาน

ก. ภาพพจน์แบบอุปมา คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกัน โดยมีคำเชื่อมโยง เช่น คำว่า เหมือน ดุจ คึง เช่น ปาน ราว ประหนึ่ง เพียง เทียม ฯลฯ (6 : 202) การใช้ภาพพจน์ประเภทนี้แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1. เปรียบกับสิ่งมีชีวิต

2. เปรียบกับสิ่งที่ไม่มีชีวิต

1. เปรียบกับสิ่งมีชีวิต เช่น คน หรือกิริยาอาการของคน สัตว์หรือกิริยาอาการของสัตว์ หรืออาจเปรียบกับพืชก็ได้ เช่น

ไผ่มันก็ล้ำเร็วราวกับสุชาติหรืออาตติคอนวิ่งร้อยเมตร

(21 : 111)

ตัวอย่างนี้เปรียบไผ่ว่าไผ่มีลูกกลมอย่างรวดเร็วจนเทียบเท่าการวิ่งอย่างรวดเร็วของสุชาติหรืออาตติซึ่งได้สมญาว่าเป็นนักวิ่งลมกรด ความเปรียบนี้ทำให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพได้ว่า ไผ่มีลูกกลมอย่างรวดเร็วมาก ตัวอย่างนี้ใช้ราวกับเป็นคำเชื่อม

เหมือนผู้หญิงมีพี่น้องมาบาร่า เดวิส...มีแฟนตกเหมือนหยดกลูก

(14 : 324)

ตัวอย่างนี้เปรียบแฟนหรือคู่รักของมาบาร่าว่ามีหลายคน เช่นเดียวกับหยดที่ออกลูกครั้งละหลายตัวซึ่ง เป็นความเปรียบที่แปลกทำให้เกิดความขบขัน และทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ชัดเจนแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น ตัวอย่างนี้ใช้คำว่า เหมือน เป็นคำเชื่อม

คณะท่องเที่ยว ของบริษัทบริหารจัดการท่องเที่ยวอันมีมากมายราวกับ
ดอกเห็ดในฤดูฝน

(12 : 35)

ตัวอย่างนี้เปรียบบริษัทบริหารจัดการท่องเที่ยวว่ามีมากมายเช่นเดียวกับ
ดอกเห็ดที่ขึ้นในฤดูฝน เป็นความเปรียบที่ทำให้เนื้อหาสมจริงยิ่งขึ้น ตัวอย่าง
นี้ใช้ ราวกับ เป็นคำเชื่อม

ภาพจน์แบบอุปมาประเภท เปรียบกับสิ่งมีชีวิต ยังมีอีกมากมาย เช่น
เราต้องพยายามผลักดันการประกวดนางงามอะไรทั้งหลายนี้ให้ไป
รวมศูนย์อยู่ที่เดียวกันให้ได้จะต้องไม่ให้มาประกวด เก่งห่านเหมือน เทศบาลไล่จับ
สุนัขอย่างนี้

(17 : 175)

การที่ฉันได้ปริญญาอักษรหนึ่งใบนี้ก็ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ เหมือนกลิ่นน้ำลายลงคอ
แต่ก็ไม่ยาก เหมือนทุบเข็มให้ เป็นครก หรือฝนครกให้เป็น เข็ม

(14 : 287)

ประชาชนย่อมมีสิทธิเสรี เหมือนบั๊กอินอิสระที่จะบินไปในเวหาและ
เหมือนมัจฉาที่จะมีเสรี เริงวารีไปในมหาสมุทรอันไพศาล

(14 : 8)

ราคาตอบจากคุณ เหมือนข้าวรวงเดียวรอเคียวมาเส้อย่างนั้นทีเดียว

(14 : 304)

หน้าใจยาก เหมือนหน้าจืดในทะเล

(14 : 380)

เชิงซุกซิงกับว่าการคร่ำครว้ เหมือนกับผีหัวเข้าไปอุทขัง

(17 : 192)

พอ เกอะ ทำปิดหิมะของเอ็งนั่น เหมือนกับไอ้มีดคดซี่รังแค

(17 : 261)

คอนนี่ เตียงไฟไหม้ทั้ง เหมือนมีสิงห์โหดห้าคณะมาประชันกัน

(21 : 11)

ศิลปินอิสระเดินเกาะหลังเพื่อนผู้อาวุโสแจ ก้าวความราวกับลูกเดินความ

พอ เพราะกลัวหลง

(17 : 411)

2. เปรียบกับสิ่งไม่มีชีวิต เช่นสิ่งของเครื่องอุปโภค
บริโภค เป็นต้น เช่น

เลือกตั้งควรวทหน้านี้คงจะจัด เหมือนกินขนมจีนเปล้า ๆ

(16 : 111)

ตัวอย่างนี้เป็นการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรว่า ไม่มีคนสนใจ ไม่สนุก
เหมือนกับขนมจีนเปล้า ๆ ที่ไม่มีรสชาติ ซึ่งเป็นความเปรียบเทียบที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจ
ได้อย่างดี ตัวอย่างนี้ใช้ เหมือน เป็นคำเชื่อม

แม่มีดนั้นก็กั๊งอน เหมือนกับคอแคร์

(2 : 53)

ตัวอย่างนี้ เปรียบอวัยวะส่วนก้นของผู้หญิงสาวนิโกรว่ามีลักษณะ เช่นเดียวกับ
คอแคร์ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งมีลักษณะโค้งงอ ความเปรียบเทียบนี้ทำให้เห็นภาพ
และเกิดความขบขัน ตัวอย่างนี้ใช้คำว่า เหมือน เป็นคำเชื่อม

เพชรที่ไม่ได้เจียรระโน ก็เหมือนไขที่ยังไม่ได้ค้อย่นแต่ละมีแคว่รวัน
 บุคเน่า

(21 : 255)

ตัวอย่างนี้เปรียบเพชรที่ไม่ได้ผ่านการเจียรระโนว่าไม่มีราคาเช่นเดียวกับ
 ไขที่ยังไม่ได้ค้อย เพราะไขประโยชน์อะไรไม่ได้ มีแคว่รวันเน่าเสีย
 ความเปรียบนี้เป็นความเปรียบที่แปลก แต่ก็ทำให้ผู้อ่านเข้าใจและอาจได้
 แรงคิดที่ขบขันเกี่ยวกับการเปรียบเช่นนี้ และตัวอย่างนี้มีเสียงสัมผัสสระโ
 ในคำ เจียรระโน กับ ไข อีกด้วย ตัวอย่างนี้ใช้ เหมือน เป็นคำเชื่อม

ภาพจน์แบบอุปมาประเภทเปรียบกับสิ่งไม่มีชีวิต ยังมีอีกมากมาย เช่น

เวลาผ่านไปรวดเร็ว ราวกับรถสองแถวกรุงเทพฯ

(30 : 44)

หุบมือกลางวันขึ้นมายาง เหมือนกระดาษ

(12 : 421)

เรือนร่างที่ระหงราวกับ ก้านตลบของหมี่

(14 : 337)

ความรู้ลึกกว่าความรักข้างยิ่งใหญ่ โศกคุณท้าวมทรณนั้นคือความทุกข์
 อย่างหนึ่ง

(18 : 470)

การประกาศอิสรภาพ... ไม่ใช่เรื่องง่าย เหมือนการฉีกกระดาษชำระ

(41 : 9-10)

ปฏิภาณอัน เปรียบประหนึ่งปลายเขมซี เพศของหมข่วยไว้ได้

(37 : 23)

ฉันพูดภาษาอังกฤษ เหมือนเสียงดังคัมภีร์ที่ถูกรุกริกอยู่ในกระเป๋

(2 : 175)

ชฎมน-สี เต็มถ้ำบางท่านนั้นมิวาทะที่คมกริบราวกะมิดไถน

(17 : 124)

เหลือแต่รูปร่าง เหมือนกระดาดหิวชิวไซ้แล้วแหละจ๊ะ

(14 : 210)

หยุดต้องพยายามทำให้ นิ่งให้เหมือนเขมของคาง

(18 : 699)

หน้าผากกว้าง อย่างกะสนามเทนนิส

(2 : 253)

ดอกกุหลาบ... ใหญ่อย่างกะชามก้วยเดี่ยว

(2 : 253)

ผู้หญิงก็ เหมือนกับเรื่องสั้นนะแหละ

(24 : 422)

ภาพจน์แบบอุปมานี้ วาณิ จรุงกิจอนันต์ นิยมใช้มากเท่า ๆ กันทั้งใน
ลักษณะที่เปรียบเทียบกับสิ่งมีชีวิต และเปรียบกับสิ่งที่ไม่มีชีวิต การเปรียบเทียบนี้
บางครั้งเป็นความเปรียบที่ทันสมัย ให้ภาพที่แจ่มชัด สมจริงยิ่งขึ้น ให้ความหมาย
ที่ลึกซึ้งคมคาย และบางครั้งเป็นความเปรียบที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกขบขันอีกด้วย

ข. ภาพจน์แบบอุปลักษณะ คือภาพจน์เปรียบเทียบที่นำลักษณะเด่นของสิ่งที่ต้องการเปรียบมากกว่าทันทีโดยไม่มีคำเชื่อมโยง หรือบางครั้งอาจมีคำว่า เป็น ... (6 : 202) การใช้ภาพจน์แบบอุปลักษณะ แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1. เปรียบกับสิ่งมีชีวิต
2. เปรียบกับสิ่งไม่มีชีวิต

1. เปรียบกับสิ่งมีชีวิต เช่น คนหรือกิริยาอาการของคน สัตว์ หรือกิริยาอาการของสัตว์ หรืออาจเปรียบกับพืชก็ได้ เช่น

ถ้าหากเปรียบตัวคอร์ปชั่น เป็น หนอน และประเทศไทยเป็น ผลไม้ แล้ว

(16 : 16)

ตัวอย่างนี้มีความเปรียบ 2 อย่างคือ อย่างที่ 1 เปรียบตัวคอร์ปชั่นเป็นหนอน และตัวอย่างที่ 2 เปรียบเทียบประเทศไทยว่าเป็นผลไม้ การเปรียบเช่นนี้ช่วยให้ข้อความไปด้วยกันได้ดี ตัวอย่างนี้ใช้คำว่า เป็น เชื่อม

ผู้หญิงเดียวที่ เขาใจถึงสิ่งดัง...ที่ เคยอายุมีวันถ้วน เป็นตัวเต็มตัวกินบด เป็นชั้นหมกสมัย

(17 : 156)

ตัวอย่างนี้เปรียบลักษณะท่าทางการอายุของผู้หญิงว่ามีลักษณะ เช่นเดียวกับตัวเต็ม ตัวสั้น ตัวกินบด ซึ่งมีร่างกายอ่อนนุ่มสามารถมีวันตัวได้กลม การเปรียบเช่นนี้ทำให้นึกเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น ตัวอย่างนี้ใช้คำ เป็น เป็นคำเชื่อม

หล่อนจะหาเด็กไอ้กันที่อายม้วน เป็นกึ่งกือหรือนึ่งนึ่งเป็นกึ่งกำไม่มี

(๒ : 124)

ตัวอย่างนี้เปรียบลักษณะท่าทางการอายว่า เหมือนกึ่งกือ และเปรียบลักษณะการนึ่งว่า เหมือนกึ่งกำ กึ่งกือนั้นเป็นสัตว์ที่เมื่อมีอะไรมาถูกต้องมันจะม้วนตัวจนกลมคิก ส่วนกึ่งกำก็เป็นสัตว์ที่สามารถเกาะนึ่งได้เป็นเวลานาน ๆ ความเปรียบเช่นนี้ทำให้ฝึกเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตัวอย่างนี้ใช้คำ เป็น เป็นคำเชื่อม

ภาพพจน์แบบอุปลักษณะประเภท เปรียบกับสิ่งมีชีวิตมีไม่มากนัก เช่น

ผู้หญิงเมืองไทยนั้นมีการ เคลื่อนไหวทางสรีรวิทยาและสัทศาสตร์ภาพ เชื่อง
เป็นงูเห่าด้อมท้องแก่

(16 : 133)

ความเป็นมนุษย์ของคนนิวหอกจึงดูจะมีน้อยลงดู เป็นมด เป็นปลวก
เสียมากกว่า

(14 : 231)

ในเรื่องนี้ ...ให้เมืองไทยเป็นเด็กคนหนึ่ง หล่อนก็จะเห็นภาพเด็ก
คนนั้นได้ คือ เป็นเด็กจะกละ กินไม่เลือก แต่หุงไรและชาลิบ

(๒ : 147)

ชาวบาทสีเดิมเข้าไปให้ชาวด้กซ์ฆ่าเล่นเป็นฝักปลา

(๒๗ : 169)

แล้วท่านก็เอากำไรจากหวยไปสร้างตึกในโรงพยาบาล....
เป็นการปิด เบือนความ เป็นปีศาจของคนให้ เห็น เป็นนักบุญ

(14 : 256)

2. เปรียบกับสิ่งไม่มีชีวิต เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค
เป็นต้น เช่น

แม่แคธรินก็สนิทกัน นมเต้าลูกมะพร้าว

(14 : 325)

ตัวอย่างนี้เปรียบเทียบหน้าอกของแคธรินว่ามีขนาดใหญ่เต้าลูกมะพร้าว
ทำให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพได้ ตัวอย่างนี้ใช้ เท่า เป็นคำเชื่อม

ฉันไปฟังพวกนี้หาเสียงทีไรไม่เห็นมีใครพูดอะไรสักแะนี่งั้นกระด้าง
เป็นไม้กระดานอยู่นั่นแล้ว

(17 : 90)

ตัวอย่างนี้เปรียบต้นว่ามีลักษณะแข็งกระด้าง เช่นเดียวกับไม้กระดาน
ตัวอย่างนี้หมายถึงการไม่ยอมพูดอะไรบ้างเลยนั่นเอง และใช้คำ เป็น
เป็นคำเชื่อม

มีฉันสองตัวนี่งอยู่บนรถคัน เท่าศึกกับคนขับ เท่านั้นเอง

(14 : 231)

ตัวอย่างนี้เปรียบเทียบขนาดของรถว่ามีขนาดใหญ่เท่ากับศึก ซึ่งเป็นขนาด
ที่ทำให้ผู้อ่านจินตนาการประกอบได้ ตัวอย่างนี้ใช้คำว่า เท่า เป็นคำเชื่อม

ภาพหงษ์แบบรูปลักษณะมีระเภท เปรียบกับสิ่งไม่มีชีวิตยังมีอีกมากมายเช่น

เข็ เป็นส้วม

(2 : 179)

มาเฟียเป็นเงาของอเมริกา

(14 : 184)

เคยเห็นแค่ทองเต็ม ท่าไม้กวาดมาเจอทองท่าสูงมันก็บ้านะซี

(14 : 211)

รบราชำพัน...กัณอยู่ในโลก ท่าอุกมะนาวี่เอง

(14 : 263)

ไทยยิงศึครูดาย เป็นใบไม้ร่วง

(17 : 303)

แวนก๊อกเขียนรูป เป็นพายุ

(12 : 399)

ผู้สร้างหนังสือไทยมักจะหน้า เล็กเท่ารู เข็มกันตั้งนั้น

(21 : 14)

สาวน้อยซึ่งนั่งหน้า เป็นคะหฬวิศกด้านอยู่ตลอดเวลา

(16 : 94)

ของไอ้กัม จะให้รถใหญ่ เท่าตึกตึกเท่าเหวยังงี้ก็ได้

(14 : 233)

ภาพจน์แบบอุปลักษณ์ วาณิช จรุงกิจอนันต์นิยมใช้ภาพจน์แบบอุปลักษณ์ประเภทเปรียบกับสิ่งไม่มีชีวิตมากกว่าเปรียบกับสิ่งมีชีวิต การเปรียบเทียบนี้ให้ภาพที่แจ่มชัด สื่อความหมายได้อย่างลึกซึ้ง ทำให้เข้าใจสารหรือข้อคิดที่สื่อมาได้เป็นอย่างดี

ค. ภาพพจน์แบบอติพจน์ คือภาพพจน์เปรียบเทียบเกินความจริง (6 : 204) การกล่าวเกินความจริงเป็นการกล่าวที่ให้ผลทางด้านจิตใจ ทำให้เกิดความซาบซึ้งไปกับเนื้อหาที่มีน้ำหนักมากขึ้น ผู้อ่านจะรู้สึกประทับใจ บางครั้งอาจเกิดความรู้สึกขบขัน ภาพพจน์แบบอติพจน์นี้ วาณิช จรุงกิจอนันต์ นิยมใช้มาก เช่น

ใจที่หายยังไม่ทันจะกลับ เขาก็ก็ค้องหัวเราะกันจนคันทันมะขามไหวใบ
มะขามร่วงพราว

(14 : 95)

ตัวอย่างนี้เปรียบว่า ผลจากการหัวเราะซึ่งคงตั้งและนานมากจนทำให้คันทันมะขามสั่นไหว และใบมะขามร่วงพราว ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบที่เกินจริง แต่กลับทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจและขบขันกับความเปรียบนี้ได้ และตัวอย่างนี้มีเสียงสัมผัสสระโอ ในคำ ไหว กับ ใบ อีกด้วย จึงทำให้ข้อความคล้องจองกันดี

มีหญิงสาวที่ห้องเรียนฉันคนหนึ่งสวย ... แต่ขบขี้กักร้ายาวตั้งโมล

(2 : 212)

ตัวอย่างนี้เปรียบเทียบความยาวของขนขี้กักรัว่ามีควมยาวมากเป็นโมล ซึ่งเป็นความเปรียบที่เกินจริงแต่ก็ทำให้เกิดความขบขัน

บ้านจตุรสนระน้ำ หลังผิดเดียวแล้วก็อยู่ไกลแทบจะคณอบโลก

(17 : 245)

ตัวอย่างนี้เปรียบ เที่ยมระยะทางที่จะไปบ้านจตุรสรว่าไกลมากจนแทบจะคณอบโลก ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบที่เกินจริง และนอกจากจะให้ความรู้สึกขบขันแล้วยังช่วยเพิ่มน้ำหนักของคำว่าไกลให้สมจริงยิ่งขึ้น

ภาพจน์แบบอศิพจน์ มีอีกมากมาย เช่น

กินข้าวเมื่อลูกจนปากตัวเองจะแตกไปถึงใบหู

(2 : 125)

ถนนมันใหญ่และยาวพอที่จะให้ข้างทั้งโลกมาสวนสนามกันได้สบาย ๆ

(2 : 147)

ฉันวางคิกลงตรงหน้า เอาหัวมุดได้โต๊ะ หัวร่อเสียดูกระเดือกแทบไหม้

(2 : 195)

ฉันหัวร่อ เสียดูกระเดือกแทบหลุด

(2 : 300)

ฉันลงความแทบไม่ทัน ลงมาหัวร่อเสียดูกระเดือกว่าจะเดินต่อไป

(14 : 93)

หลังจากปราศจากงานน้ำลายท่วมกระโถนแล้วก็เริ่มหิซแจกปริญญา

(14 : 279)

ความหนาวที่นี้มีมันไม่โชหนาวก็ก๊อก... ยิ่งคอนเข้า ๆ อย่างนั้น

นี่ยังแทบจะคิดถึง

(2 : 81)

ถ้าเป็นผู้หญิงใจเสาะหน่อยก็ร้องไห้กันสามวันสิบสองคืน

(14 : 72)

ภาพจน์แบบอศิพจน์นี้ วาณิช จรุงกิจอนันต์ นิยมใช้มาก การเปรียบ
แบบนี้แม้จะให้ความรู้สึกที่เกินความเป็นจริง แต่ก็ช่วยเน้นให้เห็นกิริยาอาการ
หรือทำให้ผู้อ่านต้องคิดอย่างลึกซึ้ง และภาพจน์แบบนี้ มักจะทำให้ผู้อ่านชอบ

และประทับใจ ทำให้เกิดความขบขัน ทำให้งานเขียนน่าอ่าน สนุกสนาน
ไม่เคร่งเครียดหรือน่าเบื่ออีกด้วย

ง. ภาพจน์แบบบุคลาธิษฐาน คือภาพจน์ที่เกิดจากการเปรียบเทียบ
โดยนำสิ่งไม่มีชีวิตหรือมีชีวิต แต่ไม่ใช่คนมากล่าวถึงราวกับเป็นคน (6 : 204)
วณิช จรุงกิจอนันต์ นิยมใช้ภาพจน์ประเภทนี้มากโดยใช้เปรียบเทียบใน
2 ลักษณะ คือ

1. เปรียบโดยกำหนดให้สิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่คนทำกิจาราวกับ
เป็นคน
2. เปรียบโดยกำหนดให้สิ่งไม่มีชีวิตทำกิจาราวกับเป็นคน
1. เปรียบโดยกำหนดให้สิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่คนทำกิจาร
ราวกับเป็นคน เช่น

กัญชาจากเม็กซิโกเป็นกัญชาเสียงเครื่อง ซึ่งถ้าอยู่เมืองไทยฉันคง
เอาไปสูมไฟไล่ยุงเผลล ๑ ยุงมันจะถ่มน้ำลายเปร็ดถูกเอาด้วยซ้ำ

(14 : 190)

ตัวอย่างนี้ให้ยุงเป็นสัตว์ทำกิจาร ถ่มน้ำลายเปร็ด เพื่อดูถูกคุณภาพของกัญชา
ได้ราวกับยุงเป็นคน ความเปรียบเทียบนี้แปลกและสร้างความขบขันให้แก่ผู้อ่านได้ ทั้งยัง
ช่วยเน้นใจความในบริบทนี้ให้เห็นว่ารสชาติของกัญชา เม็กซิโกสู้ของไทยไม่ได้

เจ้ากอสระระแทนคำมขนิตที่หมจกต้องจำไว้จนวันตาย

(23 : 10)

ตัวอย่างนี้ให้กอสระระแทนซึ่งเป็นพืชทำกิจารคำคนได้ความ เปรียบนี้
สร้างความขบขันให้แก่ผู้อ่านและให้ความรู้สึกสมจริง เหมาะกับบริบทข้างท้าย
ที่ว่าต้องจำไว้จนวันตาย เพราะถูกกอสระระแทนคำอย่างรุนแรง

แต่คนเดียวมี เขาพูด เท็ด โคน... ตอนแรกตอน โคน ปลวกจ้ร้องไห้กัน
น้ำตาท่วมวัง

(17 : 170)

ตัวอย่างนี้ให้ปลวกซึ่งเป็นสัตว์ทำอาการร้องไห้ราวกับเป็นคน ความ
เปรียบนี้ให้ความรู้สึกว่าเป็นการพูดที่เกินจริงด้วย เพราะนอกจากปลวกจะร้อง
ไม่ได้แล้ว น้ำตาของปลวกก็คงไม่มี ดังนั้นน้ำตาจึงท่วมวังปลวกไม่ได้

ภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐานโดยกำหนดให้สิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่คนทำกิริยา
ราวกับ เป็นคนมีอีกมากมาย เช่น

เจ้ากิ้งก่าจอมจองทองวิ่งหนีผมไปรอบ ๆ บ้านที่สุดก็ไปจนมุมหลบซ่อน
อยู่ที่มุมรั้ว อ้าปากแดงแจ๋ผม "อย่าเข้ามานะ เข้ามาถูกกัด"

(23 : 14)

เจ้างูทางมะพร้าวตัวหนึ่งขี้มดั่งอยู่ในหม้อ

(23 : 24)

เป็นที่สำหรับตัวตะเข็บซ่อมเดินพาเทรค

(23 : 21)

พวกเห็บหมา... จุกขึ้นเดินคองก้าสะริงสโลว์กัน เป็นที่ครีกรีน

(23 : 36)

เจ้าแมลงปีกขาวร้องเพลงชาติหน้าถ้ามีกันระงม

(23 : 71)

รั้วบ้านผม เป็นไม้และต้นอ้อมันกอดรั้วบ้านผมอยู่

(21 : 111)

ข้าวฝัดหริกป่นของข้าณะ เอ็ง หล่นลงพื้นสักเม็ดหนึ่ง มดวิ่งน้ำลาย
กระออกเข้าใส่เลย

(17 : 153)

2. เปรียบโดยกำหนดให้สิ่งไม่มีชีวิตทำกิจการราวกับเป็นคน
 เช่น

พอน้ำเกือบเต็มอ่าง เดินมาจ่อขาข้างหนึ่งลงไปแล้วก็ต้องตั้งพรวด
 กลับมา ชนหน้าแข่งครางกันระงม

(37 : 60)

ตัวอย่างนี้ให้ชนหน้าแข่ง ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ทำกิจการร้องครวญคราง
 ซึ่งทำให้เกิดความขมขื่นและน่าเวทนาไปพร้อม ๆ กันด้วย

เพราะไม่อีกวันใดก็วันหนึ่ง โล้เจ้ารางวัลนี้จะต้องแอบมาดหน้า
รัฐบาลไทยหรือคนไทยเข้าอีก

(16 : 22)

ตัวอย่างนี้ให้รางวัล ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ทำกิจการแอบมาดหน้า
 รัฐบาลหรือคนไทย ทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นข้อความที่ให้ความรู้สึกเหยียดหยัน
 หรือเยาะเย้ย อีกประการหนึ่งด้วย

ก็เสียงมันไม่ได้ไปไหน มันอยู่ในคุ่มอย่างนั้นมันจะไปไหนได้ยังงี้
 นอกจากจะ หว่าเข้ามาในหูผมเอง ซึ้งร้องกันวี๊ดที่เดียวคงจะตกใจ

(21 : 149)

ตัวอย่างนี้ให้เสียงและซึ้ง ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ทำกิจการ หว่าและร้องวี๊ด
 ทำให้เกิดความรู้สึกขมขื่นเพราะซึ้งไม่น่าจะเปล่งเสียงร้องได้ และอาการหว่า
 ของเสียงก็ทำให้เกิดภาพแจ่มชัดขึ้นด้วย

ภาพพจน์แบบปุคลาธิษฐานโดยกำหนดให้สิ่งไม่มีชีวิต ทำกิจการราวกับเป็นคน
ยังมีอีกมากมาย เช่น

พระอาทิตย์ก็กระโดดห่างออกมาส่องจ้า

(37 : 19)

ลมหนาวอันทิวกระหายความร้อนได้แก่กันเข้ามาด้วย

(37 : 54)

เจ้าแพรว เพชรทั้งห้าส่องประกายลือแสงไฟมววบเขียวจ้าวไปหมด

(17 : 113)

วิชาของดินนั้นจะถึงแก่กรรมในระยะเวลาอันไกล

(14 : 240)

ยิ่งถ้าคุณได้กรตบีน้าแล้วละก็ นั่น เป็นวีรกรรมอันหนึ่งที่รณของคุณ
จะระลึกถึง และจำไปจนวันทั้งที เดียวว่า คุณห่วงใยและอาทรมัน

(30 : 17)

ลงทะเลเป็นหล่นจะลงคาบอ่า เกอใจไม่ได้ ต้องดูว่า เวลายมันกักกัน
หรือ เปล่า

(2 : 180)

ลูกปิ่นมันกระโดดไปทำหน้าที่ของมันเอง

(14 : 177)

ภาพพจน์แบบปุคลาธิษฐานมี วาณิษ จรุงกิจอนันต์ นิยมใช้มาก เท่า ๆ กัน
ทั้งในลักษณะที่เปรียบโดยกำหนดให้สิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่คนทำกิจการราวกับเป็นคนและ
เปรียบโดยกำหนดให้สิ่งไม่มีชีวิตทำกิจการราวกับเป็นคน ภาพพจน์แบบนี้พบ

มากที่สุด ในสารคดีกิ่งวิชาการเรื่อง "ไว้สารคดีชุดเพื่อนผู้อยู่ในบ้าน เพราะ
 สารคดีเรื่องนี้เกี่ยวกับพืชและสัตว์ชนิดต่าง ๆ วาณิช จรุงกิจอนันต์ ให้พืชและสัตว์
 เหล่านั้นพูดและแสดงกิริยาอาการราวกับเป็นคนจริง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า
 วาณิช เป็นคนช่างสังเกต และมีความผูกพันกับธรรมชาติ จึงให้ธรรมชาตินั้น
 แสดงอาการที่ผู้แต่งต้องการ การใช้ภาพพจน์ชนิดนี้นอกจากจะให้ภาพที่
 แจ่มชัดแล้วยังทำให้ผู้อ่านรู้สึกขบขันได้เสมอ

จากการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ทั้ง 4 แบบข้างต้นนี้ จะพบว่า
 วาณิช จรุงกิจอนันต์ สามารถนำคำหรือข้อความมาเปรียบเทียบได้อย่างแปลก
 แหกแนว เป็นความเปรียบเทียบที่ทันสมัย ไม่ซ้ำแบบใคร บางข้อความมีเสียงสัมผัส
 ทำให้รื่นหู ภาพพจน์ที่นำมาใช้เป็นภาพพจน์ที่ทำให้เห็นภาพแจ่มชัด ทำให้เข้าใจ
 สารหรือข้อคิดที่สื่อมาได้ และยังให้ภาพกิริยาอาการหรือรูปลักษณะของสิ่งที่
 กล่าวถึงได้ชัดเจนกว่าการเปรียบเทียบธรรมดา ทำให้ผู้อ่านประทับใจ และภาพพจน์
 ส่วนใหญ่มักทำให้เกิดความขบขัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่ช่วยเสริมให้
 งานเขียนสารคดีของ วาณิช จรุงกิจอนันต์มีรสชาติ ให้ความสนุกสนาน ไม่
 เน่าเบื่อหรือน่าเบื่อหน่าย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย